

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prieinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2018/1972

2018 m. gruodžio 11 d.

kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas

(nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

(OL L 321, 2018 12 17, p. 36)

pataisyta:

► **C1** Klaidų ištaisymas, OL L 334, 2019 12 27, p. 164 (2018/1972)

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES)
2018/1972**

2018 m. gruodžio 11 d.

kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas

(nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

I DALIS

**SISTEMA (SEKTORIAUS ORGANIZAVIMO BENDROSIOS
TAISYKLĖS)**

I ANTRAŠTINĖ DALIS

**TAIKYMO SRITIS, TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR TERMINŲ
APIBRĖŽTYS**

I SKYRIUS

Dalykas, tikslas ir terminų apibrėžtys

I straipsnis

Dalykas, taikymo sritis ir tikslai

1. Ši direktyva nustato suderintą elektroninių ryšių tinklų, elektroninių ryšių paslaugų, susijusių priemonių ir susijusių paslaugų reguliavimo sistemą ir tam tikrus galinių įrenginių aspektus. Ji nustato nacionalinių reguliavimo institucijų ir, kai taikytina, kitų kompetentingų institucijų užduotis ir procedūras, siekiant užtikrinti, kad reguliavimo sistema būtų suderintai taikoma visoje Sąjungoje.

2. Šia direktyva siekiama:

- a) elektroninių ryšių tinkluose ir paslaugose įgyvendinti vidaus rinką, kurioje įdiegiami ir įsisavinami itin didelio pralaidumo tinklai, užtikrinama tvari konkurencija, elektroninių ryšių paslaugų sąveika, prieinamumas, tinklų ir paslaugų saugumas ir nauda galutiniams naudotojams; ir
- b) užtikrinti, kad visoje Sąjungoje būtų teikiamos geros kokybės, įperkamos viešai prieinamos paslaugos veiksmingos konkurencijos ir laisvo pasirinkimo sąlygomis, reglamentuoti tokius atvejus, kai rinka nepakankamai tenkina galutinių naudotojų, įskaitant neįgalius naudotojus, poreikius naudotis paslaugomis vienodomis sąlygomis su kitais, ir nustatyti reikiamas galutinių naudotojų teises.

3. Šia direktyva nedaromas poveikis:

- a) pareigoms, susijusioms su paslaugomis, teikiamomis naudojant elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, kuriuos nustato nacionalinė teisė, laikantis Sąjungos teisės, arba Sąjungos teisė;

▼B

- b) priemonėms, taikomoms Sąjungos ar nacionaliniu lygiu laikantis Sąjungos teisės, kuriomis siekiama bendrojo intereso tikslų, ypač susijusių su asmens duomenų ir privatumo apsauga, turinio reguliavimu ir audiovizualine politika;
- c) veiksams, kurių valstybės narės imasi viešosios tvarkos bei viešo saugumo tikslais ir gynybos srityje;
- d) reglamentams (ES) Nr. 531/2012 ir (ES) 2015/2120 ir Direktyvai 2014/53/ES.

4. Komisija, Europos elektroninių ryšių reguliavimo institucija (toliau – BEREC) ir atitinkamos institucijos užtikrina, kad joms tvarkant asmens duomenis būtų laikomasi Sąjungos duomenų apsaugos taisyklių.

*2 straipsnis***Terminų apibrėžtys**

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) elektroninių ryšių tinklas – perdavimo sistemos, tiek grindžiamos, tiek ne grindžiamos nuolatine infrastruktūra arba centralizuoto valdymo pajėgumais, ir atitinkamais atvejais komutavimo ar maršruto parinkimo įranga bei kiti ištekliai, įskaitant neaktyvius tinklo elementus, kurie leidžia perduoti signalus laidais, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuoto (linijų ir paketų komutavimo, įskaitant internetą) ir judriojo ryšio tinklus, elektros perdavimo kabelines sistemas, tokiu mastu, kokiu jos yra naudojamos signalams perduoti, radijo ir televizijos programų transliavimui naudojami tinklai ir kabelinės televizijos tinklai, neatsižvelgiant į perduodamos informacijos pobūdį;
- 2) itin didelio pralaidumo tinklas – elektroninių ryšių tinklas, kurį visą sudaro optinių skaidulų elementai bent jau iki skirstomojo taško aptarnaujamoje vietoje, arba elektroninių ryšių tinklas, kuris yra pajėgus įprastinėmis piko tarpsnių sąlygomis užtikrinti panašius eksploatacinius tinklo parametrus žemynkryptės ir aukštynkryptės linijos juostos pločio, atsparumo, su klaidomis susijusių parametru, gaišties ir jos variacijų aspektais; eksploataciniai tinklo parametrai gali būti laikomi panašiais nepriklausomai nuo to, ar galutinio naudotojo patirtis skiriasi dėl iš esmės skirtingos terpės, per kurią tinklas galiausiai sujungiamas su tinklo galiniu tašku;
- 3) transnacionalinės rinkos – rinkos, nustatytos pagal 65 straipsnį, kurios apima Sąjungą arba esminę jos dalį, esančią daugiau nei vienoje valstybėje narėje;

▼B

- 4) elektroninių ryšių paslauga – paslauga, paprastai teikiama už atlygį elektroninių ryšių tinklais ir apimanti, išskyrus elektroniniais ryšių tinklais ir paslaugomis perduodamo turinio teikimo ar redakcinės jo kontrolės paslaugas, šias paslaugų rūšis:
 - a) interneto prieigos paslaugą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/2120 2 straipsnio antros pastraipos 2 punkte,
 - b) asmenų tarpusavio ryšio paslaugą ir
 - c) paslaugas, kurias visas ar didžiąja dalimi sudaro signalų perdavimas, kaip antai perdavimo paslaugos, naudojamos teikti mašinų sąveikos paslaugas ir transliavimui;
- 5) asmenų tarpusavio ryšio paslauga – paprastai už atlygį teikiama paslauga, leidžianti tiesiogiai ir interaktyviai keistis informacija elektroninių ryšių tinklais tarp riboto skaičiaus asmenų, kai ryšį pradantys ar jame dalyvaujantys asmenys nustato informacijos gavėją (-us), ir neapimanti paslaugų, kurias teikiant galimas asmenų tarpusavio ir interaktyvus ryšys vien tik kaip neesminė pagalbinė funkcija, kuri iš esmės susijusi su kita paslauga;
- 6) su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslauga – asmenų tarpusavio ryšio paslauga, kurią teikiant sujungiama su viešai priskirtais numeracijos ištekliais, t. y. nacionalinio ar tarptautinio ryšio numeracijos planų numeriu ar numeriais, arba kuria sudaromos sąlygos ryšiui su nacionalinio ar tarptautinio ryšio numeracijos planų numeriu ar numeriais;
- 7) su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslauga – asmenų tarpusavio ryšio paslauga, kurią teikiant nesujungiama su viešai priskirtais numeracijos ištekliais, t. y. nacionalinio ar tarptautinio ryšio numeracijos planų numeriu ar numeriais, arba nesudaromos sąlygos ryšiui su nacionalinio ar tarptautinio ryšio numeracijos plano numeriu ar numeriais;
- 8) viešasis elektroninių ryšių tinklas – elektroninių ryšių tinklas, naudojamas vien tik ar didžiąja dalimi viešai prieinamoms elektroninių ryšių paslaugoms teikti, kuriuo informaciją galima perduoti iš vieno tinklo galinio taško į kitą;
- 9) tinklo galinis taškas – fizinis taškas, kuriame galutinio naudotojo įranga prijungiama prie viešojo elektroninių ryšių tinklo, ir kuris tinkluose, kuriuose atliekamas komutavimas ar maršruto parinkimas, įvardijamas konkrečiu tinklo adresu, kuris gali būti susietas su galutinio naudotojo numeriu ar pavadinimu;

▼B

- 10) susijusios priemonės – susijusios paslaugos, su elektroninių ryšių tinklu arba elektroninių ryšių paslauga susijusi fizinė infrastruktūra ir kitos priemonės ar elementai, kurie leidžia arba padeda teikti paslaugas per tą tinklą arba paslaugą arba galėtų tai daryti ir kurie apima pastatus ar įėjimus į pastatus, pastatų elektros laidų sistemas, antenas, bokštus ir kitas atramines konstrukcijas, vamzdžius, kanalus, stiebus, šulinius ir skirstomąsias spintas;
- 11) susijusi paslauga – su elektroninių ryšių tinklu arba elektroninių ryšių paslauga susijusi paslauga, kuri leidžia arba padeda teikti paslaugas, savarankiškai teikti paslaugas arba teikti paslaugas automatizuotai per tą tinklą arba paslaugą arba galėtų tai daryti ir kuri apima numerių susiejimo ar lygiavertes funkcijas atliekančias sistemas, sąlyginės prieigos sistemas ir elektroninių programų gidus (EPG), taip pat kitas paslaugas, pavyzdžiui, galimybės nustatyti tapatybę, vietą ir prisijungimo būvį paslaugas;
- 12) sąlyginės prieigos sistema – bet kuri techninė priemonė, autentiškumo patvirtinimo sistema ir (arba) susitarimas, leidžiantys naudotis apsaugotąją radijo ar televizijos transliavimo paslauga, teikiama suprantama forma tik gavus abonementinį ar kitokios formos išankstinį individualų leidimą;
- 13) naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris naudoja ar pareiškia norą naudoti viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas;
- 14) galutinis naudotojas – naudotojas, neteikiantis viešųjų elektroninių ryšių tinklų ar viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų;
- 15) vartotojas – bet kuris fizinis asmuo, kuris naudoja ar pareiškia norą naudoti viešai prieinamą elektroninių ryšių paslaugą ne prekybos, verslo, amato ar profesijos tikslais;
- 16) elektroninių ryšių tinklo teikimas – tokio tinklo sukūrimas, eksploatavimas, kontrolė ar galimybės juo naudotis suteikimas;
- 17) patobulinta skaitmeninės televizijos įranga – priedų rinkinys, skirtas prijungti prie televizorių ar integruota skaitmeninės televizijos įranga, galinti priimti skaitmeninės interaktyvios televizijos paslaugas;
- 18) taikomųjų programų sąsaja arba API – programinės įrangos sąsaja tarp taikomųjų programų, kurias teikia transliuotojai ar paslaugų teikėjai, ir išteklių skaitmeninės televizijos ir radijo paslaugoms skirtoje patobulintoje skaitmeninės televizijos įrangoje;
- 19) radijo spektro paskyrimas – tam tikros radijo spektro juostos skyrimas vienos ar, tam tikrais atvejais, daugiau rūšių radijo ryšio paslaugų darbui nustatytais sąlygomis;

▼B

- 20) žalingieji trukdžiai – trukdžiai, kurie kelia pavojų radijo navigacijos paslaugos ar bet kurių kitų saugos paslaugų veikimui ar kitaip smarkiai pablogina, trukdo ar nuolat pertraukia radijo ryšį, veikiantį pagal taikomas tarptautinės, Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatas;
- 21) tinklų ir paslaugų saugumas – elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų pajėgumas tam tikru patikimumo lygiu išlikti atspariems bet kokiems veiksams, keliantiems pavojų tų tinklų ir paslaugų, saugomų, perduodamų ar tvarkomų duomenų arba atitinkamų teikiamų ar per tuos elektroninių ryšių tinklus ir teikiant tas paslaugas gaunamų paslaugų prieinamumui, autentiškumui, vientisumui ar konfidencialumui;
- 22) bendrasis leidimas – pagal šią direktyvą valstybės narės sukurta teisinė sistema, pagal kurią užtikrinamos teisės teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas ir nustatomos sektoriui skirtos pareigos, kurios gali būti taikomos visiems ar tik tam tikros rūšies elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms;
- 23) mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškas – nedidelė, mažos galios, nedideliu atstumu veikianti belaidžio tinklo prieigos įranga, veikianti naudojant licencijuotą radijo spektrą, nelicencijuotą radijo spektrą arba jų derinį, kuri gali būti viešojo elektroninių ryšių tinklo dalis ir kuri gali turėti vieną ar daugiau nedidelio vizualaus poveikio antenų, bei kurių naudodami naudotojai gali belaidžiu būdu prisijungti prie bet kokios topologijos – tiek judriojo, tiek fiksuotojo ryšio – elektroninių ryšių tinklų;
- 24) radijo ryšio vietinis tinklas arba RLAN – mažos galios, nedideliu atstumu veikianti belaidžio tinklo prieigos sistema, kuri kelia tik nedidelę riziką, kad atsiras trukdžių kitoms tokioms pat kitų naudotojų netoliese naudojamoms sistemoms, neišskirtiniu pagrindu naudojanti suderintą radijo spektrą;
- 25) suderintas radijo spektras – radijo spektras, su kurio prieinamumu ir veiksmingu naudojimu susijusios suderintosios sąlygos nustatytos techninėmis įgyvendinimo priemonėmis pagal Sprendimo Nr. 676/2002/EB 4 straipsnį;
- 26) pasidalijamasis naudojimasis radijo spektru – dviejų arba daugiau naudotojų naudojimasis tomis pačiomis radijo spektro juostomis pagal nustatytą bendro naudojimosi susitarimą, kuris leidžiamas pagal bendrąjį leidimą, radijo spektro individualias naudojimo teises ar jų derinį, įskaitant reguliavimo priemones, tokias kaip licencijuota bendra prieiga, kuria siekiama palengvinti radijo spektro juostos bendrą naudojimą remiantis visoms dalyvaujančioms šalims privalomu susitarimu pagal į jų radijo spektro naudojimo teises įtrauktas bendro naudojimo taisykles, siekiant visiems naudotojams užtikrinti nuspėjamą ir patikimą bendro naudojimosi tvarką, nedarant poveikio konkurencijos teisės taikymui;

▼B

- 27) prieiga – teisė naudotis kitos įmonės įrenginiais arba paslaugomis apibrėžtomis sąlygomis išskirtiniu ar neišskirtiniu pagrindu, siekiant teikti elektroninių ryšių paslaugas, be kita ko, tais atvejais, kai jomis naudojamosi siekiant teikti informacinės visuomenės paslaugas arba transliacijų turinio paslaugas; ji apima, *inter alia*, prieigą prie tinklo elementų ir susijusių įrenginių, kurie gali sujungti įrangą fiksuoto ir nefiksuoto ryšio priemonėmis (pirmiausia – tai teisė naudotis vietos linija ir įrenginiais bei paslaugomis, būtinomis elektroninių ryšių paslaugoms vietos linija teikti); prieigą prie fizinės infrastruktūros, įskaitant pastatus, kabelių kanalus ir stiebus; prieigą prie atitinkamų programinės įrangos sistemų, įskaitant veiklos palaikymo sistemas; prieigą prie informacijos sistemų ar duomenų bazių, skirtų išankstinių užsakymų, teikimo, užsakymo, priežiūros ir remonto prašymų bei sąskaitų rengimui; prieigą prie numerių susiejimo ar lygiavertės funkcijas atliekančių sistemų; prieigą prie fiksuotojo ir judriojo ryšio tinklų, visų pirma tarptinklinio ryšio paslaugoms teikti; prieigą prie kontroliuojamo prisijungimo sistemų skaitmeninės televizijos paslaugoms teikti; ir prieigą prie virtualaus tinklo paslaugų;
- 28) sujungimas – speciali prieigos rūšis tarp viešųjų tinklų operatorių, atliekanti fizinį ar loginį viešųjų elektroninių ryšių tinklų, kuriuos naudoja ta pati ar kita įmonė, sujungimą, kad vienos įmonės naudotojai galėtų naudotis tarpusavio ryšiu ar ryšiu su kitos įmonės naudotojais arba kitos įmonės teikiamomis prieigos paslaugomis, kai tokias paslaugas teikia tos pačios dalyvaujančios šalys ar kitos šalys, kurios turi prieigą prie tinklo;
- 29) operatorius – įmonė, teikianti ar turinti teisę teikti viešąjį elektroninių ryšių tinklą ar susijusias priemones;
- 30) vietinė linija – fizinis elektroninio ryšio signalų maršrutas, jungiantis tinklo galinį tašką su viešojo fiksuoto elektroninių ryšių tinklo skirstomuoju stovu ar ekvivalentinius įrenginius;
- 31) skambutis – viešai prieinamos asmenų tarpusavio ryšio paslaugos priemonėmis sukurtas sujungimas, sudarantis dvipusio kalbinio ryšio galimybę;
- 32) kalbinio ryšio paslauga – viešai prieinama elektroninių ryšių paslauga, skirta tiesiogiai arba netiesiogiai inicijuoti ir gauti nacionalinius arba nacionalinius ir tarptautinius skambučius, naudojant numerį arba numerius, nurodytus nacionaliniame arba tarptautiniame ryšio numeracijos plane;
- 33) geografinis numeris – nacionalinio numeracijos plano numeris, kurio tam tikroje skaitmeninėje struktūroje yra geografinė nuoroda, naudojama skambučiams į fizinę tinklo galinio taško vietą nukreipti;
- 34) negeografinis numeris – nacionalinio numeracijos plano numeris, kuris nėra geografinis numeris, pavyzdžiui, judriojo telefono ryšio, nemokami ir padidinto tarifo telefono ryšio numeriai;

▼B

- 35) įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslaugos – multimedijos pokalbių realiuoju laiku paslauga, kuri užtikrina dvikryptį simetrinį dviejose ar daugiau vietų esančių naudotojų judesio vaizdo, realiuoju laiku spausdinamo teksto ir balso perdavimą realiuoju laiku;
- 36) bendrasis pagalbos centras arba BPC – fizinė vieta, kurioje pirmiausia priimamas skubios pagalbos pranešimas ir už kurią atsakinga valdžios institucija arba valstybės narės pripažinta privačioji organizacija;
- 37) tinkamiausias BPC – atsakingų institucijų įsteigtas BPC, kuris atsakingas už skubios pagalbos ryšius iš tam tikros vietovės, arba į tam tikros rūšies skubios pagalbos ryšius;
- 38) skubios pagalbos ryšys – ryšys, palaikomas naudojantis asmenų tarpusavio ryšio paslauga tarp galutinio naudotojo ir BPC, siekiant skubios pagalbos tarnybų prašyti suteikti skubią pagalbą ir ją gauti;
- 39) skubios pagalbos tarnyba – pagal nacionalinę teisę valstybės narės pripažinta tarnyba, kuri tiesiogiai teikia skubią pagalbą tokiose situacijose, kai gresia, visų pirma, tiesioginis pavojus gyvybei ar sunkaus sužeidimo pavojus, pavojus asmens arba visuomenės sveikatai arba saugai, privačiajam arba viešajam turtui arba aplinkai;
- 40) informacija apie skambinančio asmens buvimo vietą – viešajame judriojo ryšio tinkle tvarkomi duomenys, gauti iš tinklo infrastruktūros arba iš nešiojamojo aparato, nurodantys galutinio naudotojo judriojo ryšio galinio įrenginio geografinę padėtį, o viešojo fiksuotojo ryšio tinklo atveju – tinklo galinio taško fizinio adres duomenis;
- 41) galiniai įrenginiai – galiniai įrenginiai, kaip apibrėžta Komisijos direktyvos 2008/63/EB ⁽¹⁾ 1 straipsnio 1 punkte;
- 42) saugumo incidentas – bet koks įvykis, darantis neigiamą poveikį elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų saugumui.

*II SKYRIUS****Tikslai****3 straipsnis***Bendrieji tikslai**

1. Valstybės narės užtikrina, kad, vykdydamos šioje direktyvoje nurodytas reguliavimo užduotis, nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos imtųsi visų pagrįstų priemonių, kurios yra būtinos ir proporcingos siekiant 2 dalyje nustatytų tikslų. Valstybės narės, Komisija, Radijo spektro politikos grupė (RSPG) ir BEREC taip pat prisideda prie tų tikslų siekimo.

⁽¹⁾ 2008 m. birželio 20 d. Komisijos direktyva 2008/63/EB dėl konkurencijos telekomunikacijų galinių įrenginių rinkose (OL L 162, 2008 6 21, p. 20).

▼B

Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, neperžengdamos savo kompetencijos ribų, prisideda prie saviraiškos ir informacijos laisvę, kultūrų ir kalbų įvairovę bei žiniasklaidos pliuralizmą skatinančios politikos įgyvendinimo.

2. Šios direktyvos kontekste nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, taip pat BEREC, Komisija ir valstybės narės siekia kiekvieno iš toliau nurodytų bendrųjų tikslų, kurie yra išdėstyti netaikant pirmumo tvarkos:

a) skatina junglumą ir visų Sąjungos piliečių ir verslininkų prieigą prie itin didelio pralaidumo tinklų, įskaitant fiksuotojo, judriojo ir belaidžio ryšio tinklus, ir skatina jų įsisavinimą;

b) skatina konkurenciją elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių teikimo srityje, be kita ko, veiksmingą infrastruktūra grindžiamą konkurenciją, taip pat teikiant elektroninių ryšių paslaugas bei susijusias paslaugas;

c) prisideda prie vidaus rinkos plėtros šalindamos likusias kliūtis ir užtikrindamos vienodas sąlygas investuoti į elektroninių ryšių tinklus, elektroninių ryšių paslaugas, susijusias priemones ir susijusias paslaugas visoje Sąjungoje ir juos teikti, rengdamos bendras taisykles ir nuspėjamus reguliavimo metodus, skatindamos efektyvų, veiksmingą ir koordinuotą radijo spektro naudojimą, atvirumą inovacijoms, transeuropinių tinklų kūrimą ir plėtojimą, visos Europos paslaugų teikimą, prieinamumą ir sąveiką bei tiesioginį sujungimą;

d) rūpinasi Sąjungos piliečių interesais, užtikrindamos junglumą ir itin didelio pralaidumo tinklų, įskaitant fiksuotojo, judriojo ir belaidžio ryšio tinklus, bei elektroninių ryšių paslaugų plataus masto prieinamumą ir įsisavinimą, sudarydamos sąlygas dėl veiksmingos konkurencijos rinktis patraukliausią paslaugą, kainą ir kokybę, išlaikydamos tinklų ir paslaugų saugumą, užtikrindamos aukštą ir vienodo lygio galutinių naudotojų apsaugą nustatčius būtinas sektoriui skirtas taisykles bei tenkindamos konkrečių socialinių grupių, ypač neįgalių galutinių naudotojų, vyresnio amžiaus ir turinčių specialių socialinių poreikių galutinių naudotojų, poreikius, pavyzdžiui, užtikrindamos prieinamas kainas, taip pat pasirinkimą ir lygiavertę prieigą neįgaliesiems galutiniams naudotojams.

3. Komisijai nustatant palyginamuosius rodiklius ir rengiant ataskaitas apie valstybių narių priemonių efektyvumą siekiant 2 dalyje nurodytų tikslų, prirėkus Komisijai padeda valstybės narės, nacionalinės reguliavimo institucijos, BEREC ir RSPG.

4. Siekdamas 2 dalyje minėtų ir šioje dalyje nurodytų politikos tikslų nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, *inter alia*:

▼B

- a) skatina reguliavimo nuspėjimą užtikrinamos nuoseklų reguliavimo būdų taikymą atitinkamais peržiūros laikotarpiais ir bendradarbiaudamos tarpusavyje, su BEREC, RSPG ir Komisija;
- b) užtikrina, kad panašiomis aplinkybėmis nebūtų diskriminuojami elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikėjai;
- c) taiko Sąjungos teisę technologijų atžvilgiu neutraliai tiek, kiek tai suderinama su 2 dalyje išdėstytų tikslų siekimu;
- d) skatina veiksmingas investicijas į naujas bei pagerintas infrastruktūras ir inovacijas, be kita ko, užtikrinamos, kad nustatant bet kokius prieigos įpareigojimus būtų tinkamai atsižvelgta į investuojančioms įmonėms tenkančią riziką, ir leisdamos investuotojams ir norintiesiems turėti prieigą sudaryti įvairius bendradarbiavimo susitarimus, kad būtų įvairinama investicijų rizika, kartu užtikrinant, kad būtų išsaugota rinkos konkurencija ir laikomasi nediskriminavimo principo;
- e) deramai atsižvelgia į įvairias su infrastruktūra, konkurencija, galutinių naudotojų padėtimi susijusias sąlygas, visų pirma, į vartotojų sąlygas įvairiose valstybės narės geografinėse vietovėse, be kita ko, į vietos infrastruktūrą, kurią ne pelno tikslais valdo fiziniai asmenys;
- f) nustato *ex ante* reguliuojamuosius įpareigojimus tik tiek, kiek to reikia siekiant užtikrinti realią ir tvarią konkurenciją galutinių naudotojų naudai, ir sušvelnina arba atšaukia tokius įpareigojimus, kai tik ši sąlyga įvykdoma.

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos veiktų nešališkai, objektyviai, skaidriai, nediskriminuodamos ir proporcingai.

4 straipsnis

Radijo spektro politikos strateginis planavimas ir koordinavimas

1. Valstybės narės bendradarbiauja tarpusavyje ir su Komisija vykdydamos radijo spektro naudojimo strateginį planavimą, koordinavimą ir derinimą Sąjungoje, laikydamosi Sąjungos politikos dėl elektroninių ryšių vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo. Tuo tikslu jos atsižvelgia, *inter alia*, į Sąjungos politikos kryptių ekonominius, saugos, sveikatos, visuomenės interesų, saviraiškos laisvės, kultūrinius, mokslinius, socialinius ir techninius aspektus, taip pat į įvairius radijo spektro naudotojų bendruomenių interesus, kad būtų optimizuotas radijo spektro naudojimas ir išvengta žalingųjų trukdžių.

▼B

2. Bendradarbiaudamos tarpusavyje ir su Komisija, valstybės narės remia radijo spektro politikos požiūrių derinimą Sąjungoje ir atitinkamais atvejais radijo spektro, kuris yra būtinas norint sukurti elektroninių ryšių vidaus rinką ir užtikrinti jos veikimą, prieinamumo bei veiksmingo naudojimo sąlygų suderinimą.

3. Valstybės narės RSPG bendradarbiauja tarpusavyje ir su Komisija pagal 1 dalį, o Europos Parlamento ir Tarybos prašymu – su jais, siekdamos šiais būdais remti Sąjungos radijo spektro politikos strateginį planavimą ir principų derinimą:

- a) plėtodamos geriausią praktiką su radijo spektru susijusiais klausimais, kad būtų įgyvendinama ši direktyva;
- b) palengvindamos koordinavimą tarp valstybių narių, kad būtų įgyvendinama ši direktyva ir kiti Sąjungos teisės aktai ir prisidedama prie vidaus rinkos plėtojimo;
- c) derindamos požiūrius į radijo spektro skyrimą ir naudojimo leidimų išdavimą ir skelbdamos ataskaitas ar nuomones su radijo spektru susijusiais klausimais.

BEREC dalyvauja svarstant klausimus, susijusius su jos kompetencijos sritimis, susijusiomis su rinkos reguliavimu ir konkurencija radijo spektro srityje.

4. Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į RSPG nuomonę, gali teikti Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kad būtų nustatytos daugiametės radijo spektro politikos programos, nustatant radijo spektro naudojimo strateginio planavimo ir derinimo politikos kryptis ir tikslus pagal šią direktyvą, taip pat kad būtų leista pasidalijamai naudoti suderintą radijo spektrą arba jį naudoti neatsižvelgiant į individualias teises.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

INSTITUCINĖ STRUKTŪRA IR VALDYMAS

I SKYRIUS

Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos

5 straipsnis

Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos

1. Valstybės narės užtikrina, kad visas šioje direktyvoje nustatytas užduotis vykdytų kompetentinga institucija.

Pagal šios direktyvos taikymo sritį nacionalinės reguliavimo institucijos yra atsakingos bent už šias užduotis:

▼B

- a) *ex ante* rinkos reguliavimo įgyvendinimą, be kita ko, prieigos ir sujungimo įpareigojimų nustatymą;
- b) įmonių tarpusavio ginčų sprendimo užtikrinimą;
- c) radijo spektro valdymo vykdymą ir sprendimų priėmimą, arba, kai tos užduotys pavedamos kitoms kompetentingoms institucijoms – konsultavimą dėl rinkos formavimo ir nacionalinių procesų, susijusių su radijo spektro naudojimo elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teisėmis, konkurencijos elementų;
- d) prisidėjimą prie galutinių naudotojų teisių apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje, kai aktualu, veiksmus koordinuojant su kitomis kompetentingomis institucijomis;
- e) įdėmų rinkos formavimo ir konkurencijos klausimų, susijusių su atvira interneto prieiga, vertinimą ir stebėseną;
- f) naštos nepagrįstumo vertinimą, taip pat universaliosios paslaugos teikimo grynųjų sąnaudų apskaičiavimą;
- g) numerių perkeliamumo tarp paslaugų teikėjų užtikrinimą;
- h) bet kokios kitos užduoties, kuri pagal šią direktyvą priskiriama nacionalinėms reguliavimo institucijoms, vykdymą.

Valstybės narės nacionalinėms reguliavimo institucijoms gali skirti kitas šioje direktyvoje ir kituose Sąjungos teisės aktuose numatytas užduotis, visų pirma susijusias su konkurencija rinkoje arba patekimu į rinką, pavyzdžiui, su bendroju leidimu, ir susijusias su BEREC pavestu vaidmeniu. Kai tos užduotys, susijusios su konkurencija rinkoje arba patekimu į rinką, pavedamos kitoms kompetentingoms institucijoms, prieš priimdamos sprendimą jos siekia konsultuotis su nacionaline reguliavimo institucija. Siekiant prisidėti prie BEREC užduočių, nacionalinėms reguliavimo institucijoms suteikiama teisė rinkti būtinus duomenis ir kitą informaciją iš rinkos dalyvių.

Valstybės narės, remdamosi nacionaline teise, įskaitant nacionalinę teisę, įgyvendinančią Sąjungos teisę, taip pat gali nacionalinėms reguliavimo institucijoms pavesti kitas užduotis.

Perkeldamos šią direktyvą į nacionalinę teisę, valstybės narės visų pirma skatina nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijos stabilumą užduočių, paskirtų pagal Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemą, kuri 2009 m. buvo iš dalies pakeista, atžvilgiu.

2. Tos pačios valstybės narės arba kitų valstybių narių nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos prirėikus sudaro tarpusavio bendradarbiavimo susitarimus siekiant skatinti bendradarbiavimą reguliavimo srityje.

▼B

3. Valstybės narės užduotis, kurias turi atlikti nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, skelbia lengvai prieinama forma, ypač tais atvejais, kai užduotys pavedamos kelioms institucijoms. Valstybės narės atitinkamais atvejais užtikrina, kad bendrai rūpimais klausimais tos institucijos konsultuotųsi ir bendradarbiautų viena su kita ir su nacionalinėmis institucijomis, kurioms pavesta taikyti konkurencijos teisę arba vartotojų teisę. Kai kompetencija tokiais klausimais priskiriama kelioms institucijoms, valstybės narės užtikrina, kad kiekvienos institucijos užduotys būtų skelbiamos lengvai prieinama forma.

4. Valstybės narės praneša Komisijai apie visas nacionalines reguliavimo ir kitas kompetentingas institucijas, kurioms pagal šią direktyvą yra pavestos užduotys, ir jų atitinkamą atsakomybę, taip pat bet kokius jų pakeitimus.

*6 straipsnis***Nacionalinių reguliavimo ir kitų kompetentingų institucijų nepriklausomumas**

1. Valstybės narės garantuoja nacionalinių reguliavimo institucijų ir kitų kompetentingų institucijų savarankiškumą užtikrindamos, kad jos teisiškai būtų atskirtos ir funkciškai nepriklausomos nuo bet kurio fizinio ar juridinio asmens, teikiančio elektroninių ryšių tinklus, įrangą ir paslaugas. Valstybės narės, kurios išsaugo elektroninių ryšių tinklus arba paslaugas teikiančių įmonių nuosavybės teisę ar kontrolę, užtikrina, kad reguliavimo funkcija būtų veiksmingai struktūriškai atskirta nuo veiklos, susijusios su nuosavybės teise ar valdymu.

2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos naudotųsi savo įgaliojimais nešališkai, skaidriai ir laiku. Valstybės narės užtikrina, kad jos turėtų pakankamai techninių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių joms pavestoms užduotims vykdyti.

*7 straipsnis***Nacionalinių reguliavimo institucijų narių skyrimas ir atleidimas**

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos vadovas arba, kai taikoma, tą funkciją nacionalinėje reguliavimo institucijoje vykdančios kolegijos nariai ar jų pavaduotojai skiriami ne trumpesnei nei trejų metų kadencijai iš pripažinto statuso asmenų, turinčių profesinės patirties, atsižvelgiant į jų nuopelnus, gebėjimus, žinias bei patirtį ir taikant atvirą bei skaidrią atrankos procedūrą. Valstybės narės užtikrina sprendimų priėmimo proceso tęstinumą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos vadovas arba, kai taikoma, tą funkciją nacionalinėje reguliavimo institucijoje vykdančios kolegijos atitinkami nariai ar jų pavaduotojai būtų atleisti iš pareigų jų kadencijos metu tik tuomet, jei jie nebeatitinka sąlygų, nustatytų jų pareigų vykdymui; tos sąlygos yra nustatytos nacionalinėje teisėje iki jų paskyrimo.

▼B

3. Sprendimas atleisti atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos vadovą arba, kai taikoma, šią funkciją vykdančios kolegijos atitinkamus narius iš pareigų paskelbiamas viešai atleidimo iš pareigų metu. Atleistam nacionalinės reguliavimo institucijos vadovui arba, kai taikoma, tą funkciją vykdančios kolegijos atitinkamiems nariams, nurodomos atleidimo priežastys. Jei motyvai nepaskelbti, jie paskelbiami to asmens prašymu. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma šio sprendimo faktinių ir teisinių aplinkybių teismo peržiūra.

*8 straipsnis***Nacionalinių reguliavimo institucijų politinis nepriklausomumas ir atskaitomybė**

1. Nedarant poveikio 10 straipsniui, nacionalinės reguliavimo institucijos, vykdydamos užduotis, kurios yra joms pavestos pagal nacionalinę teisę, įgyvendinančią Sąjungos teisę, veikia nepriklausomai ir objektyviai, be kita ko, rengdamos vidaus procedūras ir organizacinę struktūrą, taip pat vykdo veiklą skaidriai ir atskaitingai pagal Sąjungos teisę ir nesiekia gauti arba nepriima kitų institucijų nurodymų. Tai nekliudo vykdyti priežiūrą pagal nacionalinę konstitucinę teisę. Tik pagal 31 straipsnį įsteigtos apeliacinės institucijos gali sustabdyti nacionalinių reguliavimo institucijų sprendimų galiojimą arba juos panaikinti.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos kasmet teikia ataskaitas, *inter alia*, dėl elektroninių ryšių rinkos būklės, jų priimtų sprendimų, jų žmogiškųjų ir finansinių išteklių ir kaip tie ištekliai buvo priskirti, taip pat dėl būsimų planų. Jų ataskaitos skelbiamos viešai.

*9 straipsnis***Nacionalinių reguliavimo institucijų reguliavimo galios**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų atskirus metinius biudžetus ir galėtų nepriklausomai vykdyti skirtą biudžetą. Tie biudžetai skelbiami viešai.

2. Nedarant poveikio pareigai užtikrinti, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų pakankamų finansinių ir žmogiškųjų išteklių joms pavestoms užduotims vykdyti, finansinis savarankiškumas neturėtų kliudyti vykdyti priežiūrą pagal nacionalinę konstitucinę teisę. Bet kokia nacionalinių reguliavimo institucijų biudžeto kontrolė vykdoma skaidriai ir skelbiama viešai.

3. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių tam, kad galėtų aktyviai dalyvauti BEREC veikloje ir prie jos prisidėti.

10 straipsnis

Nacionalinių reguliavimo institucijų dalyvavimas BEREC

1. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamos jų nacionalinės reguliavimo institucijos aktyviai remtų BEREC tikslus skatinti didesnę reguliavimo veiklos koordinavimą ir nuoseklumą.
2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, priimdamos savo sprendimus dėl nacionalinių rinkų, kuo labiau atsižvelgtų į BEREC priimtas gaires, nuomones, rekomendacijas, bendrąsias pozicijas, geriausią praktiką ir metodologiją.

11 straipsnis

Bendradarbiavimas su nacionalinėmis institucijomis

Nacionalinės reguliavimo institucijos, kitos kompetentingos institucijos pagal šią direktyvą ir nacionalinės konkurencijos institucijos teikia viena kitai informaciją, būtiną šiai direktyvai taikyti. Keičiantis informacija taikomos Sąjungos duomenų apsaugos taisyklės, o informaciją gaunanti institucija užtikrina tokį pat informacijos konfidencialumą kaip ir siunčiančioji institucija.

II SKYRIUS

Bendrasis leidimas

1 Skirsnis

Bendroji dalis

12 straipsnis

Elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrasis leidimas

1. Valstybės narės užtikrina laisvę teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas laikantis šioje direktyvoje nustatytų sąlygų. Šiuo tikslu valstybės narės nekliudo įmonei teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas, išskyrus atvejus, kai tai būtina dėl SESV 52 straipsnio 1 dalyje nurodytų priežasčių. Bet koks toks laisvės teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas ribojimas turi būti tinkamai pagrįstas ir apie jį turi būti pranešta Komisijai.
2. Elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, teikimui gali būti taikomas tik bendrasis leidimas nedarant poveikio specifiniams įpareigojimams, nurodytiems 13 straipsnio 2 dalyje, ar naudojimo teisėms, nurodytoms 46 ir 94 straipsniuose.
3. Jei valstybė narė mano, kad įmonių, kurioms taikomas bendrasis leidimas, atveju pranešimo reikalavimas yra pagrįstas, ta valstybė narė gali reikalauti tik, kad tokios įmonės pateiktų pranešimą nacionalinei reguliavimo arba kitai kompetentingai institucijai. Valstybė narė nereikalauja, kad prieš pradėdamos naudotis teisėmis pagal bendrą leidimą tokios įmonės gautų tokios institucijos ar bet kurios kitos institucijos aiškų sprendimą ar kitą administracinį aktą.

▼B

Pranešusi, jei pranešimo reikalaujama, įmonė gali pradėti veiklą laikydamasi pririnkusių nuostatų dėl naudojimo teisių pagal šią direktyvą.

4. 3 dalyje minėtas pranešimas apsiriboja vien fizinio ar juridinio asmens pareiškimu nacionalinei reguliavimo ar kitai kompetentingai institucijai apie ketinimą pradėti teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas ir jame pateikiama būtinausia informacija, kurios reikia, kad BEREC ir ta institucija galėtų sudaryti elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjų registrą ar sąrašą. Ta informacija apima tik tokius duomenis:

- a) teikėjo pavadinimas;
- b) teikėjo teisinis statusas, forma ir vietos, kur teikėjas yra registruotas Sąjungos prekybos ar kitame panašiam viešajame registre, registracijos numeris;
- c) teikėjo pagrindinės buveinės, jei turima, Sąjungoje ir, jei taikoma, filialo valstybėje narėje, geografinis adresas;
- d) teikėjo interneto svetainės adresas, jei taikoma, susijęs su elektroninių ryšių tinklų arba paslaugų teikimu;
- e) kontaktinis asmuo ir jo duomenys;
- f) trumpas tinklų arba paslaugų, kuriuos ketinama teikti, aprašymas;
- g) atitinkamos valstybės narės ir
- h) data, kurią numatoma pradėti veiklą.

Valstybės narės nenustato papildomų arba atskirų pranešimo reikalavimų.

Siekdama suderinti pranešimo reikalavimus, BEREC skelbia gaires dėl pranešimų šablono ir prižiūri Sąjungos duomenų bazę, kurią sudaro kompetentingoms institucijoms perduoti pranešimai. Tuo tikslu kompetentingos institucijos nepagrįstai nedelsdamos elektroninėmis priemonėmis perduoda BEREC visus tinkamai gautus pranešimus. Kompetentingoms institucijoms anksčiau nei 2020 m. gruodžio 21 d. pateikti pranešimai perduodami BEREC ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 21 d.

*13 straipsnis***Su bendroju leidimu ir radijo spektro bei numeracijos išteklių naudojimo teisėmis siejamos sąlygos ir specifiniai įpareigojimai**

1. Bendrajam leidimui teikti elektroninių ryšių tinklus arba paslaugas, radijo spektro naudojimo teisėms ir numeracijos išteklių naudojimo teisėms gali būti taikomos tik I priede išvardytos sąlygos. Tokios sąlygos turi būti nediskriminacinės, proporcingos ir skaidrios. Radijo spektro naudojimo teisių atveju tokios sąlygos turi užtikrinti jų veiksmingą ir ekonomišką naudojimą, atitikti 45 ir 51 straipsnius, o numeracijos išteklių naudojimo teisių atveju atitikti 94 straipsnį.

▼B

2. Specifiniai įpareigojimai, kuriuos pagal 61 straipsnio 1 ir 5 dalis ir 62, 68 ir 83 straipsnius galima nustatyti įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas ar pagal šią direktyvą paskirtiems universaliųjų paslaugų teikėjams, turi būti teisiškai atskirti nuo teisių ir įpareigojimų pagal bendrąjį leidimą. Siekiant skaidrumo, tokių specifinių įpareigojimų atskiroms įmonėms nustatymo kriterijai ir tvarka turi būti nurodyti bendrajame leidime.

3. Bendrajame leidime nurodomos tik tos sąlygos, kurios yra skirtos tam sektoriui ir nustatytos I priedo A, B ir C dalyse; jame neturi būti dubliuojamos sąlygos, taikomos įmonėms pagal kitus nacionalinės teisės aktus.

4. Suteikdamos radijo spektro ar numeracijos išteklių naudojimo teisę, valstybės narės nedubliuoja bendrojo leidimo sąlygų.

*14 straipsnis***Pareiškimai, padedantys naudotis įrenginių įrengimo ir sujungimo teisėmis**

Kompetentingos institucijos per vieną savaitę nuo įmonės prašymo gavimo išduoda standartinį pareiškimą, patvirtinantį, kai tinkama, kad įmonė pagal 12 straipsnio 3 dalį yra pateikusi pranešimą. Tuose pareiškimuose išsamiai nurodoma, kokiomis aplinkybėmis bet kuri įmonė, teikianti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas pagal bendrąjį leidimą, turi teisę pateikti paraišką dėl teisių įrengti įrenginius, derėtis dėl sujungimo ir gauti prieigą ar sujungimą siekiant, kad būtų lengviau naudotis tomis teisėmis, pavyzdžiui, kitu vyriausybės lygiu ar santykiuose su kitomis įmonėmis. Jei tikslinga, tokie pareiškimai taip pat gali būti išduodami automatiškai kaip atsakymas į 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą pranešimą.

*2 Skirsnis***Bendruoju leidimu nustatytos teisės ir pareigos***15 straipsnis***Minimalus teisių pagal bendrąjį leidimą sąrašas**

1. Įmonės, kurioms pagal 12 straipsnį taikomas bendrasis leidimas, turi teisę:

- a) teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas;
- b) reikalauti, kad jų prašymas suteikti joms būtinas teises įrengti įrenginius būtų svarstomas pagal 43 straipsnį;
- c) naudoti radijo spektrą teikiant elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas pagal 13, 46 ir 55 straipsnius;
- d) reikalauti, kad jų prašymas suteikti joms numeracijos išteklių naudojimo teises būtų svarstomas pagal 94 straipsnį.

▼B

2. Kai tokios įmonės elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas teikia visuomenei, bendrasis leidimas joms suteikia teisę:

- a) derėtis dėl sujungimo ar atitinkamais atvejais gauti prieigą prie kitų viešųjų elektroninių ryšių tinklų ar viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų, kuriems taikomas bendrasis leidimas, ar sujungimą per juos Sąjungoje, laikantis šios direktyvos;
- b) gauti galimybę būti paskirtoms teikti įvairius universaliųjų paslaugų elementus arba aprėpti skirtingas nacionalinės teritorijos dalis pagal 86 arba 87 straipsnį.

*16 straipsnis***Administraciniai mokesčiai**

1. Bet kurie administraciniai mokesčiai, taikomi įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklą ar paslaugą pagal bendrąjį leidimą ar, kurioms suteikta naudojimo teisė, turi:

- a) dengti bendra suma tik administracines sąnaudas, susidarančias valdant, kontroliuojant ir vykdant bendrojo leidimo sistemą ir naudojimo teises bei 13 straipsnio 2 dalyje nurodytus specifinius įpareigojimus, į kurias gali įeiti tarptautinio bendradarbiavimo, derinimo ir standartizacijos, rinkos tyrimo, reikalavimų laikymosi priežiūros ir kitokios rinkos kontrolės sąnaudos bei sąnaudos, susijusios su antrinės teisės aktų ir administracinių sprendimų, tokių kaip sprendimai dėl prieigos ar sujungimo, rengimu ir vykdymu, ir
- b) būti taikomi atskiroms įmonėms objektyviai, skaidriai ir proporcingai, stengiantis mažinti papildomas administracines sąnaudas ir susijusias išlaidas.

Valstybės narės gali pasirinkti netaikyti administracinių mokesčių įmonėms, kurių apyvarta yra mažesnė už tam tikrą ribą arba kurių veikla nesiekia minimalios rinkos dalies arba kurios vykdo veiklą labai ribotoje teritorijoje.

2. Kai nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos taiko administracinius mokesčius, jos skelbia metines savo administracinių sąnaudų apžvalgas ir surinktų mokesčių bendrą sumą. Esant mokesčių bendros sumos ir administracinių sąnaudų skirtumui atliekami atitinkami koregavimai.

*17 straipsnis***Apskaitos atskyrimas ir finansinės ataskaitos**

1. Valstybės narės reikalauja, kad įmonės, teikiančios viešųjų elektroninių ryšių tinklus ar viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugas, kurios turi specialias ar išimtines teises teikti paslaugas kituose tos pačios ar kitos valstybės narės sektoriuose:

▼B

- a) turėtų atskiras su elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikimu susijusias sąskaitas, kurių būtų reikalaujama, jei tą veiklą vykdytų teisiškai nepriklausomi subjektai, kad būtų galima nustatyti visus sąnaudų ir pajamų elementus bei jų apskaičiavimo pagrindą ir taikomus sąnaudų bei pajamų priskyrimo metodus, susijusius su tokia veikla, įskaitant ilgalaikio turto bei struktūrinių sąnaudų suskirstymą pagal straipsnius, arba
- b) struktūriškai atskirtą veiklą, susijusią su elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikimu.

Valstybės narės pirmoje pastraipoje nurodytų reikalavimų gali netaikyti įmonėms, kurių veiklos, susijusios su elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikimu Sąjungoje, metinė apyvarta sudaro mažiau kaip 50 milijonų eurų.

2. Jei įmonėms, teikiančioms viešųjų elektroninių ryšių tinklus ar viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugas netaikomi bendrovių teisės reikalavimai ir jos neatitinka mažų ir vidutinių įmonių, kurioms taikomos Sąjungos teisės apskaitos taisyklės, kriterijų, jų finansinės ataskaitos sudaromos ir pateikiamos nepriklausomam auditui bei skelbiamos. Auditas atliekamas pagal atitinkamas Sąjungos ir nacionalines taisykles.

Šios dalies pirma pastraipa taikoma ir atskiroms sąskaitoms, kurių reikalaujama pagal 1 dalies pirmos pastraipos a punktą.

3 Skirsnis

Keitimas ir panaikinimas

18 straipsnis

Teisių ir pareigų pakeitimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad teisės, sąlygos ir procedūros, susijusios su bendraisiais leidimais ir radijo spektro arba numeracijos išteklių naudojimo teisėmis arba teisėmis įrengti įrenginius, gali būti iš dalies keičiamos tik objektyviai pagrįstais atvejais ir proporcingai, prireikus atsižvelgiant į konkrečias sąlygas, taikomas perleidžiamoms radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimo teisėms.

2. Išskyrus atvejus, kai siūlomi pakeitimai yra nedideli ir dėl jų buvo susitarta su teisių arba bendrojo leidimo turėtoju, apie ketinimą daryti tokius pakeitimus turi būti tinkamai pranešama. Suinteresuotosioms šalims, įskaitant naudotojus ir vartotojus, suteikiama pakankamai laiko savo nuomonei apie siūlomus pakeitimus pareikšti. Tas laikotarpis turi būti ne trumpesnis kaip keturios savaitės, išskyrus išimtinių aplinkybių atvejus.

Pakeitimai yra skelbiami, kartu su jų keitimo priežastimis.

19 straipsnis

Teisių apribojimas ar panaikinimas

1. Nedarant poveikio 30 straipsnio 5 ir 6 dalims, valstybės narės neapriboja ar nepanaikina teisių įrengti įrenginius arba radijo spektro arba numeracijos išteklių naudojimo teisių, kol nėra praėjęs jų galiojimo laikas, išskyrus atvejus, kai tai pateisinama remiantis šio straipsnio 2 dalimi, ir, kai taikoma, I priedu ir atitinkamomis nacionalinėmis nuostatomis dėl kompensacijos už panaikintas teises.

2. Atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti, kad radijo spektras būtų naudojamas efektyviai ir veiksmingai arba kad būtų įgyvendintos pagal Sprendimo Nr. 676/2002/EB 4 straipsnį priimtoms techninėms įgyvendinimo priemonėms, valstybės narės gali leisti apriboti arba panaikinti radijo spektro naudojimo teises, įskaitant teises, nurodytas šios direktyvos 49 straipsnyje, remdamosi iš anksto nustatytais ir aiškiai apibrėžtomis procedūromis, laikydamosi proporcingumo ir nediskriminavimo principų. Tokiais atvejais teisių turėtojams, kai tikslinga, ir laikantis Sąjungos teisės bei atitinkamų nacionalinių nuostatų, gali būti tinkamai kompensuojama.

3. Radijo spektro naudojimo pakeitimas dėl 45 straipsnio 4 arba 5 dalies taikymo savaime negali būti priežastis pagrįsti radijo spektro naudojimo teisės panaikinimą.

4. Dėl bet kokio ketinimo apriboti ar panaikinti teises pagal bendrąjį leidimą ar individualias radijo spektro ar numeracijos išteklių naudojimo teises negavus teisių turėtojo sutikimo turi būti rengiamos suinteresuotųjų šalių konsultacijos pagal 23 straipsnį.

III SKYRIUS

Informacijos teikimas, tyrimai ir konsultacijų mechanizmas

20 straipsnis

Įmonių informacijos prašymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, susijusias priemonėmis arba susijusias paslaugas teikiančios įmonės pateiktą visą informaciją, taip pat ir finansinę informaciją, kurios reikia nacionalinėms reguliavimo institucijoms, kitoms kompetentingoms institucijoms ir BEREC atitinkčiai šios direktyvos ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1971 ⁽¹⁾ nuostatomis arba pagal juos priimtiems sprendimams ar nuomonėms užtikrinti. Visų pirma nacionalinės reguliavimo institucijos ir, kai tai būtina jų užduotims vykdyti, kitos kompetentingos institucijos turi turėti įgaliojimus iš tų

⁽¹⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1971, kuriuo įsteigiama Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC) ir BEREC paramos agentūra (BEREC biuras), iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/2120 ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1211/2009 (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1).

▼B

įmonių reikalauti pateikti informaciją, susijusią su būsimu tinklo plėtojimu ar paslaugų raida, kurie galėtų turėti įtakos didmeninėms paslaugoms, kurias jos teikia konkurentams, taip pat informaciją apie elektroninių ryšių tinklus ir susijusias priemones, kuri būtų išskaidyta vietos lygmeniu ir būtų pakankamai detalizuota, kad būtų galima atlikti geografinį tyrimą ir nustatyti zonas pagal 22 straipsnį.

Jei pagal pirmą pastraipą surinktos informacijos nepakanka, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, kitos kompetentingos institucijos ir BEREC galėtų atlikti savo reguliavimo užduotis pagal Sąjungos teisę, gali būti paprašyta, kad tokią informaciją pateiktų kitos atitinkamos įmonės, veikiančios elektroninių ryšių sektoriuje arba glaudžiai su šiuo sektoriumi susijusiuose sektoriuose.

Iš įmonių, pripažintų turinčiomis didelę rinkos įtaką didmeninėse rinkose, taip pat gali būti reikalaujama pateikti apskaitos duomenis apie su tomis didmeninėmis rinkomis susijusias mažmenines rinkas.

Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos gali prašyti informacijos iš bendrų informacinių punktų, įsteigtų pagal Direktyvą 2014/61/ES.

Prašymas pateikti informaciją turi būti proporcingas vykdomai užduočiai ir jis turi būti motyvuotas.

Įmonės prašomą informaciją pateikia nedelsdamos ir laikydamosi reikalaujamų terminų ir tikslumo.

2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos Komisijai jos pagrįstu prašymu teiktą informaciją, kurios jai reikia savo užduotims pagal SESV atlikti. Komisijos prašoma informacija turi būti proporcinga toms vykdomoms užduotims. Kai teikiama informacija yra susijusi su informacija, kurią įmonės institucijos prašymu teikė anksčiau, tokioms įmonėms apie tai pranešama. Tiek, kiek būtina, išskyrus atvejus, kai informaciją suteikusi institucija yra pateikusi aiškų ir pagrįstą priešingą prašymą, Komisija pateiktą informaciją pateikia kitai tokiai institucijai kitoje valstybėje narėje.

Taikydamos 3 dalies reikalavimus, valstybės narės užtikrina, kad, gavus pagrįstą prašymą, informacija, pateikta vienai institucijai, galėtų būti pateikta kitai tokiai institucijai toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje ir BEREC, kad, kai tai būtina, tos institucijos arba BEREC galėtų įvykdyti savo pareigas pagal Sąjungos teisę.

▼B

3. Kai nacionalinė reguliavimo arba kita kompetentinga institucija, remdamasi Sąjungos ir nacionalinėmis taisyklėmis dėl komercinio konfidencialumo, mano, kad informacija surinkta pagal 1 dalį, įskaitant atliekant geografinį tyrimą surinktą informaciją, yra konfidenciali, Komisija, BEREC ir visos kitos atitinkamos kompetentingos institucijos užtikrina tokį konfidencialumą. Užtikrinant tokį konfidencialumą neturi būti trukdoma kompetentingai institucijai, Komisijai, BEREC ir visoms kitoms atitinkamoms kompetentingoms institucijoms laiku dalytis informacija šios direktyvos peržiūros, stebėsenos ir taikymo priežiūros tikslais.

4. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, laikydamosi nacionalinių taisyklių dėl viešos prieigos prie informacijos ir atsižvelgdamos į Sąjungos ir nacionalines taisykles dėl komercinio konfidencialumo ir asmens duomenų apsaugos, skelbtą informaciją, kuria prisidedama prie rinkos atvirumo ir konkurencingumo.

5. Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos skelbia viešos prieigos prie informacijos sąlygas, kaip nurodyta 4 dalyje, įskaitant tokios informacijos gavimo procedūras.

*21 straipsnis***Informacija, kurią prašoma pateikti dėl bendrojo leidimo, naudojimo teisių ir specifinių įpareigojimų**

1. Nedarant poveikio informacijai, kurios reikalaujama pagal 20 straipsnį, ir informacijos bei atskaitomybės įpareigojimams pagal kitus nei bendrąjį leidimą reglamentuojančius nacionalinės teisės aktus, nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos gali iš įmonių reikalauti pateikti proporcingą ir objektyviai pagrįstą informaciją dėl bendrojo leidimo, naudojimo teisių arba 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų specifinių įpareigojimų, kai jos reikia visų pirma šiais tikslais:

- a) sistemingai arba kiekvienu konkrečiu atveju tikrinant, kaip laikomasi I priedo A dalies 1 sąlygos, D dalies 2 ir 6 sąlygų ir E dalies 2 ir 7 sąlygų bei įpareigojimų, nurodytų 13 straipsnio 2 dalyje;
- b) kiekvienu konkrečiu atveju tikrinant, kaip laikomasi I priede nustatytų sąlygų, kai kompetentinga institucija gauna skundą ar kai kompetentinga institucija turi kitų priežasčių manyti, kad nesilaikoma kokios nors sąlygos, arba savo pačios iniciatyva atlikdama tyrimą;
- c) paraiškų suteikti naudojimo teises procedūroms ar vertinimui atlikti;
- d) skelbiant vartotojams lyginamąsias paslaugų kokybės ir kainų apžvalgas;
- e) kaupti aiškiai apibrėžtą statistiką, ataskaitas arba tyrimus;

▼B

- f) rinkos tyrimui šios direktyvos tikslais atlikti, įskaitant duomenis apie galutinės grandies ar mažmenines rinkas, siejamas ar susijusias su rinkomis, kurių atžvilgiu atliekamas rinkos tyrimas;
- g) efektyviam radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimui ir veiksmingam valdymui užtikrinti;
- h) siekiant įvertinti būsimus tinklų ar paslaugų pokyčius, galinčius turėti įtakos didmeninėms paslaugoms, kuriomis gali naudotis konkurentai, teritorijos aprėpčiai, galutinių naudotojų junglumui arba zonų nustatymui pagal 22 straipsnį;
- i) geografiniams tyrimams atlikti;
- j) atsakymui į BEREC pagrįstus prašymus pateikti informaciją.

Pirmos pastraipos a ir b bei d–j punktuose nurodytos informacijos nereikalaujama pateikti prieš patekimą į rinką ar kaip patekimo į rinką sąlygos.

BEREC gali parengti informacijos prašymų formas, kai tai būtina siekiant palengvinti konsoliduotą gautos informacijos išdėstymą ir analizę.

2. Kalbant apie radijo spektro naudojimo teises, 1 dalyje nurodyta informacija visų pirma yra susijusi su efektyviu ir veiksmingu radijo spektro naudojimu, taip pat su paslaugos aprėpties ir kokybės įpareigojimų, siejamų su radijo spektro naudojimo teisėmis, laikymusi ir to laikymosi tikrinimu.

3. Kai nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kompetentingos institucijos reikalauja, kad įmonės pateiktų 1 dalyje nurodytą informaciją, jos praneša įmonėms konkretų šios informacijos naudojimo tikslą.

4. Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos nedubliuoja BEREC pagal Reglamento (ES) 2018/1971 40 straipsnį jau pateiktų prašymų pateikti informaciją, kai BEREC gautą informaciją yra pateikusi toms institucijoms.

*22 straipsnis***Įdiegtų tinklų geografiniai tyrimai**

1. Nacionalinės reguliavimo ir (arba) kitos kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 21 d. atlieka elektroninių ryšių tinklų, kuriais galima teikti plačiajuosčio ryšio paslaugas (toliau – plačiajuosčio ryšio tinklai), aprėpties geografinį tyrimą, ir jį atnaujina ne rečiau nei kas trejus metus.

Geografinis tyrimas apima dabartinės plačiajuosčio ryšio tinklų geografinės aprėpties jų teritorijoje tyrimą, kurio reikalaujama tam, kad būtų galima įvykdyti šioje direktyvoje reikalaujamas nacionalinių reguliavimo ir (arba) kitų kompetentingų institucijų užduotis ir atlikti valstybės pagalbos taisyklių taikymo tyrimus.

▼B

Geografinis tyrimas taip pat gali apimti plačiajuosčio ryšio tinklą, įskaitant itin didelio pralaidumo tinklus, aprėpties prognozę jų teritorijoje atitinkamos institucijos nustatytu laikotarpiu.

Tokia prognozė turi apimti visą svarbią informaciją, įskaitant informaciją apie įmonės ar valdžios institucijos planuojamą itin didelio pralaidumo tinklą diegimą ir esminį tinklų atnaujinimą arba išplėtimą bent iki 100 Mbps duomenų atsisiuntimo spartos. Šiuo tikslu nacionalinės reguliavimo ir (arba) kitos kompetentingos institucijos prašo įmonių ir valdžios institucijų pateikti tokią informaciją, jei tokios informacijos turima ir ji gali būti nesunkiai pateikta.

Nacionalinė reguliavimo institucija sprendžia konkrečiai pagal šią direktyvą priskirtų užduočių tikslais, kokia apimtimi yra tikslinga remtis visa rengiant tokią prognozę surinkta informacija arba jos dalimi.

Jei nacionalinė reguliavimo institucija neatlieka geografinio tyrimo, jis atliekamas bendradarbiaujant su ta institucija, kiek tai gali būti aktualu jos užduotims vykdyti.

Atliekant geografinį tyrimą turi būti surinkta pakankamai išsamios vietos lygmens informacijos, kuri apimtų pakankamai duomenų apie paslaugos kokybę ir jos parametrus ir ji turi būti tvarkoma pagal 20 straipsnio 3 dalį.

2. Nacionalinės reguliavimo ir (arba) kitos kompetentingos institucijos gali nustatyti zoną su aiškiais teritorinėmis ribomis, kurioje, kaip nustatyta remiantis pagal 1 dalį surinkta informacija ir parengta prognozė, jokia įmonė ar valdžios institucija per atitinkamą nustatytą prognozės laikotarpį neįdiegė ir neketina įdiegti itin didelio pralaidumo tinklo arba iš esmės atnaujinti arba išplėsti savo tinklą tiek, kad jo duomenų atsisiuntimo sparta būtų bent 100 Mbps. Nacionalinės reguliavimo ir (arba) kitos kompetentingos institucijos skelbia nustatytas zonas.

3. Atitinkamos institucijos gali prašyti, kad įmonės ir valdžios institucijos paskelbtų apie savo ketinimą nustatytoje zonoje per atitinkamą prognozės laikotarpį įdiegti itin didelio pralaidumo tinklus. Tais atvejais, kai atsižvelgdama į šį prašymą įmonė arba valdžios institucija paskelbia apie savo ketinimą tai padaryti, atitinkama institucija gali reikalauti, kad kitos įmonės ir valdžios institucijos paskelbtų apie ketinimus įdiegti itin didelio pralaidumo tinklus ar iš esmės atnaujinti arba išplėsti savo tinklą tiek, kad jo duomenų atsisiuntimo sparta šioje zonoje būtų bent 100 Mbps. Atitinkama institucija nurodo, kokią informaciją reikia įtraukti į tokias paraiškas, kad teikiama informacija būtų bent jau ne mažiau išsami nei informacija, į kurią atsižvelgiama bet kurioje prognozėje pagal 1 dalį. Remdamasi pagal 1 dalį surinkta informacija, ji taip pat informuoja suinteresuotumą pareiškusių įmonę ar valdžios instituciją apie tai, ar nustatytoje zonoje yra įdiegtas arba, tikėtina, bus įdiegtas naujos kartos prieigos tinklas, kurio duomenų atsisiuntimo sparta yra mažesnė nei 100 Mbps.

▼B

4. Priemonių pagal 3 dalį imamasi laikantis efektyvios, objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės procedūros, pagal kurią iš jokios įmonės nebūtų *a priori* atimta galimybė dalyvauti.

5. Valstybės narės užtikrina, kad už valstybinių lėšų skyrimą elektroninių ryšių tinklams diegti, už nacionalinių plačiajuosčio ryšio tinklų diegimo planų rengimą, už su radijo spektro naudojimo teisėmis siejamų aprėpties įpareigojimų nustatymą ir už paslaugų, teikiamų pagal universaliųjų paslaugų įpareigojimus jų teritorijoje, prieinamumo tikrinimą atsakingos nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos ir vietos, regioninės ir nacionalinės institucijos atsižvelgtų į geografinio tyrimo ir zonų nustatymą pagal 1, 2 ir 3 dalis.

Valstybės narės užtikrina, kad geografinį tyrimą atliekančios institucijos tuos rezultatus teiktų su sąlyga, kad gaunančioji institucija užtikrins tokį pat komercinį konfidencialumą ir verslo paslapčių apsaugą kaip ir informaciją teikiančioji institucija, ir apie tai informuos informaciją pateikusią šalis. Tie rezultatai taip pat turėtų būti prieinami BEREC ir Komisijai jų prašymu ir tokiomis pačiomis sąlygomis.

6. Jei atitinkamos informacijos nėra rinkoje, kompetentingos institucijos pagal Direktyvą 2003/98/EB suteikia tiesioginę galimybę susipažinti su geografinių tyrimų duomenimis, kuriems netaikomi komercinio konfidencialumo reikalavimai, kad juos būtų galima naudoti pakartotinai. Jei tokių priemonių nėra rinkoje, jos taip pat suteikia informavimo priemonės sudarydamos galimybę galutiniams naudotojams nustatyti junglumo įvairiose vietovėse prieinamumą, pateikdamos pakankamai išsamią informaciją, kuri yra naudinga siekiant padėti galutiniams naudotojams pasirinkti operatorių arba paslaugų teikėją.

7. Ne vėliau kaip 2020 m. birželio 21 d., siekdama prisidėti prie nuoseklaus geografinių tyrimų ir prognozių taikymo, BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija ir atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, paskelbia gaires, kad padėtų nacionalinėms reguliavimo ir (arba) kitoms kompetentingoms institucijoms nuosekliai vykdyti pagal šį straipsnį nustatytus įpareigojimus.

*23 straipsnis***Konsultacijų ir skaidrumo mechanizmas**

1. Išskyrus atvejus, kai taikomas 26 arba 27 straipsnis arba 32 straipsnio 10 dalis, valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kompetentingos institucijos pagal šią direktyvą ketina taikyti priemones arba kai jos ketina numatyti apribojimus pagal 45 straipsnio 4 ir 5 dalis, kurie turi didelį poveikį atitinkamoms rinkoms, suinteresuotosioms šalims jos suteiktų galimybę per pagrįstai nustatytą laiką, atsižvelgiant į klausimo sudėtingumą ir bet kuriuo atveju ne trumpiau nei per 30 dienų, išskyrus išimtinių aplinkybių atvejus, pateikti pastabas dėl planuojamos priemonės.

▼ B

2. Taikant 35 straipsnį, paskelbimo metu kompetentingos institucijos informuoja RSPG apie bet kurį priemonės projektą, kuriam taikomos lyginamosios ar konkurencinės atrankos procedūros pagal 55 straipsnio 2 dalį ir kuris yra susijęs su radijo spektro, su kurio naudojimu susijusios suderintosios sąlygos nustatytos techninėmis įgyvendinimo priemonėmis vadovaujantis Sprendimu Nr. 676/2002/EB, kad jį būtų galima naudoti belaidžiams plačiajuosčių elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms (toliau – belaidžio plačiajuosčio ryšio tinklai ir paslaugos).

3. Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos skelbia savo konsultacijų procedūras.

Valstybės narės užtikrina, kad būtų įsteigtas vienas informacijos punktas, per kurį būtų galima sužinoti apie visas vykstančias konsultacijas.

4. Konsultacijų procedūros rezultatai skelbiami viešai, išskyrus konfidencialios informacijos atveju pagal Sąjungos ar nacionalines taisykles dėl komercinio konfidencialumo.

*24 straipsnis***Konsultacijos su suinteresuotomis šalimis**

1. Valstybės narės užtikrina, kiek tikslinga, kad kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, atsižvelgtų į galutinių naudotojų, ypač vartotojų ir neįgalių galutinių naudotojų, gamintojų ir elektroninių ryšių tinklus arba paslaugas teikiančių įmonių nuomonę klausimais, susijusiais su visomis galutinių naudotojų ir vartotojų teisėmis, įskaitant vienodą prieigą ir pasirinkimą neįgaliems galutiniams naudotojams, viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų srityje, ypač kai jie turi didelę įtaką rinkoje.

Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis įsteigtų konsultavimosi mechanizmą, kuriuo galėtų naudotis neįgalūs galutiniai naudotojai ir kuriuo būtų užtikrinta, kad jos savo sprendimais, kurie priimami klausimais, susijusiais su galutinių naudotojų ir vartotojų teisėmis viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų srityje, būtų tinkamai atsižvelgta į vartotojų interesus elektroninių ryšių srityje.

2. Atitinkamais atvejais suinteresuotosios šalys, vadovaujamos kompetentingų institucijų, kai aktualu, savo veiklą koordinuojančių su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, gali sukurti mechanizmus, kuriuose dalyvauja vartotojai, naudotojų grupės ir paslaugų teikėjai, bendrai paslaugų kokybei pagerinti nustatant ir stebint, *inter alia*, elgesio kodeksus ir veiklos normas.

▼B

3. Nedarant poveikio nacionalinėms taisyklėms, atitinkančioms Sąjungos teise, susijusia su kultūros ir žiniasklaidos politikos tikslais, pavyzdžiui, kultūros ir kalbų įvairove bei žiniasklaidos pliuralizmu, kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis gali skatinti elektroninių ryšių tinklus arba paslaugas teikiančių įmonių ir sektorių, suinteresuotų teisėto turinio propagavimu teikiant elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, bendradarbiavimą. Tas bendradarbiavimas taip pat gali apimti pagal 103 straipsnio 4 dalį skelbtinos viešojo intereso informacijos koordinavimą.

*25 straipsnis***Neteisminis ginčų sprendimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinė reguliavimo institucija arba kita kompetentinga institucija, atsakinga už šios direktyvos 102–107 straipsnių ir 115 straipsnio taikymą, arba bent viena nepriklausoma pripažintų ekspertinių žinių taikant tuos straipsnius turinti įstaiga būtų nurodyta kaip alternatyvaus ginčų sprendimo subjektas pagal Direktyvos 2013/11/ES 20 straipsnio 2 dalį, kad spręstų teikėjų ir vartotojų ginčų, kylančių pagal šią direktyvą ir susijusių su sutarčių vykdymu. Valstybės narės gali suteikti prieigą prie tos institucijos ar organo taikomų alternatyvaus ginčų sprendimo procedūrų ir galutiniams naudotojams, kurie nėra vartotojai, visų pirma labai mažoms bei mažosioms įmonėms.

2. Nedarant poveikio Direktyvai 2013/11/ES, kai tokiuose ginčiuose dalyvauja skirtingų valstybių narių šalys, valstybės narės koordinuoja savo pastangas ginčui išspręsti.

*26 straipsnis***Įmonių ginčų sprendimas**

1. Tais atvejais, kai kyla ginčas dėl galiojančių įpareigojimų pagal šią direktyvą tarp elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjų valstybėje narėje arba tarp tokių įmonių ir kitų įmonių valstybėje narėje, kurios naudojasi įpareigojimais dėl prieigos arba sujungimu, arba tarp elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjų ir susijusių priemonių teikėjų valstybėje narėje, atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija bet kurios ginčo šalies prašymu ir nedarant poveikio 2 daliai priima sprendimą, įpareigojantį išspręsti ginčą per kuo trumpesnę laiką remiantis aiškia ir veiksminga procedūra, bet kuriuo atveju per keturis mėnesius, išskyrus išimtinių aplinkybių atvejus. Atitinkama valstybė narė reikalauja, kad visos šalys visapusiškai bendradarbiautų su nacionaline reguliavimo institucija.

2. Valstybės narės gali numatyti, kad nacionalinės reguliavimo institucijos atsiskaitytų spręsti ginčą, kai yra kiti mechanizmai, įskaitant tarpininkavimą, kurie geriau ir laiku prisidėtų prie ginčo išsprendimo laikantis 3 straipsnyje nustatytų tikslų. Apie tai jos nedelsdamos praneša ginčo šalims. Jei per keturis mėnesius ginčas neišsprendžiamas ir nukentėjusioji šalis jo neperduoda teismui, nacionalinė reguliavimo institucija bet kurios šalies prašymu priima sprendimą, įpareigojantį ginčą išspręsti per kuo trumpesnę laiką, bet kuriuo atveju per keturis mėnesius.

▼B

3. Spręsdama ginčą nacionalinė reguliavimo institucija priima sprendimus, kuriais siekiama 3 straipsnyje išdėstytų tikslų. Visi įpareigojimai, kuriuos nacionalinė reguliavimo institucija nustato įmonei spręsdama ginčą, turi atitikti šią direktyvą.

4. Nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas skelbiamas viešai atsižvelgiant į komercinio konfidencialumo reikalavimus. Nacionalinė reguliavimo institucija pateikia susijusioms šalims išsamius sprendimo motyvus.

5. Šio straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse nurodyta procedūra nekliaudo bet kuriai šaliai pareikšti ieškinį teisme.

*27 straipsnis***Tarpvalstybinių ginčų sprendimas**

1. Jei tarp įmonių skirtingose valstybėse narėse kyla ginčas dėl šios direktyvos, taikomos šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalys. Tos nuostatos netaikomos ginčams, susijusiems su radijo spektro koordinavimu, kuriam taikomas 28 straipsnis.

2. Bet kuri šalis ginčo nagrinėjimą gali perduoti spręsti atitinkamai nacionalinei reguliavimo institucijai ar institucijoms. Jei ginčas turi įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai, kompetentinga nacionalinė reguliavimo institucija arba institucijos apie ginčą turi pranešti BEREC, kad ginčas būtų išspręstas darniai laikantis 3 straipsnyje išdėstytų tikslų.

3. Jei pateikiamas toks pranešimas, per kuo trumpesnę laiką, ir bet kuriuo atveju per keturis mėnesius, išskyrus išimtinių aplinkybių atvejus, BEREC pareiškia nuomonę, ragindama atitinkamą (-as) nacionalinės (-es) reguliavimo instituciją ar institucijas imtis konkrečių veiksmų siekiant išspręsti ginčą arba nesiimti veiksmų.

4. Atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija ar institucijos, prieš imdamosi veiksmų ginčui išspręsti, laukia, kol BEREC priims nuomonę. Išimtinėmis aplinkybėmis, kai reikia skubiai veikti, kad būtų galima išsaugoti konkurenciją ir apsaugoti galutinių naudotojų interesus, bet kuri kompetentinga nacionalinė reguliavimo institucija gali šalių prašymu arba savo iniciatyva priimti laikinas priemones.

5. Bet kokie sprendžiant ginčą nacionalinės reguliavimo institucijos įmonei nustatyti įpareigojimai turi atitikti šią direktyvą, juos nustatant turi būti kuo labiau atsižvelgiama į BEREC priimtą nuomonę ir jie turi būti priimti per vieną mėnesį nuo tokios nuomonės pateikimo.

6. 2 dalyje nurodyta procedūra netrukdo bet kuriai šaliai pareikšti ieškinį teisme.

*28 straipsnis***Radijo spektro koordinavimas tarp valstybių narių**

1. Valstybės narės ir jų kompetentingos institucijos užtikrina, kad radijo spektro naudojimas jų teritorijoje būtų organizuojamas taip, kad nė vienai kitai valstybei narei nebūtų užkirstas kelias leisti savo teritorijoje naudoti suderintą radijo spektrą pagal Sąjungos teisę, ypač dėl tarpvalstybinių žalingųjų trukdžių, atsirandančių tarp valstybių narių.

Valstybės narės imasi visų šiam tikslui pasiekti būtinų priemonių, nedarant poveikio įsipareigojimams pagal tarptautinę teisę ir pagal atitinkamus tarptautinius susitarimus, kaip antai ITU radijo ryšio reglamentus ir ITU radijo ryšio regioninius susitarimus.

2. Tarpvalstybiniu mastu koordinuodamos radijo spektro naudojimą, valstybės narės bendradarbiauja tarpusavyje ir, kai tikslinga, per RSPG, siekdamos:

a) užtikrinti, kad būtų laikomasi 1 dalies reikalavimų,

b) išspręsti su tarpvalstybiniu koordinavimu arba tarpvalstybiniais žalingaisiais trukdžiais, atsirandančiais tarp valstybių narių ir su trečiojomis valstybėmis ir neleidžiančiais valstybėms narėms savo teritorijoje naudoti suderinto radijo spektro, susijusias problemas arba ginčus.

3. Siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi 1 dalies reikalavimų, paveiktoji valstybė narė, gali paprašyti RSPG pasinaudoti savo, kaip tarpininkės, įgaliojimais siekiant išspręsti su tarpvalstybiniu koordinavimu arba tarpvalstybiniais žalingaisiais trukdžiais susijusias problemas arba ginčus. Kai tinkama, RSPG gali pareikšti nuomonę pasiūlydama suderintą tokios problemos arba ginčo sprendimą.

4. Kai 2 ar 3 dalyje nurodytais veiksmais problema arba ginčas neišsprendžiami, bet kuriai paveiktajai valstybei narei paprašius, Komisija gali, kuo labiau atsižvelgdama į visas RSPG nuomones, kuriose rekomenduojamas suderintas sprendimas pagal 3 dalį, įgyvendinimo aktais priimti sprendimus, skirtus valstybėms narėms, kurioms aktuali nepašalintų žalingųjų trukdžių problema, kuriais siekiama panaikinti tarpvalstybinius žalinguosius trukdžius tarp dviejų ar daugiau valstybių narių, neleidžiančius joms savo teritorijoje naudoti suderinto radijo spektro.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Bet kurios paveiktosios valstybės narės prašymu Sąjunga jai teikia teisinę, politinę ir techninę paramą, kad radijo spektro derinimo klausimai su Sąjungos kaimyninėmis šalimis, įskaitant šalis kandidates ir stojančiąsias šalis, būtų sprendžiami tokiu būdu, kad atitinkamos valstybės narės galėtų laikytis savo įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę. Teikdama tokią paramą Sąjunga skatina įgyvendinti Sąjungos politiką.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮGYVENDINIMAS

29 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, įskaitant, kai būtina, baudas ir nebaudžiamojo pobūdžio iš anksto nustatytas ar periodines sankcijas, taikomų už nacionalinių nuostatų, priimtų remiantis šia direktyva, arba už bet kokio Komisijos, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos pagal šią direktyvą priimto sprendimo pažeidimus, ir imasi visų būtinų priemonių jų įgyvendinimui užtikrinti. Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos turi teisę skirti tokias sankcijas per nacionalinėje teisėje nustatytą terminą. Numatytos sankcijos turi būti tinkamos, veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

2. Valstybės narės numato sankcijas taikydamos 22 straipsnio 3 dalyje nurodytą procedūrą tik tais atvejais, kai įmonė ar valdžios institucija sąmoningai arba dėl didelio aplaidumo pateikia klaidinančią, neteisingą ar neišsamią informaciją.

Nustatant įmonei ar valdžios institucijai už sąmoningą ar itin aplaidų klaidinančios, neteisingos ar neišsamios informacijos pateikimą skiriamų baudų ar periodinių sankcijų dydį taikant 22 straipsnio 3 dalyje nurodytą procedūrą, turi būti atsižvelgta, *inter alia*, į tai, ar įmonės ar valdžios institucijos veiksmai turėjo neigiamos įtakos konkurencijai, visų pirma ar, priešingai nei nurodyta iš pradžių pateiktoje ar atnaujintoje informacijoje, įmonė ar valdžios institucija įdiegė, išplėtė arba atnaujino tinklą, arba neįdiegė tinklo ir nepateikė to plano pakeitimo objektyvaus pagrindimo.

30 straipsnis

Bendrojo leidimo ar radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimo teisių sąlygų laikymasis ir specifinių įpareigojimų laikymasis

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų atitinkamos kompetentingos institucijos stebėtų ir prižiūrėtų, kaip laikomasi bendrojo leidimo arba radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimo teisių sąlygų, 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų specifinių įpareigojimų ir įpareigojimo radijo spektrą naudoti efektyviai ir veiksmingai pagal 4 straipsnį, 45 straipsnio 1 dalį ir 47 straipsnį.

Kompetentingos institucijos turi įgaliojimą reikalauti, kad įmonės, kurioms taikomas bendrasis leidimas arba kurios naudoja radijo spektro ar numeracijos išteklių naudojimo teisėmis, pagal 21 straipsnį pateiktą visą informaciją, būtiną patikrinti, kaip laikomasi bendrojo leidimo ar radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimo teisių sąlygų arba 13 straipsnio 2 dalyje arba 47 straipsnyje nurodytų specifinių įpareigojimų.

▼B

2. Jeigu kompetentinga institucija nustato, kad įmonė nesilaiko vienos ar daugiau bendrojo leidimo ar radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimo teisių sąlygų ar 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų specifinių įpareigojimų, ji apie tai praneša įmonei ir suteikia galimybę per pagrįstą laiką pareikšti savo nuomonę.

3. Kompetentinga institucija turi įgaliojimą reikalauti, kad 2 dalyje nurodytas pažeidimas būtų nutrauktas nedelsiant arba per pagrįstą laiką, ir imasi atitinkamų proporcingų priemonių atitinkamai užtikrinti.

Valstybės narės kompetentingoms institucijoms suteikia įgaliojimus atitinkamais atvejais:

- a) prireikus skirti atgrasomas finansines baudas, kurios gali apimti periodines baudas, taikomas atgaline data, ir
- b) nurodyti nutraukti arba atidėti paslaugų arba į paslaugų paketą įeinančių paslaugų teikimą, nes, jei šios paslaugos ir toliau būtų teikiamos, būtų daroma didelė žala konkurencijai, iki tol, kol bus patenkinami priegios įpareigojimai, nustatyti atlikus rinkos tyrimą laikantis 67 straipsnio.

Kompetentingos institucijos nedelsdamos pateikia priemones ir priežastis, kuriomis jos grindžiamos, atitinkamai įmonei, ir nustato pagrįstą laikotarpį įmonei tas priemones įgyvendinti.

4. Nepaisant šio straipsnio 2 ir 3 dalių, valstybės narės suteikia įgaliojimus kompetentingai institucijai prireikus skirti finansines baudas įmonėms už tai, kad jos per pagrįstą laikotarpį, kurį nustatė kompetentinga institucija, nepateikė informacijos pagal 21 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a arba b punkte ir 69 straipsnyje nustatytas pareigas.

5. Sunkaus 13 straipsnio 2 dalyje arba 47 straipsnio 1 arba 2 dalyse nurodytų bendrojo leidimo arba radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimo teisių sąlygų arba specifinių įpareigojimų pažeidimo arba pasikartojančių pažeidimų atvejais, kai šio straipsnio 3 dalyje nurodytos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimų, neduoda rezultatų, valstybės narės suteikia kompetentingoms institucijoms įgaliojimus neleisti įmonei toliau teikti elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų arba sustabdyti ar panaikinti tas naudojimo teises. Valstybės narės suteikia įgaliojimus kompetentingai institucijai skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas. Tokios sankcijos gali būti taikomos pažeidimų laikotarpiu net ir tais atvejais, jei vėliau padėtis buvo ištaisyta.

▼B

6. Nepaisant šio straipsnio 2, 3 ir 5 dalių, kompetentinga institucija gali imtis skubių laikinųjų priemonių padėčiai ištaisyti dar nepriėmusi galutinio sprendimo, kai turi įrodymų apie 13 straipsnio 2 dalyje arba 47 straipsnio 1 arba 2 dalyse nurodytų bendrojo leidimo arba radijo spektro ir numeracijos išteklių naudojimo teisių sąlygų arba specifinių įpareigojimų pažeidimus, kurie kelia tiesioginį ir rimtą pavojų visuomenės saugai ir saugumui ar visuomenės sveikatai arba sudarančius didelių ekonominių ar eksploataavimo problemų kitiems elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjams ar naudotojams ar kitiems radijo spektro naudotojams. Kompetentinga institucija atitinkamai įmonei suteikia deramą galimybę pareikšti savo nuomonę ir pasiūlyti priemones padėčiai ištaisyti. Prireikus kompetentinga institucija gali patvirtinti laikinąsias priemones, kurios galioja ne ilgiau kaip tris mėnesius, tačiau kurios tais atvejais, kai vykdymo procedūros dar nėra užbaigtos, gali būti pratęstos dar ne ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui.

7. Įmonės turi teisę pateikti skundus dėl priemonių, taikomų pagal šį straipsnį, 31 straipsnyje nurodyta tvarka.

*31 straipsnis***Teisė pateikti skundą**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygiu veiktų veiksmingi mechanizmai, pagal kuriuos bet kuris naudotojas ar įmonė, teikianti elektroninių ryšių tinklus arba paslaugas arba susijusias priemones, kuriems turi įtakos kompetentingos institucijos sprendimas, turėtų teisę skundus nagrinėjančiai institucijai, kuri yra nepriklausoma nuo suinteresuotų šalių ir kuriai atliekant užduotis jai nebūtų daromas išorės poveikis ar politinis spaudimas, dėl kurio būtų pakenkta institucijos sprendimų nepriklausomumui, paduoti skundą dėl to sprendimo. Ši institucija, kuri gali būti teismas, turi turėti atitinkamą kompetenciją, kad galėtų veiksmingai vykdyti savo funkcijas. Valstybės narės užtikrina, kad būtų tinkamai atsižvelgiama į bylos esmę.

Kol nagrinėjamas skundas, galioja kompetentingos institucijos sprendimas, išskyrus tuos atvejus, kai pagal nacionalinę teisę nustatomos laikinosios priemonės.

2. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodyta skundus nagrinėjanti institucija nėra teismo institucija, ji visuomet pagrindžia savo sprendimą raštu. Be to, tokiu atveju jos sprendimą peržiūri teismas SESV 267 straipsnio prasme.

Valstybės narės užtikrina, kad apskundimo mechanizmas būtų veiksmingas.

3. Valstybės narės renka informaciją apie skundų bendrą dalyką, skundų nagrinėjimo prašymų skaičių, apskundimo procedūrų trukmę ir priimtų sprendimų nustatyti laikinąsias priemones skaičių. Valstybės narės tokią informaciją, taip pat sprendimus arba teismo sprendimus teikia Komisijai ir BEREC joms pateikus motyvuotą prašymą.

▼B

IV ANTRAŠTINĖ DALIS
VIDAUS RINKOS PROCEDŪROS

I SKYRIUS

32 straipsnis

Elektroninių ryšių vidaus rinkos stiprinimas

1. Atlikdamos savo užduotis pagal šią direktyvą, nacionalinės reguliavimo institucijos kuo labiau atsižvelgia į 3 straipsnyje nustatytus tikslus.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos prisideda prie vidaus rinkos plėtros skaidriai dirbdamos vienos su kitomis ir su Komisija bei BEREC, siekdamos užtikrinti, kad visose valstybėse narėse ši direktyva būtų taikoma nuosekliai. Dėl to jos pirmiausia bendradarbiauja su Komisija ir BEREC, kad nustatytų, kokie veiksmai ir kokios priemonės padėčiai ištaisyti geriausiai tinka konkrečių situacijų rinkoje rūšims.

3. Išskyrus atvejus, kai pagal 34 straipsnį priimtose rekomendacijose arba gairėse numatyta kitaip, pasibaigus viešoms konsultacijoms pagal 23 straipsnį, jei jų reikia, kai nacionalinė reguliavimo institucija ketina imtis priemonių:

a) kurioms taikomi 61, 64, 67, 68 arba 83 straipsniai, ir

b) kurios daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai,

ji paskelbia priemonės projektą ir jį pateikia Komisijai, BEREC ir nacionalinėms reguliavimo institucijoms kitose valstybėse narėse, tuo pačiu metu pagal 20 straipsnio 3 dalį nurodydama priemonės motyvus. Nacionalinės reguliavimo institucijos, BEREC ir Komisija pastabas dėl to priemonės projekto gali pateikti per vieną mėnesį. Vieno mėnesio termino pratęsti negalima.

▼C1

4. Priemonės projektas, nurodytas šio straipsnio 3 dalyje, negali būti priimtas dar du mėnesius, jei ta priemone siekiama:

a) apibrėžti atitinkamą rinką, kuri skiriasi nuo rinkų, apibrėžtų 64 straipsnio 1 dalyje nurodytoje rekomendacijoje, arba

b) nuspręsti, ar pagal 67 straipsnio 3 arba 4 dalį pripažinti įmonę, atskirai ar kartu su kitomis įmonėmis, turinčia didelę įtaką rinkoje,

▼B

ir kai ji galėtų daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, o Komisija yra nacionalinei reguliavimo institucijai nurodžiusi, kad priemonės projektas sudarys kliūtį vidaus rinkoje, arba jei Komisija turi rimtų abejonų dėl planuojamos priemonės suderinamumo su Sąjungos teise, ypač su 3 straipsnyje nurodytais tikslais. Tas dviejų mėnesių terminas negali būti pratęstas. Tokiu atveju Komisija informuoja BEREC ir nacionalines reguliavimo institucijas apie savo kritines pastabas bei tuo pačiu metu jas paskelbia viešai.

▼B

5. BEREC paskelbia nuomonę dėl 4 dalyje nurodytų Komisijos kritinių pastabų, kurioje nurodo, ar, jos manymu, reikėtų palikti galioti, iš dalies pakeisti arba atsiimti priemonės projektą, ir, kai tikslinga, pateikia konkrečių pasiūlymų, kaip tai padaryti.

6. Per 4 dalyje nurodytą dviejų mėnesių laikotarpį Komisija gali:

a) priimti sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija atsiimtų priemonės projektą, arba

b) priimti sprendimą atsiimti savo kritines pastabas, nurodytas 4 dalyje.

Prieš priimdama sprendimą Komisija kuo labiau atsižvelgia į BEREC nuomonę.

Kartu su sprendimais, nurodytais pirmos pastraipos a punkte, pateikiama išsami ir objektyvi analizė, kodėl Komisija mano, kad priemonės projektas neturėtų būti patvirtintas kartu su konkrečiais pasiūlymais, kai jis turėtų būti iš dalies pakeistas.

7. Per šešis mėnesius po to, kai pagal šio straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos a punktą Komisija priėmė sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad nacionalinė reguliavimo institucija atsiimtų priemonės projektą, nacionalinė reguliavimo institucija priemonės projektą iš dalies pakeičia arba atsiima. Jeigu priemonės projektas iš dalies keičiamas, nacionalinė reguliavimo institucija pagal 23 straipsnį surengia viešas konsultacijas ir pagal šio straipsnio 3 dalį vėl perduoda Komisijai iš dalies pakeistą priemonės projektą.

8. Atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija kuo labiau atsižvelgia į kitų nacionalinių reguliavimo institucijų, BEREC ir Komisijos pastabas ir, išskyrus atvejus, kai taikoma 4 dalis ir 6 dalies a punktas, gali priimti priemonės projektą, o tai padariusi pateikia jį Komisijai.

9. Nacionalinė reguliavimo institucija Komisijai ir BEREC pateikia visas patvirtintas galutines priemones, kurioms taikomi 3 dalies a ir b punktai.

10. Išimtinėmis aplinkybėmis, kai nacionalinė reguliavimo institucija mano, kad nukrypstant nuo 3 ir 4 dalyse numatytų procedūrų reikia skubiai veikti, kad būtų galima išsaugoti konkurenciją ir apsaugoti naudotojų interesus, ji gali nedelsdama imtis proporcingų ir laikinųjų priemonių. Tokias priemones ji nedelsdama pateikia Komisijai, kitoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir BEREC, kartu išsamiai nurodydama priežastis. Nacionalinė reguliavimo institucija priima sprendimą tokias priemones taikyti nuolat ar pratęsti jų galiojimo laikotarpį pagal 3 ir 4 dalis.

11. Nacionalinė reguliavimo institucija gali bet kuriuo metu atsiimti savo priemonės projektą.

*33 straipsnis***Taisomųjų priemonių nuoseklaus taikymo tvarka**

1. Jeigu pagal planuojamą priemonę, kuriai taikoma 32 straipsnio 3 dalis, taikant 61 arba 67 straipsnį kartu su 69–76 straipsniais ir 83 straipsniu, siekiama nustatyti, iš dalies pakeisti arba panaikinti įpareigojimą įmonei, Komisija per 32 straipsnio 3 dalyje nurodytą vieno mėnesio laikotarpį praneša atitinkamai nacionalinei reguliavimo institucijai ir BEREC priežastis, kodėl ji mano, kad priemonės projektu bus sukuriama kliūtys vidaus rinkoje, arba kad ji turi rimtų abejonių dėl to, ar ši priemonė suderinama su Sąjungos teise. Tokiu atveju priemonės projekto negalima priimti dar tris mėnesius nuo Komisijos pranešimo.

Jeigu tokio pranešimo negauta, atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija gali priimti priemonės projektą, kuo labiau atsižvelgdama į visas Komisijos, BEREC arba kitų nacionalinių reguliavimo institucijų pateiktas pastabas.

2. Per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą trijų mėnesių laikotarpį Komisija, BEREC ir atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija glaudžiai bendradarbiauja siekdamos nustatyti tinkamiausią ir veiksmingiausią priemonę, atsižvelgdamos į 3 straipsnyje nustatytus tikslus, kartu tinkamai atsižvelgdamos į rinkos dalyvių nuomonę ir į poreikį užtikrinti nuoseklios reguliavimo praktikos plėtrą.

3. Per pirmąsias šešias savaites nuo 1 dalyje nurodyto trijų mėnesių laikotarpio pradžios BEREC priima nuomonę dėl 1 dalyje nurodyto Komisijos pranešimo, kurioje nurodo, ar, jos manymu, reikėtų iš dalies pakeisti arba atsiimti priemonės projektą, ir, kai tikslinga, tuo tikslu pateikia konkrečių pasiūlymų. Ta nuomonė turi būti motyvuota ir skelbiama viešai.

4. Jei savo nuomonėje BEREC sutinka su Komisijos pateiktomis rimtomis abejonėmis, ji glaudžiai bendradarbiauja su atitinkama nacionaline reguliavimo institucija, kad būtų nustatyta pati tinkamiausia ir veiksmingiausia priemonė. Prieš pasibaigiant 1 dalyje nurodytam trijų mėnesių laikotarpiui nacionalinė reguliavimo institucija gali:

a) kuo labiau atsižvelgdama į 1 dalyje nurodytą Komisijos pranešimą ir BEREC nuomonę, iš dalies pakeisti arba atsiimti priemonės projektą; arba

b) nekeisti savo priemonės projekto.

5. Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, jei tokios būta, per vieną mėnesį nuo 1 dalyje nurodyto trijų mėnesių laikotarpio pabaigos gali:

a) priimti rekomendaciją, pagal kurią būtų reikalaujama, kad atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atsiimtų priemonės projektą, pateikdama tuo tikslu konkrečių pasiūlymų, ir nurodydama savo rekomendacijos priežastis, visų pirma tais atvejais, jei BEREC nesutinka su Komisijos pateiktomis rimtomis abejonėmis;

▼B

b) priimti sprendimą atsiimti savo kritines pastabas, nurodytas pagal 1 dalį; arba

c) priemonių projektų, kuriems taikoma 61 straipsnio 3 dalies antra pastraipa arba 76 straipsnio 2 dalis, atžvilgiu priimti sprendimą, kuriuo atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija būtų įpareigota atsiimti priemonės projektą, jeigu BEREC sutinka su rimtu Komisijos susirūpinimu, kartu pateikdama išsamią ir objektyvią analizę, kodėl Komisija mano, kad priemonės projektas neturėtų būti priimtas, ir konkrečių pasiūlymų, kaip priemonės projektas turėtų būti iš dalies pakeistas, *mutatis mutandis* taikydama 32 straipsnio 7 dalyje nurodytą procedūrą.

6. Per vieną mėnesį nuo Komisijos rekomendacijos priėmimo pagal 5 dalies a punktą arba po jos kritinių pastabų atsiėmimo pagal 5 dalies b punktą atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija pateikia Komisijai ir BEREC priimtą galutinę priemonę.

Tas laikotarpis gali būti pratęstas, kad nacionalinė reguliavimo institucija, vadovaudamasi 23 straipsnyje nurodyta procedūra, galėtų surengti viešas konsultacijas.

7. Jeigu nacionalinė reguliavimo institucija, remdamasi pagal 5 dalies a punktą priimta rekomendacija, nusprendžia iš dalies nekeisti priemonės projekto arba jo neatsiimti, ji nurodo priežastis.

8. Nacionalinė reguliavimo institucija gali panaikinti priemonės projektą bet kuriuo procedūros etapu.

*34 straipsnis***Įgyvendinimo nuostatos**

Surengusi viešas konsultacijas bei konsultacijas su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, Komisija gali priimti su 32 straipsniu susijusias rekomendacijas arba gaires, kuriomis nustatoma pagal 32 straipsnio 3 dalį reikalaujamų pranešimų forma, turinys ir pateiktinos informacijos išsamumas, aplinkybės, kuriomis pranešimo nebūtina pateikti, ir terminų apskaičiavimas.

*II SKYRIUS****Suderintas radijo spektro skyrimas****35 straipsnis***Tarpusavio peržiūra**

1. Jei nacionalinė reguliavimo arba kita kompetentinga institucija ketina pradėti atrankos procedūrą pagal 55 straipsnio 2 dalį, susijusią su suderintu radijo spektru, kuriam techninėmis įgyvendinimo priemonėmis vadovaujantis Sprendimu Nr. 676/2002/EB buvo nustatytos suderintos sąlygos, kad jį būtų galima naudoti belaidžio plačiajuosčio ryšio tinklams ir paslaugoms, pagal 23 straipsnį ji apie priemonės projektą, kuris patenka į lyginamosios arba konkurencinės atrankos procedūros pagal 55 straipsnio 2 dalį taikymo sritį, informuoja RSPG ir nurodo, ar ir kada ji turi prašyti RSPG sušaukti tarpusavio peržiūros forumą.

▼B

Gavusi tokį prašymą RSPG surengia tarpusavio peržiūros forumą, siekiant apsvarstyti perduotus priemonių projektus ir pasikeisti nuomonėmis dėl jų, ir palengvina keitimąsi patirtimi ir geriausia praktika dėl tų priemonių projektų.

Tarpusavio peržiūros forumą sudaro RSPG nariai, jį organizuoja ir jam pirmininkauja RSPG atstovas.

2. Ne vėliau kaip pagal 23 straipsnį surengtų viešų konsultacijų metu RSPG gali išimties tvarka imtis iniciatyvos sušaukti tarpusavio peržiūros forumą laikantis jo rengimo darbo tvarkos taisyklių siekiant pasikeisti patirtimi ir geriausia praktika dėl priemonių projektų, susijusių su atrankos procedūra, jei ji mano, kad priemonės projektas iš esmės pakenktų nacionalinės reguliavimo ar kitos kompetentingos institucijos gebėjimui pasiekti 3, 45, 46 ir 47 straipsniuose nustatytus tikslus.

3. RSPG iš anksto nustato ir viešai paskelbia objektyvius kriterijus, taikomus neeiliniam tarpusavio peržiūros forumo sušaukimui.

4. Tarpusavio peržiūros forumo metu nacionalinė reguliavimo institucija arba kita kompetentinga institucija paaiškina, kaip priemonės projektas:

a) skatinama vidaus rinkos plėtra, tarpvalstybinis paslaugų teikimas bei konkurencija ir užtikrinama kuo didesnė nauda vartotojams, ir apskritai siekiama šios direktyvos 3, 45, 46 ir 47 straipsniuose, taip pat sprendimuose Nr. 676/2002/EB ir Nr. 243/2012/ES nustatytų tikslų;

b) užtikrinamas veiksmingas ir ekonomiškasis radijo spektro naudojimas ir

c) diegiant nuo radijo spektro priklausančioms elektroninių ryšių paslaugoms teikti skirtus tinklus užtikrinamos stabilios ir nuspėjamos investavimo sąlygos esamiems ir būsimiems radijo spektro naudotojams.

5. Tarpusavio peržiūros forume gali savanoriškai dalyvauti kitų kompetentingų institucijų ir BEREC ekspertai.

6. Tarpusavio peržiūros forumas sušaukiamas tik vieną kartą bendro nacionalinio parengiamojo ir konsultacijų proceso, susijusio su bendra atrankos procedūra, taikoma vienai ar kelioms radijo spektro juostoms, metu, nebent nacionalinė reguliavimo arba kita kompetentinga institucija paprašytų, kad toks forumas būtų sušauktas pakartotinai.

7. Nacionalinės reguliavimo ar kitos kompetentingos institucijos, kuri paprašė sušaukti posėdį, prašymu RSPG gali priimti ataskaitą, kaip priemonės projektu siekiama 4 dalyje nustatytų tikslų, kurioje atsispindėtų nuomonės, kuriomis buvo pasikeista tarpusavio peržiūros forume.

▼B

8. RSPG kiekvienų metų vasario mėn. skelbia ataskaitą dėl pagal 1 ir 2 dalis svarstytų priemonių projektų. Ataskaitoje pateikiama nustatyta patirtis ir geriausia praktika.

9. Po tarpusavio peržiūros forumo, nacionalinės reguliavimo ar kitos kompetentingos institucijos, kuri paprašė sušaukti posėdį, prašymu RSPG gali priimti nuomonę dėl priemonės projekto.

*36 straipsnis***Suderintas radijo spektro skyrimas**

Jei radijo spektro naudojimas buvo suderintas, buvo susitarta dėl prieigos sąlygų ir procedūrų, o įmonės, kurioms turi būti paskirtas radijo spektras, buvo atrinktos pagal tarptautinius susitarimus ir Sąjungos taisykles, valstybės narės tokio radijo spektro naudojimo teisę suteikia pagal tuos sutarimus ir taisykles. Jei visos su atitinkamo radijo spektro naudojimu siejamos nacionalinės sąlygos yra įvykdytos taikant bendro leidimo išdavimo procesą, valstybės narės nenustato jokių kitų sąlygų, papildomų kriterijų ar procedūrų, kurios apribotų, pakeistų ar uždelstų tokio radijo spektro bendro skyrimo teisingą įgyvendinimą.

*37 straipsnis***Bendras leidimų, kuriais suteikiamos individualios radijo spektro naudojimo teisės, išdavimo procesas**

Dvi arba kelios valstybės narės, atsižvelgdamos į rinkos dalyvių pareikštą susidomėjimą, gali bendradarbiauti viena su kita ir su RSPG, bendrai nustatydamos bendrus leidimų išdavimo proceso aspektus ir, kai tikslinga, taip pat bendrai vykdydamos atrankos procesą, pagal kurį suteikiamos individualios radijo spektro naudojimo teisės.

Rengdamos bendrą leidimų išdavimo procedūrą valstybės narės gali atsižvelgti į šiuos kriterijus:

- a) individualias nacionalines leidimų išdavimo procedūras pradeda ir įgyvendina kompetentingos institucijos pagal bendrai sutartą tvarkaraštį;
- b) ją taikant, kai tinkama, numatomos bendros individualių radijo spektro naudojimo teisių atrankos ir suteikimo atitinkamose valstybėse narėse sąlygos ir procedūros;
- c) ją taikant, kai tinkama, numatomos bendros arba panašios su individualiomis radijo spektro naudojimo teisėmis siejamos sąlygos atitinkamose valstybėse narėse, kuriomis suteikiama galimybė, *inter alia*, skirti naudotojams panašius radijo spektro blokus;
- d) ji yra atvira kitoms valstybėms narėms iki kol bus baigta vykdyti bendra leidimų išdavimo procedūra.

▼B

Kai, nepaisant rinkos dalyvių pareikšto susidomėjimo, valstybės narės nesiima bendrų veiksmų, jos tuos rinkos dalyvius informuoja apie savo sprendimą pagrindžiančias priežastis.

*III SKYRIUS****Suderinimo procedūros****38 straipsnis***Suderinimo procedūros**

1. Jei Komisija nustato, kad nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos skirtingai įgyvendina šioje direktyvoje nurodytas reguliavimo užduotis ir dėl to galėtų kilti kliūčių vidaus rinkai, Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į BEREC arba, kai aktualu, į RSPG nuomonę, gali priimti rekomendacijas arba taikant šio straipsnio 3 dalį priimti sprendimus įgyvendinimo aktais, kad užtikrintų suderintą šios direktyvos taikymą tam, kad būtų įgyvendinami 3 straipsnyje nustatyti tikslai.

2. Valstybės narės užtikrina, kad atlikdamos užduotis nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos kuo labiau atsižvelgtų į 1 dalyje nurodytas rekomendacijas. Jei nacionalinė reguliavimo arba kita kompetentinga institucija nusprendžia rekomendacijos nesilaikyti, ji apie tai praneša Komisijai pagrįsdama savo poziciją.

3. Pagal 1 dalį priimti sprendimai apima tik suderinto arba koordinoto metodo, kuris taikomas sprendžiant toliau išvardytus klausimus, nustatymą:

a) tais atvejais, kai nacionalinės reguliavimo institucijos, taikydamos 64 ir 67 straipsnius bei reguliuodamos elektroninių ryšių rinkas, nenuosekliai įgyvendina bendruosius reguliavimo metodus, ir todėl kyla kliūčių vidaus rinkai. Tokie sprendimai nėra susiję su nacionalinių reguliavimo institucijų specialiaisiais pranešimais pagal 32 straipsnį; tokiu atveju Komisija pateikia sprendimo projektą tik:

i) praėjus bent dvejimms metams po Komisijos rekomendacijos, skirtos tai pačiai problemai spręsti, priėmimo, ir

ii) kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę dėl tokio sprendimo priėmimo būtinybės, kurią, Komisijos paprašyta, BEREC pateikia per 3 mėnesius;

b) numeracijos, įskaitant numerių intervalus, numerių ir identifikatorių perkėlimo, numerių ir adresų susiejimo sistemų ir prieigos prie skubios pagalbos tarnybų per bendrąjį Europos skubios pagalbos numerį „112“ klausimus.

▼B

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami vadovaujantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodyta nagrinėjimo procedūra.

5. BEREC gali savo iniciatyva patarti Komisijai, ar priemonė turėtų būti priimta pagal 1 dalį.

6. Jei per vienerius metus nuo BEREC nuomonės priėmimo dienos Komisija nepriima rekomendacijos ar sprendimo, kuriame nurodoma, kad nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos skirtingai atlieka šioje direktyvoje nurodytas reguliavimo užduotis ir dėl to galėtų kilti kliūčių vidaus rinkai, ji apie nepriėmimo priežastis informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą ir šias priežastis paskelbia viešai.

Jei Komisija priima rekomendaciją pagal 1 dalį, tačiau kliūtis vidaus rinkoje sukkeliantis nevienodas įgyvendinimas ir toliau išlieka dar dvejus metus, pagal 3 dalį Komisija priima sprendimą, priimdama įgyvendinimo aktus laikantis 4 dalies.

Jei Komisija nepriima sprendimo per dar vienus metus nuo bet kokios pagal antrą pastraipą priimtoms rekomendacijos, ji apie nepriėmimo priežastis informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą ir tas priežastis paskelbia viešai.

39 straipsnis

Standartizacija

1. Komisija sudaro ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia neprivalomų standartų arba specifikacijų sąrašą, kurio pagrindu būtų skatinama suderinti teikti elektroninių ryšių tinklus, elektroninių ryšių paslaugas ir susijusias priemones bei susijusias paslaugas. Prireikus konsultuodamasi su komitetu, įsteigtu Direktyva (ES) 2015/1535, Komisija gali reikalauti, kad Europos standartizacijos organizacijos (Europos standartizacijos komitetas – CEN, Europos elektrotechnikos standartizacijos komitetas – *Cenelec* ir Europos telekomunikacijų standartų institutas – ETSI) parengtų standartus.

2. Valstybės narės skatina, kad teikiamoms paslaugoms, techninėms sąsajoms arba tinklų funkcijoms būtų taikomi 1 dalyje minėti standartai arba specifikacijos tokiu mastu, kokio būtinai reikia paslaugų sąveikai, tiesioginiam sujungimui užtikrinti, taip pat paslaugų teikėjo keitimui ir numerių ir identifikatorių perkeliamumui palengvinti ir naudotojams suteikti daugiau pasirinkimo laisvės.

Nesant pagal 1 dalį paskelbtų standartų arba specifikacijų, valstybės narės skatina įgyvendinti Europos standartizacijos organizacijų priimtus standartus arba specifikacijas.

Jei tokių standartų arba specifikacijų nėra, valstybės narės skatina įgyvendinti Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU), Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijos (CEPT), Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) ir Tarptautinės elektrotechnikos komisijos (IEC) priimtus tarptautinius standartus ir rekomendacijas.

▼B

Jei tarptautiniai standartai yra, valstybės narės skatina, kad Europos standartizacijos organizacijos juos arba jų atitinkamas dalis imtų kaip pagrindą savo rengiamiems standartams, išskyrus atvejus, jei tokie tarptautiniai standartai ar jų atitinkamos dalys būtų neveiksmingos.

Jokiais 1 dalyje ar šioje dalyje nurodytais standartais ar specifikacijomis, kai įmanoma, neturi būti užkertamas kelias prieigai, kaip to gali būti reikalaujama pagal šią direktyvą.

3. Jei 1 dalyje minėti standartai arba specifikacijos nėra pakankamai įdiegti ir paslaugų sąveika vienoje ar daugiau valstybių narių negali būti užtikrinta, tokių standartų arba specifikacijų įgyvendinimas 4 dalyje nustatyta tvarka gali būti padarytas privalomas tokiu mastu, kokio būtinai reikia tokiai sąveikai užtikrinti ir naudotojams suteikti daugiau pasirinkimo laisvės.

4. Tais atvejais, kai Komisija ketina tam tikrų standartų arba specifikacijų įgyvendinimą padaryti privalomą, ji apie tai paskelbia pranešimą *Europos Sąjungos Oficialiajame leidinyje* ir paragina visas suinteresuotas šalis viešai pareikšti pastabas. Komisija priimdama įgyvendinimo aktus atitinkamų standartų įgyvendinimą padaro privalomą, o *Europos Sąjungos Oficialiajame leidinyje* skelbiamame standartų arba specifikacijų sąrašė juos pavadina privalomaisiais standartais.

5. Kai Komisija mano, kad 1 dalyje minėti standartai arba specifikacijos nebeprisideda prie suderinto elektroninių ryšių paslaugų teikimo, nebetenkina vartotojų poreikių ar kliudo technologijų plėtotei, Komisija juos išbraukia iš 1 dalyje nurodyto standartų arba specifikacijų sąrašo.

6. Kai Komisija mano, kad 4 dalyje nurodyti standartai arba specifikacijos nebeprisideda prie suderinto elektroninių ryšių paslaugų teikimo, nebetenkina vartotojų poreikių ar kliudo technologijų plėtotei, Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, išbraukia iš 1 dalyje nurodyto standartų arba specifikacijų sąrašo tuos standartus arba specifikacijas.

7. Šio straipsnio 4 ir 6 dalyse nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. Šis straipsnis netaikomas jokiems esminiams reikalavimams, sąsajų specifikacijoms ir suderintiems standartams, kuriems taikoma Direktyva 2014/53/ES.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

SAUGUMAS

*40 straipsnis***Tinklų ir paslaugų saugumas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad viešųjų elektroninių ryšių tinklų ar viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai imtųsi tinkamų ir proporcingų techninių ir organizacinių priemonių teikiamų tinklų ir paslaugų saugumui kylančios rizikos tinkamam valdymui užtikrinti. Atsižvelgiant į naujausius technikos laimėjimus, tomis priemonėmis užtikrinamas kilusią riziką atitinkantis saugumo lygis. Visų pirma turi būti imamasi priemonių, įskaitant, kai tikslinga, šifravimą, siekiant užkirsti kelią su saugumu susijusiems incidentams arba sumažinti jų poveikį naudotojams ir kitiems tinklams ir paslaugoms.

Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (toliau – ENISA) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 526/2013 ⁽¹⁾ palengvina valstybių narių veiksmų koordinavimą siekiant išvengti skirtingų nacionalinių reikalavimų, kurie gali sukelti saugumo riziką ir kliūčių vidaus rinkai, taikymo.

2. Valstybės narės užtikrina, kad viešųjų elektroninių ryšių tinklų ar viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai nedelsiant praneštų kompetentingai institucijai apie saugumo incidentą, kuris turėjo didelės įtakos tinklų veikimui arba paslaugų teikimui.

Siekiant nustatyti su saugumu susijusio incidento poveikio mastą, atsižvelgiama, kai žinoma, visų pirma į šiuos parametrus:

- a) naudotojų, kuriuos paveikė saugumo incidentas, skaičių;
- b) saugumo incidento trukmę;
- c) geografinę teritoriją, kurioje saugumo incidentas daro poveikį;
- d) poveikio tinklo veikimui arba paslaugos teikimo mastą;
- e) poveikio ekonominei ir visuomeninei veiklai mastą.

⁽¹⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 526/2013 dėl Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA), kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 460/2004 (OL L 165, 2013 6 18, p. 41).

▼B

Prireikus atitinkama kompetentinga institucija informuoja kitų valstybių narių kompetentingas institucijas ir ENISA. Atitinkama kompetentinga institucija gali informuoti visuomenę arba reikalauti, kad tai padarytų paslaugų teikėjai, jei ji nustato, kad saugumo incidento atskleidimas atitinka visuomenės interesus.

Kartą per metus atitinkama kompetentinga institucija pateikia Komisijai ir ENISA apibendrintą pagal šią dalį gautų pranešimų ir įvykdytų veiksmų ataskaitą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad esant konkrečiai ir didelei viešųjų elektroninių ryšių tinklų ar viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų saugumo incidento rizikai tokių tinklų ar paslaugų teikėjai informuotų savo naudotojus, kuriems tokia grėsmė gali turėti poveikio, apie visas galimas apsaugos ar taisomąsias priemones, kurių gali imtis naudotojai. Kai tikslinga, paslaugų teikėjai apie pačią grėsmę taip pat informuoja savo naudotojus.

4. Šis straipsnis nedaro poveikio Reglamentui (ES) 2016/679 ir Direktyvai 2002/58/EB.

5. Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į ENISA nuomonę, gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose būtų išsamiai išdėstytos 1 dalyje nurodytos techninės ir organizacinės priemonės, taip pat aplinkybės, forma ir procedūros, taikomos pranešimo reikalavimams pagal 2 dalį. Jie kuo labiau grindžiami Europos ir tarptautiniais standartais ir netrukdo valstybėms narėms patvirtinti papildomus reikalavimus siekiant šio straipsnio 1 dalyje nustatytų tikslų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*41 straipsnis***Įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos turėtų įgaliojimus duoti privalomus nurodymus, įskaitant ir tuos, kurie susiję su priemonėmis, kurių turi būti imtasi siekiant ištaisyti saugumo incidentą arba užkirsti kelią tokiems incidentams, kai nustatoma didelė grėsmė, ir įgyvendinimo terminu, viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams, tam, kad būtų įgyvendintas 40 straipsnis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos turėtų įgaliojimus reikalauti, kad viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai:

a) teiktų informaciją, reikalingą jų tinklų ir paslaugų saugumui įvertinti, įskaitant dokumentus, susijusius su jų saugumo politika, ir

▼B

b) leistų kvalifikuotai nepriklausomai įstaigai arba kompetentingai institucijai atlikti jų saugumo auditą ir pateiktų šio audito rezultatus kompetentingai institucijai; audito išlaidas apmoka paslaugų teikėjas.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos turėtų visus reikalingus įgaliojimus tirti nurodymų nesilaikymo atvejus, taip pat atvejus, susijusius su nesilaikymo poveikiu tinklų ir paslaugų saugumui.

4. Valstybės narės užtikrina, kad, siekiant įgyvendinti 40 straipsnį, kompetentingos institucijos turėtų įgaliojimus gauti Reagavimo į kompiuterių saugumo incidentus tarnybos (CSIRT), paskirtos pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 9 straipsnį, pagalbą klausimais, susijusiais su CSIRT užduotimis pagal tos direktyvos I priedo 2 punktą.

5. Kai tinkama, kompetentingos institucijos, laikydamosi nacionalinės teisės, konsultuojasi ir bendradarbiauja su atitinkamomis nacionalinėmis teisėsaugos institucijomis, kompetentingomis institucijomis Direktyvos (ES) 2016/1148 8 straipsnio 1 dalies prasme, ir nacionalinėmis duomenų apsaugos institucijomis.

II DALIS

TINKLAI

I ANTRAŠTINĖ DALIS

PATEKIMAS Į RINKĄ IR DIEGIMAS

*I SKYRIUS****Mokesčiai****42 straipsnis***Mokesčiai už radijo spektro naudojimo teises ir teises įrengti įrenginius**

1. Valstybės narės gali leisti kompetentingai institucijai taikyti tokius mokesčius už radijo spektro naudojimą ar teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja, naudojamos elektroninių ryšių tinklams arba paslaugoms ir susijusioms priemonėms teikti, kuriais užtikrinamas optimalus tokių išteklių naudojimas. Valstybės narės užtikrina, kad tokie mokesčiai būtų objektyviai pagrįsti, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi savo paskirčiai, bei atsižvelgia į šios direktyvos bendruosius tikslus.

2. Kalbant apie radijo spektro naudojimo teises, valstybės narės siekia užtikrinti, kad būtų nustatyti tokio lygio taikytini mokesčiai, kad būtų užtikrintas efektyvus radijo spektro skyrimas ir naudojimas, be kita ko:

a) nustatydamas rezervuojamąsias kainas kaip minimalius radijo spektro naudojimo teisių mokesčius, atsižvelgdamos į galimą tų teisių alternatyvaus panaudojimo vertę;

b) atsižvelgdamos į sąnaudas, atsirandančias dėl su tomis teisėmis siejamų sąlygų, ir

▼B

- c) kiek įmanoma, taikydamos mokėjimo sąlygas, susijusias su faktiniu naudoti skirto radijo spektro prieinamumu.

*II SKYRIUS****Prieiga prie žemės****43 straipsnis***Priėjimo teisės**

1. Valstybės narės užtikrina, kad svarstydamą paraišką dėl teisių suteikimo:

- įmonei, turinčiai leidimą teikti viešuosius elektroninių ryšių tinklus, teisių suteikimo įrengti įrenginius valstybinėje ar privačioje nuosavybėje, virš jos ar po ja,
- įmonei, turinčiai leidimą teikti neviešuosius elektroninių ryšių tinklus, teisių suteikimo įrengti įrenginius valstybinėje ar privačioje nuosavybėje, virš jos ar po ja,

ta kompetentinga institucija:

- a) nedelsdama ir be jokios diskriminacijos veiktų laikydamasi paprastų, veiksmingų, skaidrių ir viešai prieinamų procedūrų ir bet kuriuo atveju priimtų sprendimą per šešis mėnesius nuo paraiškos pateikimo, išskyrus ekspropriacijos atvejus, ir
- b) numatydamą tam tikras teisių sąlygas, laikytusi skaidrumo ir nediskriminacinių principų.

Tvarka, nurodyta a ir b punktuose, gali būti skirtinga priklausomai nuo to, ar pareiškėjas teikia viešuosius elektroninių ryšių tinklus, ar ne.

2. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai viešosioms ar vietos institucijoms nuosavybės teise priklauso ar jos kontroliuoja įmonės, teikiančias viešuosius elektroninių ryšių tinklus arba viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas, 1 dalyje nurodytų teisių suteikimo funkcija ir su nuosavybe ar kontrole susijusi veikla būtų veiksmingai struktūriškai atskirtos.

*44 straipsnis***Elektroninių ryšių tinklų teikėjų dalijimasis vieta ir tinklo elementais bei susijusiais įrenginiais**

1. Tais atvejais, kai operatorius pasinaudoja nacionalinėje teisėje jam suteikta teise įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja arba nuosavybės eksproprijavimo ar naudojimo procedūra, kompetentingos institucijos gali nustatyti reikalavimą dalytis vieta ir tuo pagrindu įrengtais tinklo elementais ir susijusiais įrenginiais, kad būtų apsaugota aplinka, visuomenės sveikata, užtikrintas visuomenės saugumas arba įgyvendinti miesto ir šalies planavimo tikslai.

▼B

Reikalavimas dalytis vieta, įrengtais tinklo elementais bei įrenginiais ir nuosavybe gali būti įvedamas tik po tinkamo viešų konsultacijų laikotarpio, per kurį visoms suinteresuotosioms šalims suteikiama galimybė pareikšti savo nuomonę, ir tik konkrečiose vietovėse, kuriose toks dalijimasis yra laikomas būtinu siekiant pirmoje pastraipoje numatytų tikslų. Kompetentingos institucijos gali nustatyti reikalavimą dalytis tokiais įrenginiais ar nuosavybe, įskaitant žemę, pastatus, pastatų įėjimus, pastatų elektros laidų sistemas, stiebus, antenas, bokštus ir kitas atramines konstrukcijas, kanalus, vamzdžius, šulinius, skirstymo spintas ar priemones viešųjų darbų koordinavimui palengvinti. Prireikus valstybė narė gali paskirti nacionalinę reguliavimo ar kitą kompetentingą instituciją vienai arba daugiau iš toliau išvardytų užduočių atlikti:

- a) koordinuoti šiame straipsnyje numatytą procedūrą;
- b) veikti kaip bendras informacijos punktas
- c) nustatyti pasidalijamojo naudojimosi įrenginiu ar nuosavybe ir inžinerinių darbų koordinavimo sąnaudų pasidalijimo taisykles.

2. Pagal šį straipsnį kompetentingų institucijų taikomos priemonės turi būti objektyvios, skaidrios, nediskriminacinės ir proporcingos. Jei įmanoma, šios priemonės turi būti įgyvendinamos derinant su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis.

*III SKYRIUS****Prieiga prie radijo spektro*****I Skirsnis****Leidimai***45 straipsnis***Radijo spektro valdymas**

1. Deramai atsižvelgdamos į tai, kad radijo spektras yra viešoji gėrybė, turinti svarbią socialinę, kultūrinę ir ekonominę vertę, valstybės narės pagal 3 ir 4 straipsnius savo teritorijoje užtikrina veiksmingą elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teikti skirtą radijo spektro valdymą. Jos užtikrina, kad kompetentingos institucijos skirtų radijo spektrą elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms, išduotų bendrąjį leidimą ir suteiktų individualias naudojimo teises remdamosi objektyviais, skaidriais, konkurenciją skatinančiais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais.

Taikydamos šį straipsnį valstybės narės turi laikytis atitinkamų tarptautinių susitarimų, įskaitant ITU radijo ryšio reglamentus ir kitus pagal ITU priimtus susitarimus, taikomus radijo spektro srityje, pavyzdžiui, susitarimą, pasiektą 2006 m. regioninėje radijo ryšio konferencijoje, ir gali atsižvelgti į viešosios tvarkos sumetimus.

▼B

2. Valstybės narės skatina derinti radijo spektro naudojimą elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms visoje Sąjungoje, atsižvelgdamos į tai, kad radijo spektrą reikia naudoti efektyviai ir ekonomiškai ir siekdamas naudos vartotojams, kaip antai konkurencijos, masto ekonomijos ir paslaugų ir tinklų sąveikumo. Tai darydamos jos veikia laikydamosi šios direktyvos 4 straipsnio ir Sprendimo Nr. 676/2002/EB, *inter alia*:

- a) imdamosi veiksmų užtikrinti, kad gyventojams būtų teikiamas aukštos kokybės ir spartos belaidis plačiajuostis ryšys ir tokio ryšio aprėptį jų nacionalinėje teritorijoje, taip pat aprėptį pagrindiniuose nacionaliniuose ir Europos transporto keliuose, įskaitant priklausančius transeuropiniam transporto tinklui, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 1315/2013 ⁽¹⁾;
- b) skatindamos greitą naujų belaidžio ryšio technologijų ir taikomųjų sistemų diegimą Sąjungoje, įskaitant, kai tinkama, laikantis tarpsektorinio metodo;
- c) užtikrindamos radijo spektro naudojimo teisių suteikimo, atnaujinimo, dalinio pakeitimo, apribojimo ir panaikinimo nuspėjamumą ir nuoseklumą siekiant skatinti ilgalaikes investicijas;
- d) užtikrindamos tarpvalstybinių ir nacionalinių žalingųjų trukdžių prevenciją atitinkamai pagal 28 ir 46 straipsnius ir tuo tikslu imdamosi tinkamų prevencinių ir taisomųjų priemonių;
- e) skatindamos pasidalijamąjį radijo spektro naudojimą panašiu arba skirtingu radijo spektro naudojimo tikslu laikantis konkurencijos teisės;
- f) taikydamos kuo tinkamesnę ir paprastesnę leidimų sistemą pagal 46 straipsnį, kad būtų užtikrintas kuo didesnis radijo spektro naudojimo lankstumas, pasidalijamasis naudojimas ir veiksmingumas;
- g) siekdamos užtikrinti reguliavimo tikrumą, nuoseklumą ir nuspėjamumą taikydamos aiškiai bei skaidriai apibrėžtas radijo spektro naudojimo teisių suteikimo, perdavimo, atnaujinimo, keitimo ir panaikinimo taisykles;
- h) imdamosi veiksmų užtikrinti nuoseklumą ir nuspėjamumą visoje Sąjungoje, kiek tai susiję su leidimu naudoti radijo spektrą saugant visuomenės sveikatą, atsižvelgiant į Rekomendaciją 1999/519/EB.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1315/2013 dėl Sąjungos transeuropinio transporto tinklo plėtros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 661/2010/ES (OL L 348, 2013 12 20, p. 1).

▼B

Pirmos pastraipos tikslu ir rengdama radijo spektro juostai skirtas technines įgyvendinimo priemones pagal Sprendimą Nr. 676/2002/EB, Komisija gali paprašyti RSPG priimti nuomonę, kurioje rekomenduojama tinkamiausia radijo spektro naudojimo toje juostoje ar jos dalyse leidimų tvarka. Kai tinkama, ir kuo labiau atsižvelgdama į tokią nuomonę, Komisija gali priimti rekomendaciją siekiant skatinti nuoseklų požiūrį Sąjungoje į leidimų naudoti tą juostą tvarką.

Jeigu Komisija svarsto galimybę priimti priemonių pagal 39 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 dalis, ji gali prašyti RSPG nuomonės dėl bet kokio tokio standarto ar specifikacijos poveikio radijo spektro koordinavimui, suderinimui ir prieinamumui. Imdamasi bet kokių tolesnių priemonių, Komisija kuo labiau atsižvelgia į RSPG nuomonę.

3. Kai rinkoje nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu nėra suderinto radijo spektro juostos naudojimo paklausos, valstybės narės gali leisti alternatyvų visos ar dalies tos juostos naudojimą, įskaitant esamą naudojimą, remiantis šio straipsnio 4 ir 5 dalimis, su sąlyga, kad:

- a) tokios juostos naudojimo paklausos rinkoje nebuvimas nustatytas remiantis viešomis konsultacijomis pagal 23 straipsnį, įskaitant perspektyvinį rinkos paklausos vertinimą;
- b) toks alternatyvus naudojimas neužkerta kelio tokios juostos prieinamumui ir jos naudojimui kitose valstybėse narėse ir tam netrukdo ir
- c) atitinkama valstybė narė deramai atsižvelgia į ilgalaikį tokios juostos prieinamumą arba jos naudojimą Sąjungoje bei įrangos masto ekonomiką, atsirandančią dėl suderinto radijo spektro naudojimo Sąjungoje.

Bet koks sprendimas išimties tvarka leisti alternatyvų naudojimą peržiūrimas reguliariai ir bet kuriuo atveju peržiūrimas nedelsiant, kai galimas naudotojas pateikia kompetentingai institucijai tinkamai pagrįstą prašymą naudoti juostą, remdamasis technine įgyvendinimo priemone. Valstybė narė informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie priimtą sprendimą ir jo priežastis, taip pat apie bet kokios peržiūros rezultatus.

4. Nedarant poveikio antrai pastraipai, valstybės narės užtikrina, kad visų rūšių technologijos, naudojamos elektroninių ryšių tinklams arba paslaugoms teikti, galėtų būti naudojamos radijo spektre, kuris, kaip turi būti paskelbta jų nacionaliniame dažnių paskyrimo plane laikantis Sąjungos teisės, gali būti naudojamas elektroninių ryšių paslaugoms.

▼B

Tačiau valstybės narės atskiriems radijo ryšio tinklams ar bevielio prisiungimo technologijos rūšims, naudojamoms elektroninių ryšių paslaugoms, gali pritaikyti proporcingus ir nediskriminacinius apribojimus, jei būtina:

- a) išvengti žalingųjų trukdžių,
- b) apsaugoti visuomenės sveikatą nuo elektromagnetinių laukų poveikio, kuo labiau atsižvelgdamos į Rekomendaciją 1999/519/EB;
- c) užtikrinti techninę paslaugos kokybę,
- d) užtikrinti kuo didesnę radijo spektro pasidalijamąjį naudojimą,
- e) užtikrinti veiksmingą radijo spektro naudojimą arba
- f) pasiekti bendrojo intereso tikslą pagal 5 dalį.

5. Nedarant poveikio antrai pastraipai, valstybės narės užtikrina, kad visų rūšių elektroninių ryšių paslaugos galėtų būti teikiamos radijo spektre, kuris, kaip turi būti paskelbta jų nacionaliniame dažnių paskyrimo plane laikantis Sąjungos teisės nuostatų, gali būti naudojamas elektroninių ryšių paslaugoms. Tačiau valstybės narės gali numatyti proporcingus ir nediskriminacinius teikiamų elektroninių ryšių paslaugų rūšių apribojimus, įskaitant prireikus Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos radijo ryšio reglamentų reikalavimų patenkinimą.

Priemonės, pagal kurias reikalaujama, kad elektroninių ryšių paslauga būtų teikiama konkrečioje elektroninių ryšių paslaugoms skirtoje juostoje, turi būti pagrindžiamos būtinybe užtikrinti valstybių narių pagal Sąjungos teisę nustatyto bendrojo intereso tikslo įgyvendinimą, įskaitant toliau išvardytus tikslus, tačiau jais neapsiribojant:

- a) gyvybės apsauga;
- b) socialinės, regioninės ar teritorinės sanglaudos skatinimas;
- c) neveiksmingo radijo spektro naudojimo išvengimas arba
- d) kultūrų bei kalbų įvairovės ir žiniasklaidos pliuralizmo skatinimas, pavyzdžiui, teikiant radijo ir televizijos transliavimo paslaugas.

Priemonė, pagal kurią draudžiama teikti kitą elektroninių ryšių paslaugą konkrečioje juostoje, gali būti numatyta tik tuomet, jei ją galima pagrįsti poreikiu teikti gyvybės apsaugos paslaugas. Valstybės narės taip pat gali išskirtiniais atvejais išplėsti tokios priemonės taikymą, kad būtų įvykdyti kiti valstybių narių pagal Sąjungos teisę nustatyti bendrojo intereso tikslai.

▼B

6. Valstybės narės reguliariai peržiūri, ar 4 ir 5 dalyje nurodyti apribojimai yra būtini, ir viešai skelbia tų peržiūrų rezultatus.

7. Anksčiau nei 2011 m. gegužės 25 d. nustatyti apribojimai turi atitikti 4 ir 5 dalis ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 20 d.

*46 straipsnis***Radio spektro naudojimo leidimas**

1. Valstybės narės sudaro palankesnes sąlygas naudoti radio spektrą, įskaitant pasidalijamojo naudojimo formą, pagal bendruosius leidimus ir riboja individualių radio spektro naudojimo teisių suteikimą, jei tokios teisės yra būtinos siekiant užtikrinti veiksmingą naudojimą atsižvelgiant į paklausą ir atsižvelgiant į antroje pastraipoje išdėstytus kriterijus. Visais kitais atvejais radio spektro naudojimo sąlygas jos nustato bendrajame leidime.

Tuo tikslu valstybės narės nusprendžia dėl tinkamiausios radio spektro naudojimo leidimo išdavimo tvarkos, atsižvelgdamos į:

- a) specifines atitinkamo radio spektro charakteristikas;
- b) poreikį apsaugoti nuo žalingųjų trukdžių;
- c) kai tinkama, patikimų radio spektro dalijimosi sąlygų plėtojimą;
- d) poreikį užtikrinti ryšių arba paslaugos techninę kokybę;
- e) bendrojo intereso tikslus, kuriuos nustatė valstybė narė laikydamosi Sąjungos teisės;
- f) poreikį užtikrinti veiksmingą radio spektro naudojimą.

Svarstydamos, ar išduoti bendrąjį leidimą, ar suteikti individualias suderinto radio spektro naudojimo teises, ir atsižvelgdamos į pagal Sprendimo Nr. 676/2002/EB 4 straipsnį priimtas technines įgyvendinimo priemones valstybės narės turi siekti kuo labiau sumažinti žalingųjų trukdžių keliamas problemas, įskaitant pasidalijamojo radio spektro naudojimo atvejais, remiantis bendrojo leidimo ir individualių naudojimo teisių deriniu.

Kai tinkama, valstybės narės apsvaisto galimybę leisti naudoti radio spektrą remiantis bendrojo leidimo ir individualių naudojimo teisių deriniu, atsižvelgiant į galimą įvairių bendrųjų leidimų ir individualių naudojimo teisių derinių ir į laipsniško perkėlimo iš vienos kategorijos į kitą poveikį konkurencijai, inovacijoms ir patekimo į rinką galimybėms.

▼B

Valstybės narės siekia kuo labiau sumažinti radijo spektro naudojimo apribojimus, tinkamai atsižvelgdamos į technologinius sprendimus, kuriais valdomi žalingieji trukdžiai, kad sukurtų kuo paprastesnę leidimų išdavimo tvarką.

2. Priimdamos sprendimą pagal 1 dalį, kad palengvintų pasidalijamąjį radijo spektro naudojimą, kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų aiškiai nustatytos pasidalijamojo radijo spektro naudojimo sąlygos. Tokiomis sąlygomis turi būti sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingam radijo spektro naudojimui, konkurencijai ir inovacijoms.

*47 straipsnis***Su individualiomis radijo spektro naudojimo teisėmis siejamos sąlygos**

1. Kompetentingos institucijos pagal 13 straipsnio 1 dalį nustato tokias individualių radijo spektro naudojimo teisių sąlygas, kuriomis užtikrinama, kad radijo spektras būtų naudojamas optimaliai ir kuo efektyviau ir veiksmingiau. Prieš suteikdamos ar atnaujindamos tokias teises jos aiškiai nustato visas tokias sąlygas, įskaitant reikalaujamą naudojimo lygį ir galimybę įvykdyti tą reikalavimą prekiaujant ar nuomojant, kad būtų užtikrintas tų sąlygų vykdymas pagal 30 straipsnį. Su radijo spektro naudojimo teisėmis siejamomis atnaujinimo sąlygomis negali būti suteikiami nepagrįsti pranašumai esamiems tų teisių turėtojams.

Tokiose sąlygose nurodomi taikomi parametrai, įskaitant pasinaudojimo teisėmis terminą (jei jis nustatytas), kurių neįvykdžius kompetentinga institucija įgytą teisę panaikinti naudojimosi teisę arba nustatyti kitas priemones.

Kompetentingos institucijos laiku ir skaidriai konsultuojasi su suinteresuotais šalimis ir jas laiku informuoja apie su individualiomis naudojimo teisėmis siejamas sąlygas, prieš nustatydamos tas sąlygas. Jos iš anksto nustato tų sąlygų laikymosi vertinimo kriterijus ir apie tai skaidriai informuoja suinteresuotąsias šalis.

2. Nustatydamos individualių radijo spektro naudojimo teisių sąlygas, kompetentingos institucijos gali visų pirma siekdamas užtikrinti veiksmingą ir ekonomišką radijo spektro naudojimą arba skatinti aprėptį, numatyti šias galimybes:

- a) dalytis nuo radijo spektro priklausoma pasyviaja ar aktyviaja infrastruktūra arba radijo spektru;
- b) komercinius tarptinklinio ryšio prieigos susitarimus
- c) bendrai diegti tinklams arba paslaugoms, kurie priklauso nuo radijo spektro naudojimo, tiekti būtinas infrastruktūras.

▼B

Kompetentingos institucijos su radijo spektro naudojimo teisėmis siejamos sąlygose nedraudžia dalytis radijo spektru. Pagal šią dalį nustatytas sąlygas įmonės vykdo laikydamosi konkurencijos teisės nuostatų.

2 Skirsnis**Naudojimo teisės***48 straipsnis***Individualių radijo spektro naudojimo teisių suteikimas**

1. Tais atvejais, kai būtina suteikti individualias radijo spektro naudojimo teises, valstybės narės suteikia tokias teises įmonei prašymu bet kuriai įmonei, kad ji galėtų teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas pagal 12 straipsnyje nurodytą bendrąjį leidimą laikantis 13 straipsnio, 21 straipsnio 1 dalies c punkto bei 55 straipsnio ir kitų taisyklių, užtikrinančių tų išteklių veiksmingą naudojimą pagal šią direktyvą.

2. Nedarant poveikio valstybių narių nustatytiems konkrečioms kriterijams ir procedūroms, pagal kuriuos radijo ir televizijos transliacijų turinio teikėjams suteikiamos individualios radijo spektro naudojimo teisės, kad pagal Sąjungos teisę būtų pasiekti bendrojo intereso tikslai, individualios radijo spektro naudojimo teisės suteikiamos laikantis atvirų, objektyvių, skaidrių, nediskriminuojančių ir proporcingų procedūrų laikantis 45 straipsnio.

3. Reikalavimo taikyti atvirą procedūrą gali būti nesilaikoma tais atvejais, kai norint pasiekti bendrojo intereso tikslą, kurį valstybės narės nustatė laikydamosi Sąjungos teisės, būtina radijo ir televizijos transliacijų turinio teikėjams suteikti individualias radijo spektro naudojimo teises.

4. Kompetentingos institucijos nagrinėja individualių radijo spektro naudojimo teisių paraiškas vykdydamos atranką pagal iš anksto nustatytus objektyvius, skaidrius, proporcingus ir nediskriminacinius tinkamumo kriterijus, kurie nustatomi iš anksto ir kuriuose atsispindi su tokiomis teisėmis siejamos sąlygos. Kompetentingos institucijos turi galėti pareikalauti, kad paraiškos teikėjai pateiktų visą reikiamą informaciją, kad pagal tuos kriterijus įvertintų jų gebėjimą laikytis tų sąlygų. Jeigu kompetentinga institucija nusprendžia, kad paraiškos teikėjas neturi reikiamo gebėjimo, ji pateikia deramai motyvuotą sprendimą.

5. Suteikdamos individualias radijo spektro naudojimo teises, valstybės narės išsamiai nurodo, ar tas teises teisių turėtojas gali perduoti arba išnuomoti ir kokiomis sąlygomis. Radijo spektro atveju taikomi 45 ir 51 straipsniai.

▼B

6. Kompetentinga institucija priima, pateikia ir viešai skelbia sprendimus dėl individualių radijo spektro naudojimo teisių suteikimo kuo greičiau po to, kai gauna visą paraišką, o radijo spektro, kuris, kaip nurodyta nacionaliniame dažnių paskyrimo plane, gali būti naudojamas elektroninių ryšių paslaugoms, atveju – per šešias savaites. Tuo terminu nedaromas poveikis 55 straipsnio 7 daliai ir jokiems taikytiniams tarptautiniams susitarimams, susijusiems su radijo spektro naudojimu ar orbitinėmis padėtimis.

*49 straipsnis***Teisių galiojimo trukmė**

1. Jeigu valstybės narės leidžia naudoti radijo spektrą pagal individualias naudojimo teises ribotam laikotarpiui, jos užtikrina, kad naudojimo teisė būtų suteikta laikotarpiui, kuris yra tinkamas atsižvelgiant į siekiamus tikslus pagal 55 straipsnio 2 dalį, taip pat deramai atsižvelgiant į poreikį užtikrinti konkurenciją ir visų pirma veiksmingą ir ekonomišką radijo spektro naudojimą ir skatinti inovacijas ir veiksmingas investicijas, be kita ko, skiriant pakankamai laiko investicijų amortizacijai.

2. Kai valstybės narės suteikia individualias radijo spektro naudojimo teises, dėl kurių vadovaujantis Sprendimu Nr. 676/2002/EB buvo nustatytos suderintos sąlygos, kad jį būtų galima ribotą laiką naudoti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugoms (toliau – belaidžio plačiajuosčio ryšio paslaugos), jos bent 20 metų laikotarpiu teisių turėtojams užtikrina reguliavimo nuspėjamumą investavimo į infrastruktūrą, kuri priklauso nuo tokio radijo spektro naudojimo, sąlygų atžvilgiu, atsižvelgdamos į 1 dalyje nurodytus reikalavimus. Kai tinkama, šis straipsnis gali būti keičiamas atsižvelgiant į su tomis naudojimo teisėmis siejamas sąlygas pagal 18 straipsnį.

Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad tokios teisės galiotų bent 15 metų, ir prireikus tam, kad būtų laikomasi pirmos pastraipos, įtraukia nuostatą dėl tinkamo pratęsimo laikantis šioje dalyje nustatytų sąlygų.

Prieš suteikdamos naudojimo teises valstybės narės visas suinteresuotąsias šalis skaidriai informuoja apie bendruosius naudojimo teisių laikotarpio pratęsimo kriterijus; šis informavimas yra viena iš pagal 55 straipsnio 3 ir 6 dalis nustatytų sąlygų. Tokie bendrieji kriterijai yra susiję su:

a) poreikiu užtikrinti veiksmingą ir ekonomišką atitinkamo radijo spektro naudojimą, tikslais, kurių siekiama pagal 45 straipsnio 2 dalies a ir b punktus, arba poreikiu siekti bendrojo intereso tikslų, susijusių su gyvybės apsaugos užtikrinimu, viešąja tvarka, visuomenės saugumu ar gynyba, ir

b) poreikiu užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija.

▼B

Ne vėliau kaip likus dvejiems metams iki pradinio naudojimo asmeninių teisių laikotarpio pabaigos kompetentinga institucija atlieka objektyvų ir į ateitį orientuotą tų naudojimo teisių termino pratęsimui nustatytų bendrųjų kriterijų įvertinimą atsižvelgdama į 45 straipsnio 2 dalies c punktą. Jeigu ta kompetentinga institucija nėra pradėjusi vykdymo užtikrinimo veiksmų dėl to, kad nesilaikoma naudojimo teisių sąlygų pagal 30 straipsnį, ji pratęsia naudojimo teisių terminą išskyrus atvejus, kai toks pratęsimas neatitiktų bendrųjų kriterijų, nustatytų šios dalies trečios pastraipos a arba b punkte.

Remdamasi tuo įvertinimu kompetentinga institucija praneša teisių turėtojui, ar naudojimo teisių terminas pratęsiamas.

Jeigu toks pratęsimas nesuteikiamas, kompetentinga institucija naudojimo teisių suteikimo tai konkrečiai radijo spektro juostai tikslu taiko 48 straipsnį.

Visos pagal šią dalį taikomos priemonės turi būti proporcingos, nediskriminuojančios, skaidrios ir pagrįstos.

Nukrypstant nuo 23 straipsnio, suinteresuotosios šalys gali ne trumpesnį nei trijų mėnesių laikotarpį pateikti pastabų dėl priemonės projekto pagal šios dalies trečią ir ketvirtą pastraipą.

Šia dalimi nedaromas poveikis 19 ir 30 straipsnių taikymui.

Valstybės narės, nustatydamos mokesčius už naudojimo teises, atsižvelgia į mechanizmą, numatytą pagal šią dalį.

3. Kai tai yra deramai pagrįsta, valstybės narės gali nukrypti nuo šio straipsnio 2 dalies šiais atvejais:

- a) ribotose geografinėse vietovėse, kuriose prieiga prie didelės spartos tinklų yra itin nepakankama arba jos nėra, ir tai yra būtina siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti 45 straipsnio 2 dalies tikslai;
- b) konkrečių trumpalaikių projektų atveju;
- c) eksperimentinio naudojimo atveju;
- d) radijo spektro naudojimo atvejais, kurie pagal 45 straipsnio 4 ir 5 dalis yra galimi kartu su belaidžio plačiajuosčio ryšio paslaugomis, arba
- e) alternatyvaus radijo spektro naudojimo atveju pagal 45 straipsnio 3 dalį.

4. Valstybės narės gali pakoreguoti šiame straipsnyje nustatytą naudojimo teisių terminą, siekdamas užtikrinti, kad teisių galiojimo terminas baigtųsi vienu metu vienoje ar keliose dažnių juostose.

50 straipsnis

Individualių suderinto radijo spektro naudojimo teisių atnaujinimas

1. Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos sprendimą dėl individualių suderinto radijo spektro naudojimo teisių atnaujinimo priima laiku iki tų teisių galiojimo termino pabaigos, išskyrus atvejus, kai skyrimo metu buvo aiškiai nustatyta, kad jų atnaujinti negalima. Tuo tikslu tos institucijos įvertina poreikį atlikti tokį atnaujinimą savo iniciatyva arba teisių turėtojo prašymu, pastaruoju atveju ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki atitinkamų teisių galiojimo termino pabaigos. Tai nedaro poveikio esamoms teisėms taikytinoms atnaujinimo sąlygoms.

2. Priimdamos sprendimą pagal šio straipsnio 1 dalį, kompetentingos institucijos, *inter alia*, atsižvelgia į šiuos aspektus:

- a) 3 straipsnyje, 45 straipsnio 2 dalyje ir 48 straipsnio 2 dalyje nustatytų tikslų, taip pat Sąjungos ar nacionalinėje teisėje nustatytų viešosios politikos tikslų įgyvendinimą;
- b) techninės įgyvendinimo priemonės, priimtose pagal Sprendimo Nr. 676/2002/EB 4 straipsnį, įgyvendinimą;
- c) deramo su atitinkama teise siejamų sąlygų vykdymo peržiūrą;
- d) būtinybę skatinti konkurenciją arba išvengti jos iškraipymo pagal 52 straipsnį;
- e) būtinybę, kad radijo spektro naudojimas taptų ekonomiškėsiu atsižvelgiant į technologijų arba rinkos raidą,
- f) būtinybę išvengti rimtų paslaugų teikimo sutrikimų.

3. Svarstydamos galimą individualių suderinto radijo spektro naudojimo teisių, kai tų teisių skaičius yra ribotas pagal šio straipsnio 2 dalį, atnaujinimą, kompetentingos institucijos taiko atvirą, skaidrią ir nediskriminacinę procedūrą ir, *inter alia*:

- a) suteikia visoms suinteresuotosioms šalims galimybę pareikšti savo nuomonę per viešas konsultacijas, vykdomas pagal 23 straipsnį, ir
- b) aiškiai nurodo tokio galimo atnaujinimo priežastis.

Nacionalinė reguliavimo arba kita kompetentinga institucija, priimdama sprendimą dėl naudojimo teisių atnaujinimo arba naujos atrankos procedūros organizavimo siekiant suteikti naudojimo teises pagal 55 straipsnį, atsižvelgia į visus iš įmonių, kurios neturi radijo spektro naudojimo atitinkamoje juostoje teisių, per konsultacijas, vykdomas pagal šios dalies pirmą pastraipą, gautus įrodymus apie paklausą rinkoje.

▼B

4. Prie sprendimo atnaujinti individualias suderinto radijo spektro naudojimo teises gali būti pridedama su atnaujinimu susijusių mokesčių peržiūra, taip pat kitos su jomis siejamos sąlygos. Kai tikslinga, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos gali pakoreguoti mokesčius už naudojimo teises laikydamosi 42 straipsnio.

*51 straipsnis***Individualių radijo spektro naudojimo teisių perdavimas ar nuoma**

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės galėtų kitoms įmonėms perduoti arba išnuomoti individualias radijo spektro naudojimo teises.

Valstybės narės gali nuspręsti, kad ši dalis netaikoma tais atvejais, jei individualios radijo spektro naudojimo teisės įmonei iš pradžių buvo suteiktos nemokamai arba skirtos transliavimo tikslais.

2. Valstybės narės užtikrina, kad apie įmonės ketinimą perduoti arba nuomoti radijo spektro naudojimo teises, taip pat apie veiksmingą jų perdavimą, pagal nacionalines procedūras būtų pranešta kompetentingai institucijai, ir kad apie tai būtų paskelbta viešai. Suderinto radijo spektro naudojimo atveju toks perdavimas turi atitikti tokį suderintą naudojimą.

3. Valstybės narės leidžia perduoti ar išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, jeigu išlaikomos pirminės su naudojimo teisėmis siejamos sąlygos. Nedarant poveikio būtinybei užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija, visų pirma pagal 52 straipsnį, valstybės narės:

- a) perdavimui ir nuomai taiko kuo mažiau sunkumų sudarančią procedūrą;
- b) neatsisako išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, kai nuomotojas prisiima atsakomybę laikytis pirminių su naudojimo teisėmis siejamų sąlygų;
- c) neatsisako perduoti radijo spektro naudojimo teisių, išskyrus atvejus, kai yra aiškus pavojus, kad naujas teisių turėtojas nesugebės laikytis pirminių su naudojimo teisėmis susijusių sąlygų.

Bet koks įmonėms nustatytas administracinis mokestis, susijęs su paraiškos dėl radijo spektro naudojimo teisių perdavimo ar nuomos nagrinėjimu, turi atitikti 16 straipsnį.

Pirmos pastraipos a, b ir c punktais nedaromas poveikis valstybių narių kompetencijai bet kuriuo metu užtikrinti su naudojimo teisėmis siejamų sąlygų laikymąsi tiek nuomotojo, tiek nuomininko atžvilgiu laikantis nacionalinės teisės.

Kompetentingos institucijos sudaro palankias sąlygas radijo spektro naudojimo teisių perdavimui arba išnuomojimui apsvarstydamos bet kokį prašymą laiku pritaikyti su teisėmis siejamas sąlygas ir užtikrindamos, kad tos teisės arba atitinkamas radijo spektras kuo labiau galėtų būti dalinami arba išskaidomi.

▼ B

Atsižvelgdamos į bet kokį radijo spektro naudojimo teisių perdavimą arba išnuomojimą, kai teisės yra sukuriamos, kompetentingos institucijos standartizuotu elektroniniu formatu viešai skelbia atitinkamus su individualiomis teisėmis, kuriomis prekiaujama, susijusius duomenis ir tuos duomenis saugo tol, kol teisės egzistuoja.

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus siekdama patikslinti tuos atitinkamus duomenis.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*52 straipsnis***Konkurencija**

1. Priimdamos sprendimą dėl radijo spektro naudojimo elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teisių suteikimo, dalinio keitimo ar atnaujinimo pagal šią direktyvą, nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos skatina veiksmingą konkurenciją ir užtikrina, kad nebūtų konkurencijos iškraipymo vidaus rinkoje.

2. Kai valstybės narės suteikia, iš dalies pakeičia arba atnaujiną radijo spektro naudojimo teises, jų nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos gali, remdamasi nacionalinės reguliavimo institucijos konsultacija, imtis atitinkamų priemonių, kaip antai:

- a) apriboti radijo spektro juostų, kurių naudojimo teisės suteikiamos bet kuriai įmonei, skaičių arba, esant pagrįstoms aplinkybėms, nustatyti tokių naudojimo teisių sąlygas, pvz., didmeninės prieigos, nacionalinio ar regioninio tarptinklinio ryšio suteikimą tam tikrose radijo dažnių juostose arba tam tikrose panašių charakteristikų radijo dažnių juostų grupėse;
- b) rezervuoti, jeigu tai yra tinkama ir pagrįsta atsižvelgiant į konkrečią padėtį nacionalinėje rinkoje, tam tikrą radijo spektro juostos arba juostų grupės dalį naujiems rinkos dalyviams;
- c) atsisakyti suteikti naujas radijo spektro naudojimo teises arba atsisakyti leisti naudoti radijo spektrą pagal naują paskirtį tam tikrose juostose, arba nustatyti naujų radijo spektro naudojimo teisių suteikimo arba leidimo naudoti radijo spektrą pagal naują paskirtį sąlygas, kad būtų išvengta konkurencijos iškraipymo dėl naudojimo teisių skyrimo, perdavimo arba kaupimo;
- d) įtraukti sąlygas, kuriomis uždraudžiama perduoti radijo spektro naudojimo teises, kurioms netaikomos Sąjungos arba nacionalinės bendrovių susijungimo kontrolės priemonės, arba nustatomos tų teisių perdavimo sąlygos, jeigu tokie perdavimai galėtų padaryti didelę žalą konkurencijai,
- e) iš dalies pakeisti esamas teises pagal šią direktyvą, kai to reikia siekiant *ex post* ištaisyti konkurencijos iškraipymą, atsiradusį dėl radijo spektro naudojimo teisių perdavimo arba kaupimo.

▼B

Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į rinkos sąlygas ir esamus lyginamuosius rodiklius, savo sprendimus grindžia objektyviu ir į ateitį orientuotu rinkos konkurencinių sąlygų vertinimu, tokių priemonių būtinybe veiksmingai konkurencijai išlaikyti arba užtikrinti, taip pat galimu tokių priemonių poveikiu esamoms ir būsimoms rinkos dalyvių investicijoms, ypač investicijoms į tinklų diegimą. Tai darydamos jos atsižvelgia į požiūrį į rinkos tyrimą, kaip nustatyta 67 straipsnio 2 dalyje.

3. Taikydamos šio straipsnio 2 dalį, nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos veikia laikydamosi 18, 19, 23 ir 35 straipsniuose nustatytų procedūrų.

3 Skirsnis

Procedūros

53 straipsnis

Suderintas skyrimo laikas

1. Valstybės narės bendradarbiauja siekdamos koordinuoti suderinto radijo spektro naudojimą elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms Sąjungoje deramai atsižvelgdamos į padėtį skirtingose nacionalinėse rinkose. Tai gali apimti poreikį nustatyti vieną arba, jei reikia, kelias bendras datas, iki kurių turi būti suteiktas leidimas naudoti konkretų suderintą radijo spektrą.

2. Kai pagal Sprendimą Nr. 676/2002/EB techninėmis įgyvendinimo priemonėmis nustatytos suderintos sąlygos, kad radijo spektrą būtų galima naudoti belaidžiuose plačiajuosčiuose tinkluose ir paslaugose, valstybės narės tą radijo spektrą leidžia naudoti kuo greičiau ir ne vėliau kaip po 30 mėnesių po tos priemonės priėmimo arba kuo greičiau po to, kai panaikinamas bet koks sprendimas išimties tvarka leisti alternatyvų naudojimą pagal šios direktyvos 45 straipsnio 3 dalį. Tai nedaro poveikio Sprendimui (ES) 2017/899 ir Komisijos iniciatyvos teisei siūlyti teisėkūros procedūra priimamus aktus.

3. Valstybės narės gali atidėti šio straipsnio 2 dalyje numatytą terminą konkrečios radijo dažnių juostos atžvilgiu šiomis aplinkybėmis:

- a) tiek, kiek tos radijo dažnių juostos naudojimo apribojimas yra pagrįstas bendrojo intereso tikslu, numatytu 45 straipsnio 5 dalies a arba d punkte,
- b) jeigu yra neišspręstų su tarpvalstybiniu koordinavimu susijusių problemų, dėl kurių atsiranda žalingųjų trukdžių su trečiosiomis valstybėmis, jeigu nukentėjusi valstybė narė, kai tinkama, yra paprašiusi Sąjungos paramos pagal 28 straipsnio 5 dalį,

c) nacionalinio saugumo ir gynybos užtikrinimo tikslais, arba

d) *force majeure* atveju.

Atitinkamos valstybės narės tokį atidėjimą peržiūri bent kas dvejus metus.

▼B

4. Valstybės narės gali atidėti 2 dalyje numatytą terminą konkrečios radijo dažnių juostos atžvilgiu tiek, kiek būtina, ir ne ilgiau kaip 30 mėnesių šiais atvejais:

- a) jeigu yra neišspręstų su tarpvalstybiniu koordinavimu susijusių problemų, dėl kurių atsiranda žalingųjų trukdžių tarp valstybių narių, jeigu nukentėjusi valstybė laiku ėmėsi visų reikiamų priemonių pagal 28 straipsnio 3 ir 4 dalis,
- b) reikia užtikrinti tos radijo dažnių juostos esamų naudotojų techninį migravimą, o tai padaryti yra sudėtinga.

5. Jeigu nustatomas atidėjimas pagal 3 arba 4 dalį, atitinkama valstybė narė laiku informuoja kitas valstybes nares bei Komisiją ir nurodo priežastis.

*54 straipsnis***Suderintas konkrečių 5G juostų skyrimo laikas**

1. Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. belaidžių plačiajuosčių ryšių paslaugoms teikti tinkamų antžeminių sistemų atžvilgiu valstybės narės, kai būtina siekiant palengvinti 5G ryšio diegimą, imasi tinkamų priemonių siekiant:

- a) pertvarkyti 3,4–3,8 GHz radijo dažnių juostą ir suteikti galimybę naudotis pakankamai dideliais šios radijo dažnių juostos blokais,
- b) leisti naudotis bent 1 GHz iš 24,25–27,5 GHz radijo dažnių juostos, jeigu yra aiškių įrodymų, kad yra rinkos paklausa ir nėra esamų naudotojų migravimo arba radijo dažnių juostos atlaisvinimo didelių apribojimų.

2. Tačiau valstybės narės gali, kai tai pateisinama, pratęsti šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, laikydamosi 45 straipsnio 3 dalies arba 53 straipsnio 2, 3 arba 4 dalies.

3. Priemonės, kurių imtasi pagal šio straipsnio 1 dalį, turi atitikti suderintas sąlygas, nustatytas techninėmis įgyvendinimo priemonėmis pagal Sprendimo Nr. 676/2002/EB 4 straipsnį.

*55 straipsnis***Suteikiamų radijo spektro naudojimo teisių skaičiaus apribojimo tvarka**

1. Nedarant poveikio 53 straipsniui, jeigu valstybė narė nusprendžia, kad radijo spektro naudojimo teisei negali būti taikomas bendrasis leidimas, ir jeigu ji svarsto, ar apriboti išduodamų radijo spektro naudojimo teisių skaičių, ji, *inter alia*:

- a) aiškiai išdėsto naudojimo teisių apribojimo priežastis, visų pirma deramai atsižvelgdama į poreikį didinti naudotojų gaunamą naudą ir skatinti konkurencijos plėtrą, ir atitinkamai reguliariai ar remdamasi pagrįstais paveiktų įmonių prašymais peržiūri apribojimą,

▼ B

b) suteikia visoms suinteresuotosioms šalims, įskaitant naudotojus ir vartotojus, galimybę viešose konsultacijose pareikšti savo nuomonę dėl apribojimo pagal 23 straipsnį.

2. Kai valstybė narė nusprendžia, kad naudojimo teisių skaičius turi būti ribotas, ji turi aiškiai nustatyti ir pagrįsti konkurencine ar lyginamąja atrankos procedūra pagal šį straipsnį siekiamus tikslus ir, kai įmanoma, nustatyti teisių kiekį, deramai atsižvelgdama į būtinybę siekti nacionalinių ir vidaus rinkos tikslų. Tikslai, kuriuos valstybė narė gali nustatyti siekdama parengti specifinę atrankos procedūrą, gali būti, be konkurencijos skatinimo, vienas ar daugiau iš šių tikslų:

a) skatinti aprėptį;

b) užtikrinti reikiamų paslaugų kokybę;

c) skatinti veiksmingą radijo spektro naudojimą, be kita ko, atsižvelgiant į su naudojimo teisėmis siejamas sąlygas ir mokesčių dydį;

d) skatinti inovacijas ir verslo plėtrą.

Nacionalinė reguliavimo arba kita kompetentinga institucija aiškiai apibrėžia ir pagrindžia atrankos procedūros pasirinkimą, įskaitant bet kokį preliminarų priegis prie atrankos procedūros etapą. Ji taip pat aiškiai nustato bet kokio susijusio konkurencinės, techninės ir ekonominės rinkos padėties vertinimą ir pateikia galimo priemonių pagal 35 straipsnį naudojimo ir pasirinkimo priežastis.

3. Bet kokį sprendimą dėl pasirinktos atrankos procedūros ir susijusių taisyklių valstybės narės paskelbia aiškiai išdėstydamas jo priežastis. Jos taip pat paskelbia su naudojimo teisėmis siejamas sąlygas.

4. Nustačiusi atrankos tvarką valstybė narė paskelbia priimanti paraiškas dėl naudojimo teisių.

5. Kai valstybė narė padaro išvadą, kad galima suteikti papildomų radijo spektro naudojimo teisių arba bendrojo leidimo ir individualių naudojimo teisių derinį, ji tą išvadą paskelbia ir pradeda tokių teisių suteikimo procesą.

6. Kai radijo spektro naudojimo teisių suteikimą reikia riboti, valstybės narės tokias teises suteikia remdamosi atrankos kriterijais ir atrankos procedūra, kurie turi būti objektyvūs, skaidrūs, nediskriminuojantys ir proporcingi. Į tokius atrankos kriterijus turi būti tinkamai atsižvelgiama siekiant 3, 4, 28 ir 45 straipsniuose nurodytų tikslų ir reikalavimų.

▼B

7. Kai taikoma konkurencinė arba lyginamoji atrankos procedūra, valstybės narės ilgiausią šešių savaičių laiką, nurodytą 48 straipsnio 6 dalyje, gali pratęsti tiek, kiek tai būtina siekiant užtikrinti, kad tokios procedūros visoms suinteresuotosioms šalims būtų sąžiningos, pagrįstos, atviros ir skaidrios, bet ne ilgiau kaip aštuoniais mėnesiais, remiantis bet koku konkrečiu pagal 53 straipsnį nustatytu tvarkaraščiu.

Šie terminai nedaro poveikio jokiems taikytiniams tarptautiniams susitarimams dėl radijo spektro naudojimo ir palydovų koordinavimo.

8. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis radijo spektro naudojimo teisių perdavimui pagal 51 straipsnį.

*IV SKYRIUS**Belaidžio tinklo įrangos diegimas ir naudojimas**56 straipsnis***Prieiga prie radijo ryšio vietinių tinklų**

1. Kompetentingos institucijos leidžia teikti prieigą radijo ryšio vietiniais tinklais (RLAN) prie viešojo elektroninių ryšių tinklo ir tuo tikslu naudoti suderintą radijo spektrą tik pagal taikytinas bendrojo leidimo sąlygas, susijusias su radijo spektro naudojimu, kaip nurodyta 46 straipsnio 1 dalyje.

Jei teikiama prieiga nėra ekonominės veiklos dalis arba papildo ekonominę veiklą ar viešąją paslaugą, kuri nėra priklausoma nuo signalų perdavimo tais tinklais, tokią prieigą teikiančiai įmonei, valdžios institucijai arba galutiniam naudotojui neturi būti taikomas reikalavimas gauti bendrąjį leidimą teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas pagal 12 straipsnį, įpareigojimai, susiję su galutinių naudotojų teisėmis pagal III dalies II antraštinę dalį, ar įpareigojimai sujungti savo tinklus pagal 61 straipsnio 1 dalį.

2. Taikomas Direktyvos 2000/31/EB 12 straipsnis.

3. Kompetentingos institucijos nedraudžia viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams leisti visuomenei naudotis prieiga prie savo tinklų per RLAN, kurie gali būti įdiegti galutinio naudotojo patalpose, jei laikomasi taikomų bendrojo leidimo sąlygų ir jei iš anksto informuotas galutinis naudotojas su tuo sutinka.

4. Kompetentingos institucijos, visų pirma remdamosi Reglamento (ES) 2015/2120 3 straipsnio 1 dalimi, užtikrina, kad viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vienašališkai neapribotų ar neužkirstų galutiniams naudotojams galimybes:

a) prisijungti prie pasirinktų trečiųjų šalių teikiamų RLAN arba

▼B

b) suteikti kitiems galutiniams naudotojams abipusę prieigą arba, kalbant bendriau, prisijungti prie tokių paslaugų teikėjų tinklų per RLAN, be kita ko, remiantis trečiųjų šalių iniciatyvomis sujungti ir padaryti viešai prieinamus įvairių galutinių naudotojų RLAN.

5. Kompetentingos institucijos neapriboja ar neužkerta galutiniams naudotojams galimybės suteikti kitiems galutiniams naudotojams abipusę arba kitokią prieigą prie savo RLAN, be kita ko, remiantis trečiųjų šalių iniciatyvomis sujungti ir padaryti viešai prieinamus įvairių galutinių naudotojų RLAN.

6. Kompetentingos institucijos nepagrįstai neriboja teisės teikti visuomenei prieigą prie RLAN:

a) viešojo sektoriaus institucijoms arba viešose vietose, esančiose netoli tokių viešojo sektoriaus institucijų užimamų patalpų, kai tokia paslauga papildo tose patalpose teikiamas viešąsias paslaugas;

b) nevyriausybinėms organizacijoms arba viešojo sektoriaus institucijoms, kai jų iniciatyva sujungiami įvairių galutinių naudotojų RLAN ir teikiama abipusė ar platesnė prieiga prie jų, įskaitant, kai taikoma, RLAN, prie kurių prieiga visuomenei teikiama pagal a punktą.

*57 straipsnis***Mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų diegimas ir naudojimas**

1. Kompetentingos institucijos nepagrįstai neriboja mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų diegimo. Valstybės narės siekia užtikrinti, kad visos mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų diegimą reglamentuojančios taisyklės būtų nacionaliniu lygmeniu nuoseklios. Tokios taisyklės turi būti skelbiamos iki jų taikymo.

Visų pirma kompetentingos institucijos 2 dalyje išdėstytas charakteristikas atitinkančių mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų diegimui netaiko jokių individualaus gyvenviečių planavimo leidimų arba kitų individualių išankstinių leidimų reikalavimų.

Nukrypstant nuo šios dalies antros pastraipos, kompetentingos institucijos gali reikalauti leidimų mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų diegimui architektūrinės, istorinės ar gamtinės vertės pastatuose ar vietose, saugomuose pagal nacionalinę teisę, arba, kai tai būtina siekiant užtikrinti viešąjį saugumą. Tų leidimų išdavimui taikomas Direktyvos 2014/61/ES 7 straipsnis.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų fizinės ir techninės charakteristikos, kaip antai maksimalus dydis, svoris ir, kai tinkama, spinduliuavimo galia.

▼B

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Pirmasis toks įgyvendinimo aktas priimamas ne vėliau kaip 2020 m. birželio 30 d.

3. Šis straipsnis nedaro poveikio Direktyvoje 2014/53/ES nustatytiems esminiams reikalavimams ir atitinkamo radijo spektro naudojimui taikytinai leidimų išdavimo tvarkai.

4. Valstybės narės, kai aktualu, taikydamos pagal Direktyvą 2014/61/ES patvirtintas procedūras užtikrina, kad operatoriai turėtų teisę naudotis nacionalinių, regioninių ar vietos valdžios institucijų kontroliuojama fizine infrastruktūra, kuri techniškai yra tinkama įrengti mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškus arba kurios reikia siekiant tokius prieigos taškus prijungti prie pagrindinio tinklo, įskaitant tokius gatvės įrenginius kaip antai apšvietimo stulpai, gatvės ženklai, šviesoforai, informaciniai stendai, autobusų, tramvajų stotelės ir metro stotys. Valdžios institucijos turi tenkinti visus pagrįstus prašymus suteikti prieigą, taikydamos sąžiningas, pagrįstas, skaidrias ir nediskriminacines sąlygas, kurios skelbiamos bendrame informaciniame punkte.

5. Nedarant poveikio komerciniams susitarimams, mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų diegimui netaikomi jokie mokesčiai ar rinkliavos, didesni nei administracinis mokestis pagal 16 straipsnį.

*58 straipsnis***Techniniai elektromagnetinių laukų reglamentai**

Visiems valstybės narės priemonių projektams, pagal kuriuos mažos aprėpties belaidžio ryšio prieigos taškų diegimui būtų nustatyti skirtingi reikalavimai dėl elektromagnetinių laukų nei numatytieji Tarybos rekomendacijoje 1999/519/EB, taikomos procedūros, nustatytos Direktyvoje (ES) 2015/1535.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

PRIEIGA*I SKYRIUS****Bendrosios nuostatos, prieigos principai****59 straipsnis***Bendroji prieigos ir sujungimo sistema**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie įmonėms toje pačioje valstybėje narėje ar skirtingose valstybėse narėse neleistų tarpusavyje pagal Sąjungos teisę derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ar sujungimo klausimais. Įmonė, prašanti suteikti prieigą ar sujungimą, neprivalo turėti leidimo vykdyti veiklą toje valstybėje narėje, kurioje prašoma prieigos ar sujungimo, jei ji toje valstybėje narėje neteikia paslaugų ir neekspluatoja tinklo.

▼B

2. Nedarant poveikio 114 straipsniui, valstybės narės panaikina teises ar administracines priemones, kurios reikalauja, kad įmonės, suteikdamos prieigą ar sujungimą, taikytų skirtingas sąlygas skirtingoms įmonėms už lygiavertes paslaugas arba nustatytų įpareigojimus, nesusijusius su faktinėmis prieigos ar sujungimo paslaugomis, kurios teikiamos nedarant poveikio sąlygoms, nustatytoms I priede.

*60 straipsnis***Įmonių teisės ir pareigos**

1. Siekiant užtikrinti paslaugų teikimą ir sąveiką visoje Sąjungoje, viešųjų elektroninių ryšių tinklų operatoriai turi teisę, o gavę kitų pagal 15 straipsnį įgaliotų įmonių prašymą yra įpareigoti derėtis vieni su kitais dėl sujungimo viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugoms teikti. Operatoriai kitoms įmonėms prieigą ir sujungimą teikia tokiomis sąlygomis, kurios atitinka nacionalinės reguliavimo institucijos jiems nustatytus įpareigojimus pagal 61, 62 ir 68 straipsnius.

2. Nedarant poveikio 21 straipsniui, valstybės narės reikalauja, kad įmonės, gaunančios informaciją iš kitos įmonės prieš derybas dėl prieigos ar sujungimo, joms vykstant ar pasibaigus, naudotų tą informaciją tik tuo tikslu, kuriam ji suteikta, ir visuomet išlaikytų perduotos ar saugomos informacijos slaptumą. Tokios įmonės negali perduoti gaunamos informacijos jokiai kitai šaliai, ypač kitiems skyriams, patrunuojamosioms įmonėms ar partneriams, kuriems tokia informacija suteiktų konkurencijos atžvilgiu palankią padėtį.

3. Jei to reikalauja konkurencijos sąlygos, valstybės narės gali numatyti, kad derybos vyktų per nešališkus tarpininkus.

*II SKYRIUS****Prieiga ir sujungimas****61 straipsnis***Nacionalinių reguliavimo ir kitų kompetentingų institucijų galios ir pareigos, susijusios su prieiga ir sujungimu****▼C1**

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos arba, šio straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktu atveju, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos, siekdamos 3 straipsnyje išdėstytų tikslų, skatina ir atitinkamais atvejais užtikrina pagal šią direktyvą pakankamą prieigą ir sujungimą bei paslaugų sąveiką, vykdydamos savo pareigas taip, kad būtų skatinamas veiklos efektyvumas, tvari konkurencija, itin didelio pralaidumo tinklų diegimas, investicijų efektyvumas ir inovacijos ir kuo didesnė nauda galutiniams naudotojams.

▼B

Jos teikia gaires ir viešai skelbia procedūras, taikomas prieigai ir sujungimui užtikrinti, kad nustatyti įpareigojimai duotų naudotojų geografinę aprėptį turinčioms mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir operatoriams.

▼C1

2. Visų pirma, nedarant poveikio priemonėms, kurios pagal 68 straipsnį gali būti taikomos įmonėms, pripažintoms turinčiomis didelę įtaką rinkoje, nacionalinės reguliavimo institucijos arba, šios pastraipos b ir c punktų atveju, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos turi galėti nustatyti:

▼B

- a) būtinu mastu užtikrinti tiesioginį sujungimą, įpareigojimus įmonėms, kurioms taikomas bendrasis leidimas, ir kurios kontroliuoja prieigą prie galutinių naudotojų, įskaitant pateisinamais atvejais įpareigojimą sujungti savo tinklus, jei tai dar nepadaryta;
- b) pagrįstais atvejais ir būtinu mastu įpareigojimus įmonėms, kurioms taikomas bendrasis leidimas ir kurios kontroliuoja prieigą prie galutinių naudotojų, kad jų paslaugos būtų sąveikios;
- c) pagrįstais atvejais, kai galutinių naudotojų tiesioginiam sujungimui kyla grėsmė dėl asmenų tarpusavio ryšio paslaugų sąveikumo stokos, ir būtinu mastu užtikrinti galutinių naudotojų tiesioginį sujungimą, įpareigojimus atitinkamiems su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų, kurios pasiekė didelės aprėpties lygį ir pritraukia daug naudotojų, teikėjams, kad jų paslaugos būtų sąveikios;
- d) būtinu mastu užtikrinti galutiniams naudotojams prieinamumą prie valstybių narių nurodytų skaitmeninių radijo ir televizijos transliavimo paslaugų ir susijusių papildomų paslaugų, įpareigojimus operatoriams, kad jie teiktų prieigą prie kitų priemonių, nurodytų II priedo II dalyje, sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis.

Pirmos pastraipos c punkte nurodyti įpareigojimai gali būti nustatyti tik:

- i) tiek, kiek to reikia asmenų tarpusavio ryšio paslaugų sąveikumui užtikrinti, ir gali apimti proporcingus įpareigojimus tų paslaugų teikėjams skelbti atitinkamą informaciją ir leisti institucijoms ir kitiems paslaugų teikėjams ja naudotis, ją keisti ir platinti arba naudoti ir įgyvendinti 39 straipsnio 1 dalyje išvardytus standartus ar specifikacijas arba bet kokius kitus atitinkamus Europos ar tarptautinius standartus,

▼B

- ii) jeigu Komisija, pasikonsultavusi su BEREC ir kuo labiau atsižvelgdama į jos nuomonę, nustato, kad yra didelė grėsmė visos Sąjungos arba ne mažiau kaip trijų valstybių narių galutinių naudotojų tiesioginiam sujungimui, ir priėmė įgyvendinimo priemones, kuriose nurodomas įpareigojimų, kurie gali būti nustatyti, pobūdis ir apimtis.

Antros pastraipos ii punkte nurodytos įgyvendinimo priemonės priimamos laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Visų pirma ir nedarant poveikio 1 ir 2 dalims, gavusios pagrįstą prašymą nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti įpareigojimus suteikti prieigą prie laidų ir kabelių bei susijusių priemonių pastatų viduje arba iki pirmojo koncentracijos arba skirstymo taško, kaip nustatė nacionalinė reguliavimo institucija, jei toks taškas yra pastato išorėje. Kai tai pateisinama tuo, kad tokio tinklo elementų dubliavimas būtų ekonomiškai neefektyvus arba neįgyvendinamas fiziškai, tokie įpareigojimai gali būti nustatyti elektroninių ryšių tinklų teikėjams arba tokių laidų, kabelių ir susijusių įrenginių savininkams, kai tie savininkai nėra elektroninių ryšių tinklų teikėjai. Nustatytos prieigos sąlygos gali apimti konkrečias prieigos prie tokių tinklo elementų ir susijusių priemonių bei susijusių paslaugų, skaidrumo ir nediskriminavimo bei prieigos sąnaudų paskirstymo taisykles, kurios, jei tinkama, yra priderinamos siekiant atsižvelgti į rizikos veiksnius.

Jeigu nacionalinė reguliavimo institucija, kai taikytina, atsižvelgdama į įpareigojimus, nustatomus remiantis atitinkamu rinkos tyrimu, padaro išvadą, kad pagal pirmą pastraipą nustatytų įpareigojimų nepakanka siekiant pašalinti dideles ir ilgalaikes ekonomines ar fizines kliūtis tokios pačios infrastruktūros kūrimui, dėl kurių susidarė esama arba besiformuojanti padėtis rinkoje, dėl kurios labai ribojamos galutiniams naudotojams palankios konkurencijos galimybės, ji gali nustatyti, kad tokie prieigos įpareigojimai sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis būtų taikomi ir už pirmojo koncentracijos arba skirstymo taško iki taško, kuris, kaip ji nustatė, yra arčiausiai galutinių naudotojų ir gali užtikrinti prieglobą pakankamam galutinių naudotojų jungčių skaičiui, kad tai būtų komerciniu požiūriu perspektyvu efektyviems prieigą gauti norintiems subjektams. Nacionalinė reguliavimo institucija, nustatydamas išplėtimo už pirmojo koncentracijos arba skirstymo taško mastą, kuo labiau atsižvelgia į atitinkamas BEREC gaires. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali dėl techninių arba ekonominių priežasčių nustatyti aktyvios arba virtualios prieigos įpareigojimus.

Nacionalinės reguliavimo institucijos nenustato įpareigojimų pagal antrą pastraipą elektroninių ryšių tinklų teikėjams, jeigu jos nustato, kad:

▼B

- a) teikėjas atitinka 80 straipsnio 1 dalyje išvardytas charakteristikas ir bet kuriai įmonei suteikia įgyvendinamas ir panašias alternatyvias priemones pasiekti galutinius vartotojus, suteikiant prieigą prie labai didelės talpos tinklo bet kuriai įmonei sąžiningomis, nediskriminacinėmis ir pagrįstomis sąlygomis; nacionalinės reguliavimo institucijos gali tą išimtį taikyti ir kitiems paslaugų teikėjams, sąžiningomis, nediskriminacinėmis ir pagrįstomis sąlygomis siūlantiems prieigą prie itin didelio pralaidumo tinklo arba
- b) nustačius įpareigojimus būtų pakenkta naujo tinklo diegimo, visų pirma vykdant mažesnio masto vietos projektus, ekonominiam arba finansiniam perspektyvumui.

Nukrypstant nuo trečios pastraipos a punkto, nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti įpareigojimus elektroninių ryšių tinklų teikėjams, tenkinantiems tame punkte nustatytus kriterijus, kai atitinkamas tinklas yra finansuojamas viešosiomis lėšomis.

Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d. BEREC paskelbia gaires, kuriomis skatinamas nuoseklus šios dalies taikymas, nustatydamas atitinkamus kriterijus, taikomus nustatant:

- a) pirmąjį koncentracijos ar skirstymo tašką,
- b) už pirmojo koncentracijos arba skirstymo taško esantį tašką, kuriame galima užtikrinti prieglobą pakankamam galutinių naudotojų jungčių skaičiui, kad efektyvi įmonė galėtų įveikti dideles nustatytas kliūtis, kylandčias tokios pačios infrastruktūros kūrimui,
- c) kurie tinklo diegimo atvejai gali būti laikomi naujais,
- d) kurie projektai gali būti laikomi mažo masto ir
- e) kurios ekonominės ar fizinės kliūtys tokios pačios infrastruktūros kūrimui yra didelės ir ilgalaikės.

4. Nedarant poveikio 1 ir 2 dalims, valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos būtų įgaliotos įmonėms, teikiančioms ar įgaliotoms teikti elektroninių ryšių tinklus, nustatyti įpareigojimus dėl dalijimosi pasyviąja infrastruktūra arba įpareigojimus sudaryti lokaliizuotos tarptinklinio ryšio prieigos susitarimus – abiem atvejais jeigu tai tiesiogiai reikalinga paslaugoms, grindžiamoms radijo spektro naudojimui, teikti vietoje laikantis Sąjungos teisės, ir jei jokiai įmonei neteikiama perspektyvios ir panašios prieigos prie galutinių naudotojų alternatyvios priemonės laikantis sąžiningų ir pagrįstų sąlygų. Kompetentingos institucijos gali nustatyti tokius įpareigojimus tik tuo atveju, kai ši galimybė buvo aiškiai numatyta suteikiant radijo spektro naudojimo teises, ir kai tai pateisinama tuo, kad vietovėje, kurioje taikomi šie įpareigojimai, rinkos veikla grindžiamam nuo radijo spektro naudojimo priklausomų tinklų arba paslaugų teikimo infrastruktūros diegimui kyla neįveikiamų ekonominių arba fizinių kliūčių ir todėl galutinių naudotojų prieiga prie tinklų arba paslaugų yra itin nepakankama arba jos visai nėra. Tomis aplinkybėmis, kai problemai spręsti nepakanka vien prieigos ir dalijimosi pasyviąja infrastruktūra, nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti įpareigojimus dalytis aktyviąja infrastruktūra.

▼ B

Kompetentingos institucijos atsižvelgia į:

- a) poreikį kuo labiau didinti junglumą visoje Sąjungoje, palei pagrindinius transporto kelius ir tam tikrose teritorinėse srityse, taip pat į galimybę gerokai padidinti pasirinkimą ir paslaugų kokybę galutiniams naudotojams,
- b) veiksmingą radijo spektro naudojimą,
- c) dalijimosi technines galimybes ir susijusias sąlygas,
- d) infrastruktūra grindžiamos ir paslaugomis grindžiamos konkurencijos būklę,
- e) technologines inovacijas,
- f) svarbiausią poreikį paremti infrastruktūros šeimininko paskatą pirmiausia įdiegti infrastruktūrą.

Ginčo sprendimo atveju kompetentingos institucijos dalijimosi arba priegios įpareigojimo vykdytojui gali *inter alia* nustatyti įpareigojimą dalytis radijo spektru su infrastruktūros šeimininku tam tikroje vietovėje.

5. Pagal šio straipsnio 1–4 dalis nustatomi įpareigojimai ir sąlygos turi būti objektyvūs, skaidrūs, proporcingi ir nediskriminuojantys; jie turi būti įgyvendinami laikantis 23, 32 ir 33 straipsniuose nurodytų procedūrų. Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, nustatę tuos įpareigojimus ir sąlygas, ne vėliau kaip penkeri metai po ankstesnės toms pačioms įmonėms taikomos priemonės priėmimo įvertina jų taikymo rezultatus ir tai, ar būtų tinkama juos panaikinti arba iš dalies pakeisti atsižvelgiant į kintančias sąlygas. Tos institucijos praneša savo vertinimo rezultatus laikydamosi procedūrų, nurodytų 23, 32 ir 33 straipsniuose.

6. Taikydamos šio straipsnio 1 ir 2 dalis, valstybės narės užtikrina, kad nacionalinei reguliavimo institucijai būtų suteikti įgaliojimai įsikišti savo iniciatyva, kai tai pateisinama siekiant užtikrinti 3 straipsnio politikos tikslus, laikantis šios direktyvos ir ypač 23 bei 32 straipsniuose nurodytų procedūrų.

7. BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais, glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija ir siekdama prisidėti prie to, kad nacionalinės reguliavimo institucijos nuosekliai apibrėžtų tinklo galinių taškų vietą, ne vėliau kaip 2020 m. birželio 21 d. priima tinklo galinio taško identifikavimo skirtingose tinklo topologijose bendrų metodų gaires. Nustatydamos tinklo galinių taškų vietą nacionalinės reguliavimo institucijos kuo labiau atsižvelgia į tas gaires.

▼B*62 straipsnis***Sąlyginės prieigos sistemos ir kitos priemonės**

1. Valstybės narės užtikrina, kad sąlyginei prieigai prie skaitmeninių televizijos ir radijo paslaugų, transliuojamų žiūrovams ir klausytojams Sąjungoje, neatsižvelgiant į perdavimo būdus, būtų taikomos II priedo I dalyje nustatytos sąlygos.

2. Kai pagal 67 straipsnio 1 dalį atlikusi rinkos tyrimą nacionalinė reguliavimo institucija nustato, kad viena ar daugiau įmonių neturi didelės įtakos atitinkamoje rinkoje, ji gali toms įmonėms laikantis 23 ir 32 straipsniuose nurodytų procedūrų sąlygas iš dalies pakeisti ar panaikinti tik tokiu mastu, kiek:

a) toks pakeitimas ar panaikinimas nedarytų neigiamo poveikio galutinių naudotojų prieigai prie radijo ir televizijos programų transliavimo ir transliavimo kanalų bei paslaugų, nurodytų pagal 114 straipsnį, ir

b) toks pakeitimas ar panaikinimas nedarytų neigiamo poveikio veiksmingos konkurencijos perspektyvoms šiose rinkose:

i) mažmeninių skaitmeninės televizijos ir radijo transliavimo paslaugų ir

ii) sąlyginės prieigos sistemų bei kitų susijusių priemonių.

Šalys, kurioms toks sąlygų pakeitimas ar panaikinimas daro poveikį, perspėjamos per tinkamą laikotarpį.

3. Pagal šį straipsnį taikomomis sąlygomis nedaromas poveikis valstybių narių galimybei nustatyti įpareigojimus, susijusius su EPG, panašių sąrašų ir navigacinių priemonių pateikimu.

4. Nepaisydamos šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės savo nacionalinėms reguliavimo institucijoms gali leisti peržiūrėti pagal šį straipsnį taikomas sąlygas kuo greičiau po 2018 m. gruodžio 20 d., o po to – periodiškai, atliekant rinkos tyrimą pagal 67 straipsnio 1 dalį, siekiant nuspręsti, ar taikomas sąlygas palikti galioti, iš dalies pakeisti ar panaikinti.

*III SKYRIUS****Rinkos tyrimas ir didelė įtaka rinkoje****63 straipsnis***Įmonės, turinčios didelę įtaką rinkoje**

1. Tais atvejais, kai šia direktyva reikalaujama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos 67 straipsnyje nurodyta procedūra nustatytų, ar įmonės turi didelę įtaką rinkoje, taikoma šio straipsnio 2 dalis.

▼B

2. Laikoma, kad įmonė turi didelę įtaką rinkoje, jei ji viena ar bendrai su kitomis įmonėmis užima dominavimui prilygstančią padėtį, t. y. ji turi ekonominę galią, kuri jai leidžia būti gana dideliu mastu nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ar, galiausiai, nuo vartotojų.

Spręsdamos, ar vienos ar daugiau įmonių bendra padėtis rinkoje yra dominuojanti, nacionalinės reguliavimo institucijos visų pirma laikosi Sąjungos teisės aktų ir su didžiausiu atidumu atsižvelgia į rinkos tyrimo ir didelės įtakos rinkoje vertinimo gaires, kurias Komisija paskelbia pagal 64 straipsnį.

3. Kai įmonė turi didelę įtaką tam tikroje rinkoje, ji taip pat gali būti pripažinta turinčia didelę įtaką glaudžiai susijusioje rinkoje, jei tų dviejų rinkų ryšiai leidžia konkrečioje rinkoje turimą įtaką išnaudoti glaudžiai susijusioje rinkoje, taip dar labiau sustiprinant įmonės įtaką rinkoje. Todėl glaudžiai susijusioje rinkoje pagal 69, 70, 71 ir 74 straipsnius gali būti taikomos taisomosios priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią tokiam įtakos išnaudojimui.

*64 straipsnis***Rinkų nustatymo ir apibrėžimo procedūra**

1. Po viešų konsultacijų, įskaitant konsultacijas su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, bei kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, Komisija priima rekomendaciją dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų (toliau – rekomendacija). Rekomendacijoje nurodomos tos elektroninių ryšių sektoriaus produktų ir paslaugų rinkos, kurių charakteristikos pagrįstai leidžia joms taikyti šioje direktyvoje nustatytus reguliuojamuosius įpareigojimus, nedarant poveikio rinkoms, kurios konkrečiais atvejais gali būti apibrėžtos pagal konkurencijos teisę. Komisija rinkas apibrėžia pagal konkurencijos teisės principus.

Jeigu, stebėdama bendras Sąjungos tendencijas, Komisija nustato, kad tenkinami visi trys 67 straipsnio 1 dalyje išvardyti kriterijai, ji į rekomendaciją įtraukia produktų ir paslaugų rinkas.

Komisija peržiūri rekomendaciją ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d., o po to – ją peržiūri reguliariai.

2. Pasikonsultavusi su BEREC, Komisija paskelbia rinkos tyrimo ir didelės įtakos rinkoje vertinimo gaires (toliau – DĮR gairės), kurios turi atitikti atitinkamus konkurencijos teisės principus. Į DĮR gaires turi būti įtrauktos nacionalinėms reguliavimo institucijoms skirtos rekomendacijos dėl sąvokos „didelė įtaka rinkoje“ taikymo konkrečiame elektroninių ryšių rinkos *ex ante* reguliavimo kontekste, atsižvelgiant į visus tris 67 straipsnio 1 dalyje išvardytus kriterijus.

▼B

3. Kuo labiau atsižvelgdamos į rekomendaciją ir DĮR gaires, nacionalinės reguliavimo institucijos, laikydamosi konkurencijos teisės principų, apibrėžia atitinkamas rinkas pagal nacionalines aplinkybes, visų pirma atitinkamas geografines rinkas savo teritorijoje, atsižvelgdamos, *inter alia*, į infrastruktūros konkurencijos lygį tose vietovėse. Nacionalinės reguliavimo institucijos taip pat, kai aktualu, atsižvelgia į geografinio tyrimo, atlikto remiantis 22 straipsnio 1 dalimi, rezultatus. Prieš apibrėždamos rinkas, kurios skiriasi nuo rekomendacijoje apibrėžtų rinkų, jos laikosi 23 ir 32 straipsniuose nurodytų procedūrų.

*65 straipsnis***Transnacionalinių rinkų nustatymo procedūra**

1. Jei Komisija arba bent dvi atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos pateikia pagrįstą prašymą, įskaitant patvirtinamuosius dokumentus, BEREC atlieka potencialios transnacionalinės rinkos tyrimą. Pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir kuo labiau atsižvelgdama į BEREC atlikto tyrimo rezultatus, Komisija gali priimti sprendimus, kuriais nustatomos transnacionalinės rinkos remiantis konkurencijos teisės principais ir kuo labiau atsižvelgiant į rekomendaciją bei pagal 64 straipsnį priimtas DĮR gaires.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį nustatytų transnacionalinių rinkų atveju atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos rinkos tyrimą atlieka kartu, kuo labiau atsižvelgdamos į DĮR gaires, ir bendrai sprendžia, ar pradėti taikyti, palikti galioti, iš dalies pakeisti ar panaikinti 67 straipsnio 4 dalyje nurodytus reguliuojamuosius įpareigojimus. Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos kartu praneša Komisijai savo priemonių projektus, susijusius su rinkos tyrimu ir bet kokiais reguliuojamaisiais įpareigojimais pagal 32 ir 33 straipsnius.

Jeigu transnacionalinių rinkų nėra, dvi ar daugiau nacionalinių reguliavimo institucijų taip pat gali bendrai pranešti savo priemonių projektus, susijusius su rinkos tyrimu ir bet kokiais reguliuojamaisiais įpareigojimais, jeigu jos mano, kad rinkos sąlygos atitinkamose jų jurisdikcijose yra pakankamai vienodos.

*66 straipsnis***Transnacionalinės paklausos nustatymo procedūra**

1. Gavusi pagrįstą Komisijos ar bent dviejų atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų prašymą su patvirtinamaisiais dokumentais, kuriame nurodoma, kad egzistuoja didelė spręstina paklausos problema, BEREC atlieka transnacionalinės galutinių naudotojų sukurtos produktų ir paslaugų, kurie teikiami vienoje ar daugiau rekomendacijoje išvardytų Sąjungos rinkų, paklausos tyrimą. BEREC taip pat gali atlikti tokį tyrimą, jei ji gauna pagrįstą rinkos dalyvių prašymą bei pakankamai patvirtinamųjų dokumentų ir mano, kad egzistuoja didelė spręstina paklausos problema. BEREC atliekamu tyrimu nedaromas poveikis pagal 65 straipsnio 1 dalį padarytoms išvadoms dėl transnacionalinių rinkų buvimo ir pagal 64 straipsnio 3 dalį padarytoms išvadoms dėl nacionalinių reguliavimo institucijų nustatytų nacionalinių arba subnacionalinių geografinių rinkų buvimo.

▼B

Tas transnacionalinės galutinių naudotojų sukurtos paklausos tyrimas gali apimti produktus ir paslaugas, kuriuos skirtingai apibrėžtose produktų ar paslaugų rinkose teikia viena ar daugiau nacionalinių reguliavimo institucijų, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, jei tais produktais ir paslaugomis galima pakeisti vienoje iš rekomendacijoje išvardytų rinkų teikiamus produktus ir paslaugas.

2. Jei BEREC padaro išvadą, kad egzistuoja didelė transnacionalinė galutinių naudotojų sukurta paklausa, kurią nepakankamai tenkina komercinė arba reguliuojamoji pasiūla, ji, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, parengia nacionalinėms reguliavimo institucijoms skirtų bendrųjų metodų gaires, kad būtų tenkinama nustatyta transnacionalinė paklausa, įskaitant, kai tinkama, nustatant taisomąsias priemones pagal 68 straipsnį. Nacionalinės reguliavimo institucijos kuo labiau atsižvelgia į tas gaires vykdydamos savo jurisdikcijai priklausančias reguliavimo užduotis. Tomis gairėmis gali būti remiamasi užtikrinant didmeninės prieigos produktų visoje Sąjungoje sąveikumą ir į jas gali būti įtrauktos rekomendacijos dėl tokią nustatytą transnacionalinę paklausą patenkinti galinčių didmeninės prieigos produktų techninių specifikacijų suderinimo.

*67 straipsnis***Rinkos tyrimo tvarka**

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos nustato, ar pagal 64 straipsnio 3 dalį apibrėžta atitinkama rinka yra tokia, kuri pagrįstą šioje direktyvoje išdėstytų reguliuojamųjų įpareigojimų nustatymą. Valstybės narės užtikrina, kad tyrimas atitinkamais atvejais būtų atliekamas kartu su nacionalinėmis konkurencijos institucijomis. Nacionalinės reguliavimo institucijos kuo labiau atsižvelgia į DĮR gaires ir vykdydamos tokį tyrimą laikosi 23 ir 32 straipsniuose nurodytų procedūrų.

Gali būti laikoma, kad šioje direktyvoje išdėstytų reguliuojamųjų įpareigojimų nustatymas rinkoje pagrįstas, jeigu tenkinami visi šie kriterijai:

- a) esama didelių ilgalaikių struktūrinių, teisinių ar reguliavimo kliūčių patekti į rinką;
- b) atsižvelgiant į infrastruktūra grindžiamos konkurencijos ir kitų konkurencijos šaltinių būklę, kuri kelia kliūčių patekti į rinką, veiksmingos konkurencijos per nagrinėjamą laikotarpį esamos struktūros rinkoje neatsiras;
- c) vien konkurencijos teisės nepakanka, kad būtų tinkamai išspręsta (-os) nustatyta (-os) rinkos nepakankamumo problema (-os).

Jeigu nacionalinė reguliavimo institucija atlieka į rekomendaciją įtrauktos rinkos tyrimą, ji laiko, kad tenkinami antros pastraipos a, b ir c punktų reikalavimai, nebent nacionalinė reguliavimo institucija nuspręstų, kad konkrečiomis nacionalinėmis aplinkybėmis vienas ar daugiau tokių kriterijų netenkinami.

▼B

2. Kai nacionalinė reguliavimo institucija atlieka 1 dalyje reikalaujamą tyrimą, ji vertina pokyčius atsižvelgdama į ateities perspektyvą, jei nėra reguliavimo, nustatyto remiantis šiuo straipsniu toje atitinkamoje rinkoje, ir atsižvelgia į visus toliau išvardytus elementus:

- a) pokyčius rinkoje, darančius įtaką tikimybei, kad atitinkamoje rinkoje atsirastų veiksminga konkurencija;

- b) visus susijusius konkurencijos apribojimus, tiek didmeniniu, tiek mažmeniniu lygmeniu, nepriklausomai nuo to, ar laikoma, kad tie apribojimai atsiranda dėl elektroninių ryšių tinklų, elektroninių ryšių paslaugų ar kitų rūšių paslaugų ar taikomųjų programų, kurios, galutinio naudotojo požiūriu, yra palyginamos, ir nepriklausomai nuo to, ar tokie apribojimai yra atitinkamos rinkos dalis;

- c) kitų rūšių reglamentavimą arba nustatytas priemones, kurios daro poveikį atitinkamai rinkai arba susijusiai mažmeninei rinkai ar rinkoms atitinkamu laikotarpiu, įskaitant, bet kita ko, pagal 44, 60 ir 61 straipsnius nustatytus įpareigojimus,

- d) pagal šį straipsnį nustatytą kitų atitinkamų rinkų reguliavimą.

3. Jei nacionalinė reguliavimo institucija pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą procedūrą padaro išvadą, kad reguliuojamųjų įpareigojimų nustatymas atitinkamoje rinkoje nėra pateisinamas arba jeigu neįvykdomos šio straipsnio 4 dalyje nustatytos sąlygos, ji neskiria ar nepalieka galioti jokių specifinių reguliuojamųjų įpareigojimų pagal 68 straipsnį. Kai reguliuojamieji įpareigojimai konkrečioms sektoriams jau nustatyti pagal 68 straipsnį, nacionalinė reguliavimo institucija atitinkamos rinkos įmonėms tokius įpareigojimus panaikina.

Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad šalims, kurioms toks įpareigojimų panaikinimas turi įtakos, apie tai būtų pranešama prieš pakankamą laiką, kuris nustatomas suderinant poreikį tų įpareigojimų vykdytojams bei galutiniams naudotojams užtikrinti tvarų perėjimą ir galutinių naudotojų pasirinkimą, ir kad reglamentavimas nesitęstų ilgiau, nei būtina. Nustatydamos tokį pranešimo laikotarpį nacionalinės reguliavimo institucijos konkrečias sąlygas ir pranešimo laikotarpius gali nustatyti esamuose priegios susitarimuose.

4. Jei nacionalinė reguliavimo institucija nustato, kad atitinkamoje rinkoje reguliuojamųjų įpareigojimų nustatymas pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis yra pagrįstas, ji pagal 63 straipsnį nustato visas įmones, kurios vienos arba kartu su kitomis įmonėmis turi didelę įtaką toje atitinkamoje rinkoje. Nacionalinė reguliavimo institucija joms nustato atitinkamus konkrečius reguliuojamuosius įpareigojimus pagal 68 straipsnį arba jei jie jau nustatyti, juos palieka galioti ar iš dalies pakeičia, jei mano, kad be tų įpareigojimų nebūtų užtikrinta veiksminga konkurencija galutinių naudotojų atžvilgiu.

▼B

5. Priimant priemones pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalis laikomasi 23 ir 32 straipsniuose nurodytų procedūrų. Nacionalinės reguliavimo institucijos atlieka atitinkamos rinkos tyrimą ir praneša apie atitinkamą priemonės projektą pagal 32 straipsnį:

- a) per penkerius metus nuo ankstesnės priemonės patvirtinimo, jeigu nacionalinė reguliavimo institucija nustatė atitinkamą rinką ir didelę įtaką rinkoje turinčias įmones; išimtiniais atvejais tas penkerių metų laikotarpis gali būti pratęstas ne daugiau negu vienais metais, jei nacionalinė reguliavimo institucija Komisijai ne vėliau nei prieš keturis mėnesius iki penkerių metų laikotarpio pabaigos praneša apie siūlomo pratęsimo priežastis, o Komisija per vieną mėnesį nuo pranešimo apie pratęsimą nepareiškia prieštaravimų;
- b) tų rinkų, apie kurias anksčiau nebuvo pranešta Komisijai, atveju – per trejus metus po patikslintos rekomendacijos dėl atitinkamų rinkų priėmimo arba
- c) naujai į Sąjungą įstojusių valstybių narių atveju – per trejus metus po jų įstojimo.

6. Jeigu nacionalinė reguliavimo institucija mano, kad ji gali nepabaigti, arba nepabaigia rekomendacijoje nurodytos atitinkamos rinkos tyrimo per šio straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą, BEREC, esant prašymui, padeda atitinkamai nacionalinei reguliavimo institucijai pabaigti konkrečios rinkos tyrimą ir nustatyti taikytinus specifinius įpareigojimus. Gavusi pagalbą, atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija per šešis šio straipsnio 5 dalyje nurodyto termino mėnesius praneša Komisijai apie priemonės projektą pagal 32 straipsnį.

*IV SKYRIUS****Įmonėms, turinčioms didelę įtaką rinkoje, taikomos priegios gerinimo priemonės****68 straipsnis***Įpareigojimų nustatymas, keitimas ar panaikinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų įgaliojimus nustatyti 69–74 ir 76–81 straipsniuose įtvirtintus įpareigojimus.

2. Kai, atlikus rinkos tyrimą pagal 67 straipsnį, pripažįstama, kad įmonė turi didelę įtaką tam tikroje rinkoje, nacionalinės reguliavimo institucijos atitinkamai nustato bet kurio iš 69–74, 76 ir 80 straipsniuose nurodytų įpareigojimų. Vadovaudamasi proporcingumo principu, nacionalinė reguliavimo institucija pasirenka mažiausiai įsikišimo reikalaujančių rinkos tyrimo metu nustatytų problemų sprendimo būdą.

▼B

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos 69–74, 76 ir 80 straipsniuose nustatytus įpareigojimus nustato tik įmonėms, pripažintoms turinčiomis didelę įtaką rinkoje, pagal šio straipsnio 2 dalį, nedarant poveikio:

- a) 61 ir 62 straipsniams,
- b) šios direktyvos 44 ir 17 straipsniams, I priedo D dalies 7 sąlygai, taikomai pagal šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalį, šios direktyvos 97 ir 106 straipsniams ir atitinkamoms Direktyvos 2002/58/EB nuostatomis, kuriose nurodyti įpareigojimai įmonėms, kurios nėra pripažintos turinčiomis didelę įtaką rinkoje, arba
- c) poreikiui laikytis tarptautinių įsipareigojimų,

Išimtinėmis aplinkybėmis, kai nacionalinė reguliavimo institucija ketina turinčiomis didelę įtaką rinkoje pripažintoms įmonėms nustatyti kitus nei 69–74 ir 76 ir 80 straipsniuose nustatyti prieigos ar sujungimo įpareigojimus, ji pateikia prašymą Komisijai.

Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, priima sprendimus priimdama įgyvendinimo aktus, kuriais nacionalinei reguliavimo institucijai leidžia arba užkerta kelią taikyti tokias priemones.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 3 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

4. Pagal šį straipsnį nustatyti įpareigojimai turi būti:

- a) pagrįsti atsižvelgiant į nacionalinės reguliavimo institucijos atlikto rinkos tyrimo metu nustatytos problemos pobūdį, kai tinkama, atsižvelgiant į transnacionalinės paklausos nustatymą pagal 66 straipsnį;
- b) proporcingi, atsižvelgiant, kai įmanoma, į sąnaudas ir naudą;
- c) pagrįsti atsižvelgiant į 3 straipsnyje nustatytus tikslus ir
- d) nustatyti po konsultacijų pagal 23 ir 32 straipsnius.

5. Dėl poreikio laikytis šios straipsnio 3 dalyje nurodytų tarptautinių įsipareigojimų nacionalinės reguliavimo institucijos laikantis 32 straipsnyje nurodytos procedūros praneša Komisijai apie savo sprendimus įmonėms nustatyti, iš dalies pakeisti ar panaikinti įpareigojimus.

6. Nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į naujų pokyčių rinkoje, pavyzdžiui, susijusių su komerciniais susitarimais, įskaitant bendro investavimo susitarimus, darančiais įtaką konkurencijos dinamikai, poveikį.

▼B

Jeigu tie pokyčiai nėra pakankamai svarbūs, kad būtų reikalingas naujas rinkos tyrimas pagal 67 straipsnį, nacionalinė reguliavimo institucija nedelsdama įvertina, ar būtina peržiūrėti įmonėms, pripažintoms turinčiomis didelę įtaką rinkoje, nustatytus įpareigojimus, iš dalies pakeisti kurį nors ankstesnį sprendimą, įskaitant įpareigojimų panaikinimą ar naujų įpareigojimų nustatymą, siekiant užtikrinti, kad tie įpareigojimai ir toliau atitiktų šio straipsnio 4 dalyje nustatytas sąlygas. Tokie pakeitimai turi būti nustatomi tik po konsultacijų pagal 23 ir 32 straipsnius.

*69 straipsnis***Skaidrumo įpareigojimas**

1. Pagal 68 straipsnį nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti sujungimui arba prieigai taikomus skaidrumo įpareigojimus, kuriais reikalaujama, kad įmonės viešai skelbtų konkrečią informaciją, pavyzdžiui, apskaitos informaciją, kainas, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas ir informaciją apie tikėtinus jų pokyčius, bei paslaugų teikimo ir naudojimo sąlygas, įskaitant visas sąlygas, dėl kurių keičiasi prieiga prie paslaugų ir taikomųjų programų arba jų naudojimas, visų pirma kiek tai susiję su perėjimu nuo senosios infrastruktūros, jei valstybės narės leidžia taikyti tokias sąlygas pagal Sąjungos teisę.

2. Tais atvejais, kai įmonei nustatomi nediskriminavimo įpareigojimai, nacionalinės reguliavimo institucijos gali reikalauti, kad įmonė paskelbtų standartinį pasiūlymą, kuriame įvairūs elementai būtų pakankamai atsieti siekiant užtikrinti, kad įmonėms nereikėtų mokėti už priemonės, kurios prašoma paslaugai nėra būtinos. Tame pasiūlyme turi būti atitinkamų pasiūlymų aprašymas, išskaidytas į komponentus pagal rinkos poreikius, taip pat turi būti nurodytos susijusios sąlygos, įskaitant kainas. Nacionalinė reguliavimo institucija, *inter alia*, gali standartiškai pasiūlyme nustatyti pakeitimus, kad būtų vykdomi pagal šią direktyvą nustatyti įpareigojimai.

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali tiksliai nurodyti skelbtiną informaciją, jos išsamumo laipsnį ir skelbimo būdą.

4. Siekiant prisidėti prie nuoseklaus skaidrumo įpareigojimų taikymo, BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 21 d. paskelbia minimalių standartinio pasiūlymo kriterijų gaires ir prireikus jas peržiūri, kad pritaikytų prie technologinės pažangos ir rinkos raidos. Nustatydamą tokius minimalius kriterijus BEREC siekia 3 straipsnio tikslų ir atsižvelgia į priegios įpareigojimų vykdytojų ir galutinių naudotojų, veikiančių daugiau nei vienoje valstybėje narėje, poreikius, taip pat į BEREC gaires, kuriose nustatoma transnacionalinė paklausa pagal 66 straipsnį, bei į susijusius Komisijos sprendimus.

▼B

Nepaisant šio straipsnio 3 dalies, kai įmonei pagal 72 arba 73 straipsnį taikomi įpareigojimai, susiję su didmeniniu pagrindu teikiama prieiga prie tinklo infrastruktūros, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad būtų skelbiamas standartinis pasiūlymas kuo labiau atsižvelgiant į BEREC gaires dėl minimalių standartinio pasiūlymo kriterijų, užtikrina, kad, kai aktualu, būtų nurodyti pagrindiniai veiklos rodikliai, taip pat atitinkami paslaugų lygiai, ir atidžiai stebi juos bei užtikrina, kad jų būtų laikomasi. Be to, nacionalinės reguliavimo institucijos, kai būtina, iš anksto nustato susijusias finansines sankcijas pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę.

*70 straipsnis.***Nediskriminavimo įpareigojimai**

1. Pagal 68 straipsnį nacionalinė reguliavimo institucija gali nustatyti nediskriminavimo įpareigojimus, kiek tai susiję su sujungimu arba prieiga.

2. Nediskriminavimo įpareigojimais visų pirma užtikrinama, kad įmonė kitiems lygiaverčių paslaugų teikėjams vienodomis aplinkybėmis taikytų vienodas sąlygas, o kitiems tokiomis pat sąlygomis teiktų tokios pat kokybės paslaugas bei informaciją, kokią ji nustato savo paslaugoms ar savo patronuojamųjų įmonių ar partnerių paslaugoms. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali tai įmonei nustatyti įpareigojimus teikti prieigos produktus ir paslaugas visoms įmonėms, taip pat sau, per tokius pačius terminus ir tokiomis pačiomis sąlygomis, įskaitant kainas ir paslaugų lygį, taip pat naudojant tas pačias sistemas ir procesus, kad būtų užtikrinta lygiavertė prieiga.

*71 straipsnis***Apskaitos atskyrimo įpareigojimas**

1. Pagal 68 straipsnį nacionalinė reguliavimo institucija gali nustatyti įpareigojimus atskirti tam tikros konkrečios su sujungimu arba prieiga susijusios veiklos apskaitą.

Visų pirma nacionalinė reguliavimo institucija, *inter alia*, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi pareigos nediskriminuoti pagal 70 straipsnį, jei jis yra taikomas, arba prireikus kad būtų užkirstas kelias nesąžiningam kryžminiam subsidijavimui, gali reikalauti, kad vertikalčiai integruotos įmonės didmeninių ir vidinių pervedimų kainos būtų skaidrios. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali konkrečiai nurodyti, kokį formatą ir apskaitos metodiką naudoti.

2. Norėdamos patikrinti, kaip laikomasi skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų, ir nedarant poveikio 20 straipsniui, nacionalinės reguliavimo institucijos turi įgaliojimus reikalauti, kad jų prašymu joms būtų pateikti apskaitos įrašai, įskaitant duomenis apie pajamas, gautas iš trečiųjų šalių. Nacionalinės reguliavimo institucijos, laikydamosi Sąjungos ir nacionalinių taisyklių dėl komercinio konfidencialumo, informaciją gali skelbti, nes tai prisidėtų prie rinkos atvirumo ir konkurencingumo.

72 straipsnis

Prieiga prie inžinerinių infrastruktūros objektų

1. Nacionalinė reguliavimo institucija gali pagal 68 straipsnį nustatyti įpareigojimus įmonėms patenkinti pagrįstus prašymus dėl prieigos prie inžinerinių infrastruktūros objektų, įskaitant (bet tik tuo neapsiribojant) prieigą prie pastatų arba įėjimų į pastatus, pastatų vidaus kabelių, įskaitant elektros laidus, antenas, bokštus ir kitas atramines konstrukcijas, stulpus, stiebus, vamzdynus, kanalus, apžiūros kameras, šulinius, skirstomąsias spintas, ir dėl tų objektų naudojimo tais atvejais, kai nacionalinė reguliavimo institucija, atsižvelgusi į rinkos tyrimą, padaro išvadą, kad atsisakymas suteikti prieigą arba panašų poveikį turintis prieigos suteikimas nepagrįstomis sąlygomis trukdytų formuotis tvariai konkurencinei rinkai ir neatitiktų galutinio naudotojo interesų.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti įpareigojimus įmonėms užtikrinti prieigą pagal šį straipsnį, neatsižvelgiant į tai, ar turtas, su kuriuo susijęs įpareigojimas, yra atitinkamos rinkos dalis pagal rinkos tyrimą, su sąlyga, kad įpareigojimas yra būtinas 3 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti ir jiems proporcingas.

73 straipsnis

Įpareigojimai dėl prieigos prie konkrečių tinklo elementų ir susijusių priemonių ir jų naudojimo

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos pagal 68 straipsnį gali nustatyti reikalavimus įmonėms, kad jos tenkintų pagrįstus prašymus dėl prieigos prie konkrečių tinklo elementų ir susijusių priemonių bei jų naudojimo tokiomis aplinkybėmis, kai nacionalinės reguliavimo institucijos mano, kad atsisakymas suteikti prieigą ar panašų poveikį turintis nepagrįstų sąlygų taikymas trukdytų formuotis tvariai konkurencinei mažmeninei rinkai ir neatitiktų galutinio naudotojo interesų.

Nacionalinės reguliavimo institucijos gali reikalauti, kad įmonės, *inter alia*:

- a) suteiktų trečiosioms šalims prieigą atitinkamai prie konkrečių fizinių tinklo elementų bei papildomų susijusių priemonių, įskaitant prieigą prie atsietos vietinės linijos ir dalinės vietinės linijos, ir galimybę jais naudotis;
- b) suteiktų trečiosioms šalims prieigą prie konkrečių aktyvių arba virtualių tinklo elementų ir paslaugų;
- c) sąžiningai derėtusi su įmonėmis, prašančiomis suteikti prieigą;
- d) nenutrauktų prieigos prie priemonių, prie kurių prieiga jau suteikta;
- e) didmeniniu pagrindu teiktų trečiosioms šalims perpardavimui skirtas konkrečias paslaugas;
- f) suteiktų atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų pagrindinių technologijų, kurios yra būtinos paslaugų sąveikai ar virtualaus tinklo paslaugoms;
- g) leistų naudotis bendra vieta ar kitus susijusių priemonių bendro naudojimo būdus;

▼B

- h) teiktų konkrečias paslaugas, būtinas paslaugų tarpusavio sąveikai teikiant galutines paslaugas naudotojams ar tarptinkliniam ryšiui judriojo ryšio tinkluose užtikrinti;
- i) teiktų prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar panašių programinės įrangos sistemų, kurios būtinos užtikrinti sąžiningą konkurenciją teikiant paslaugas;
- j) sujungtų tinklus ar tinklų priemones;
- k) teiktų prieigą prie susijusių paslaugų, pavyzdžiui, tapatybės, vietos ir prisijungimo statuso nustatymo.

Nacionalinės reguliavimo institucijos tiems įpareigojimams gali nustatyti tam tikras sąlygas, susijusias su sąžiningumu, pagrįstumu ir savalaikiškumu.

2. Kai nacionalinės reguliavimo institucijos svarsto šio straipsnio 1 dalyje nurodytų galimų specifinių įpareigojimų nustatymo tinkamumą, ypač kai jos vertina, laikydamosi proporcingumo principo, ar tokie įpareigojimai turėtų būti nustatyti, o jei taip, kaip jie turėtų būti nustatyti, jos analizuoja, ar kitų formų prieiga prie didmeninių paslaugų produktų toje pačioje arba susijusioje didmeninėje rinkoje būtų pakankama nustatytai problemai išspręsti vadovaujantis galutinių naudotojų interesais. Vertinimas apima komercinės prieigos pasiūlymus, reguliuojamą prieigą pagal 61 straipsnį arba esamą ar planuojamą reguliuojamą prieigą prie kitų didmeninių paslaugų produktų pagal šį straipsnį. Nacionalinės reguliavimo institucijos visų pirma atsižvelgia į šiuos veiksnius:

- a) techninį ir ekonominį tikslingumą naudoti ar įrengti konkuruojančias priemones atsižvelgiant į rinkos plėtros lygį ir konkretaus sujungimo arba prieigos pobūdį ir rūšį, be kita ko, į kitų pirminės prieigos produktų, pavyzdžiui prieigos prie kanalų, perspektyvumą;
- b) numatomą technologijų raidą, darančią poveikį tinklo kūrimui ir valdymui;
- c) poreikį užtikrinti technologinį neutralumą, kuris sudarytų sąlygas šalims kurti ir valdyti savo tinklus;
- d) esamų pajėgumų galimybes teikti siūlomą prieigą;
- e) pradines įrenginio savininko investicijas, atsižvelgiant į bet kokias padarytas viešąsias investicijas ir riziką, susijusią su investicinių projektų vykdymu, ypatingą dėmesį skiriant investicijoms į itin didelio pralaidumo tinklus ir susijusiai rizikai;
- f) ilgalaikės konkurencijos apsaugos poreikį, ypatingą dėmesį skiriant ekonomiškai efektyviai infrastruktūra grindžiamai konkurencijai ir naujoviškiems verslo modeliams, kuriais remiama tvari konkurencija, pavyzdžiui, verslo modeliams, grindžiamiems bendromis investicijomis į tinklus;

▼B

g) prireikus atitinkamas intelektinės nuosavybės teises;

h) visos Europos paslaugų teikimą.

Kai nacionalinės reguliavimo institucijos svarsto pagal 68 straipsnį nustatyti įpareigojimus remiantis 72 arba šiuo straipsniu, ji išnagrinėja, ar vien tik įpareigojimų pagal 72 straipsnį nustatymas būtų proporcinga priemonė siekiant skatinti konkurenciją ir užtikrinti galutinio naudotojo interesus.

3. Taikydamos įmonei įpareigojimus teikti prieigą pagal šį straipsnį, nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti technines ar eksploatacines sąlygas, kurių tokios prieigos teikėjas arba gavėjai privalo laikytis, kai būtina užtikrinti įprastą tinklo darbą. Įpareigojimai laikytis konkrečių techninių standartų arba specifikacijų turi atitikti pagal 39 straipsnį nustatytus standartus ir specifikacijas.

*74 straipsnis***Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas**

1. Nacionalinė reguliavimo institucija pagal 68 straipsnį gali nustatyti įpareigojimus, susijusius su sąnaudų padengimu ir kainų kontrole, įskaitant įpareigojimus, kad kainos būtų pagrįstos sąnaudomis, ir reikalavimus dėl sąnaudų apskaitos sistemų, reikalavimus, susijusius su konkrečiomis sujungimo arba prieigos teikimo rūšimis, kai rinkos tyrimas rodo, kad veiksmingos konkurencijos nebuvimas reiškia, jog atitinkama įmonė gali išlaikyti pernelyg dideles kainas ar daryti kainų spaudimą, tuo darant žalą galutiniams naudotojams.

Nustatydamos, ar kainų kontrolės įpareigojimai būtų tinkami, nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į poreikį skatinti konkurenciją ir ilgalaikius galutinių naudotojų interesus, susijusius su kitos kartos tinklų, visų pirma itin didelio pralaidumo tinklų, diegimu ir įsisavinimu. Siekdamos skatinti įmonę investuoti, taip pat į naujos kartos tinklus, nacionalinės reguliavimo institucijos visų pirma atsižvelgia į įmonės investicijas. Jeigu nacionalinės reguliavimo institucijos mano, kad kainų kontrolės įpareigojimai yra tinkama priemonė, jos sudaro sąlygas įmonei gauti tam tikrą pagrįstą panaudoto kapitalo grąžos normą, atsižvelgiant į bet kokią konkrečią tam tikram naujų investicijų į tinklus projektui būdingą riziką.

Nacionalinės reguliavimo institucijos apsvarsto galimybę nenustatyti ar nepalikti galioti įpareigojimų pagal šį straipsnį, jeigu jos nustato, kad egzistuoja įrodomas mažmeninės kainos apribojimas ir kad bet kokiais pagal 69–73 straipsnius nustatytais įpareigojimais, įskaitant visų pirma pagal 70 straipsnį nustatytą įpareigojimą atlikti ekonominio atkartojimo bandymą, užtikrinama veiksminga ir nediskriminacinė prieiga.

Kai nacionalinės reguliavimo institucijos mano, kad tikslinga nustatyti kainų kontrolės įpareigojimus, taikomus prieigai prie esamų tinklo elementų, jos taip pat atsižvelgia į nuspėjamą ir stabilų didmeninių kainų teikiamą naudą užtikrinant veiksmingą patekimą į rinką ir pakankamas paskatas visoms įmonėms diegti naujus ir patobulintus tinklus.

▼B

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad privalomas sąnaudų padengimo mechanizmas ar kainų nustatymo metodika tarnautų naujų ir patobulintų tinklų diegimui, veiklos efektyvumo bei tvarios konkurencijos skatinimui ir kiek įmanoma padidintų galutiniams naudotojams teikiamą tvarią naudą. Nacionalinės reguliavimo institucijos taip pat gali atsižvelgti į kainas, siūlomas palyginamose konkurencinėse rinkose.

3. Kai įmonė įpareigojama kainas pagrįsti sąnaudomis, įrodinėjimo pareiga, kad kainos nustatytos pagal sąnaudas, įskaitant pagrįstą investicijų grąžos normą, tenka atitinkamai įmonei. Siekdama apskaičiuoti veiksmingų paslaugų teikimo sąnaudas, nacionalinė reguliavimo institucija gali naudoti sąnaudų apskaitos metodus nepriklausomai nuo įmonės taikomų metodų. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali reikalauti, kad įmonė visiškai pagrįstų savo kainas, ir prireikus gali reikalauti kainas koreguoti.

4. Nacionalinės reguliavimo institucijos tais atvejais, kai kainų kontrolės užtikrinimo tikslais reikalaujama taikyti sąnaudų apskaitos sistemą, užtikrina, kad sąnaudų apskaitos sistemos aprašymas būtų viešas ir jame būtų matyti bent pagrindinės kategorijos, pagal kurias grupuojamos sąnaudos, ir taisyklės, taikomos sąnaudų paskirstymui. Nepriklausomas kvalifikuotas subjektas patikrina, ar laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir kasmet paskelbia pareiškimą apie tai, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos.

*75 straipsnis***Skambučių užbaigimo paslaugų tarifai**

1. Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į BEREK nuomonę, priima deleguotąjį aktą pagal 117 straipsnį, kuriuo papildoma ši direktyva, nustatanti bendrą didžiausią Sąjungos masto judriojo ryšio balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifą ir bendrą didžiausią Sąjungos masto fiksuotojo ryšio balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifą (kartu – Sąjungos balso ryšio užbaigimo tarifai), kurie taikomi visiems atitinkamai judriojo ar fiksuotojo ryšio balso skambučių užbaigimo paslaugų teikėjams bet kurioje valstybėje narėje.

Tuo tikslu Komisija:

- a) laikosi III priede numatytų principų, kriterijų ir parametrų;
- b) pirmą kartą nustatydamas Sąjungos masto balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifus, atsižvelgia į visoje Sąjungoje taikomą efektyvių sąnaudų svertinį vidurkį fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose, nustatytą laikantis III priede nustatytų principų; pirmajame deleguotajame akte nustatyti Sąjungos masto balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifai negali būti didesni nei didžiausi užbaigimo tarifai iš tarifų, galiojusių šešis mėnesius iki to deleguotojo akto priėmimo visose valstybėse narėse, atlikus visus reikalingus koregavimus dėl išskirtinių nacionalinių aplinkybių,;

▼B

- c) atsižvelgia į bendrą galutinių naudotojų skaičių kiekvienoje valstybėje narėje, kad užtikrintų deramą didžiausių skambučių užbaigimo paslaugų tarifų svorinį koeficientą, taip pat į nacionalines aplinkybes, dėl kurių susidaro didelių skirtumų tarp valstybių narių nustatant didžiausius skambučių užbaigimo paslaugų tarifus Sąjungoje;
- d) atsižvelgia į BEREC, nacionalinių reguliavimo institucijų arba tiesiogiai įmonių, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, pateiktą rinkos informaciją ir
- e) apsvarsto poreikį leisti taikyti ne ilgesnį kaip 12 mėnesių pereinamąjį laikotarpį, kad valstybėse narėse būtų galima atlikti reikalingus koregavimus, kai tai būtina atsižvelgiant į anksčiau nustatytus tarifus.

2. Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, peržiūri pagal šį straipsnį priimtą deleguotąjį aktą kas penkerius metus ir kiekvienu tokiu atveju, taikydama 67 straipsnio 1 dalyje išvardytus kriterijus, apsvarsto, ar Sąjungos mastu nustatyti balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifai ir toliau yra reikalingi. Kai Komisija po peržiūros pagal šią dalį nusprendžia nenustatyti didžiausio judriojo ryšio balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifo arba didžiausio fiksuotojo ryšio balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifo, arba jų abiejų, nacionalinės reguliavimo institucijos gali atlikti balso skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimus pagal 67 straipsnį, kad įvertintų, ar būtina nustatyti reguliuojamuosius įpareigojimus. Jei nacionalinė reguliavimo institucija, atlikusi tokį tyrimą, nustato sąnaudomis pagrįstus skambučių užbaigimo tarifus atitinkamoje rinkoje, ji laikosi III priede nustatytų principų, kriterijų ir parametrų, o jos priemonės projektui taikomos 23, 32 ir 33 straipsniuose nurodytos procedūros.

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos atidžiai stebi ir užtikrina, kad balso skambučių užbaigimo paslaugų teikėjai taikytų Sąjungos masto balso skambučių užbaigimo paslaugų tarifus. Nacionalinės reguliavimo institucijos bet kuriuo metu gali pareikalauti, kad balso skambučių užbaigimo paslaugų teikėjas pakeistų tarifą, kurį jis taiko kitoms įmonėms, jei tas tarifas neatitinka 1 dalyje nurodyto deleguotojo akto. Nacionalinės reguliavimo institucijos kasmet teikia ataskaitas Komisijai ir BEREC dėl šio straipsnio taikymo.

*76 straipsnis***Naujų itin didelio pralaidumo tinklų elementų reguliavimo tvarka**

1. Įmonės, kurios pagal 67 straipsnį pripažintos turinčiomis didelę įtaką vienoje ar keliose atitinkamose rinkose, gali 79 straipsnyje nustatyta procedūra ir laikantis šios dalies antros pastraipos pasiūlyti įsipareigoti sudaryti galimybes bendrai investuoti į naujo itin didelio pralaidumo tinklo, kurį sudaro optinių skaidulų elementai iki galutinių naudotojų patalpų arba bazinės stoties, diegimą, pavyzdžiui, pasiūlant bendrą nuosavybę arba ilgalaikį dalijimąsi rizika per bendrą finansavimą arba pirkimo susitarimus, kuriais sukuriama konkrečios struktūrinio pobūdžio teisės kitiems elektroninių ryšių tinklų arba paslaugų teikėjams.

▼B

Kai nacionalinė reguliavimo institucija vertina tuos įsipareigojimus, ji visų pirma nustato, ar bendro investavimo pasiūlymas tenkina visas šias sąlygas:

- a) jis yra atviras bet kurio tinklo eksploatavimo momentu bet kuriam elektroninių ryšių tinklų arba paslaugų teikėjui;
- b) jis sudarytų sąlygas kitiems investavimo dalininkams, kurie yra elektroninių ryšių tinklų arba paslaugų teikėjai, veiksmingai ir tvariai konkuruoti ilguoju laikotarpiu galutinės grandies rinkose, kuriose veiklą vykdo didelę įtaką rinkoje turinčia pripažinta įmonė, tokiomis sąlygomis, kurios, apima:
 - i) sąžiningas, pagrįstas ir nediskriminacines sąlygas, suteikiančias prieigą prie visų tinklo pajėgumų tiek, kiek jam taikomas bendras investavimas;
 - ii) su kiekvieno investavimo dalininko dalyvavimo verte ir įvykdymo laiku susijusį lankstumą;
 - iii) galimybę ateityje šį dalyvavimą padidinti ir
 - iv) investavimo dalininkų po infrastruktūros, į kurią bendrai investuojama, įdiegimo suteikiamas abipuses teises;
- c) įmonė apie jį laiku viešai paskelbia, o jeigu įmonė netenkina 80 straipsnio 1 dalyje nustatytų charakteristikų, apie tai jis paskelbia bent prieš šešis mėnesius iki naujo tinklo diegimo pradžios; atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, tas laikotarpis gali būti pratęstas;
- d) prieigą gauti norintiems subjektams, nedalyvaujantiems bendro investavimo procese, suteikiama tokios pat kokybės bei spartos ir tokiam pačiam galutinių naudotojų skaičiui skirta prieiga tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir prieš įdiegimą, kartu taikant koregavimo laikui bėgant mechanizmą, kurį patvirtino nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgiant į pokyčius susijusiose mažmeninėse rinkose, kuriuo išlaikomos paskatos dalyvauti bendro investavimo procese; tokiu mechanizmu turi būti užtikrinta, kad prieigą gauti norintys subjektai turėtų prieigą prie itin didelio pralaidumo tinklo elementų tokiu laiku ir remiantis skaidriomis bei nediskriminacinėmis sąlygomis, kurie tinkamai atspindi rizikos, kurią patiria atitinkami investavimo dalininkai įvairiais diegimo etapais, laipsnius, ir kuriose atsižvelgiama į konkurencijos padėtį mažmeninėse rinkose;
- e) jis atitinka bent IV priede nustatytus kriterijus ir yra parengtas sąžiningai.

2. Jei nacionalinė reguliavimo institucija, atsižvelgusi į pagal 79 straipsnio 2 dalį atlikto rinkos bandymo rezultatus, padaro išvadą, kad siūlomas bendro investavimo įsipareigojimas tenkina šio straipsnio 1 dalyje išdėstytas sąlygas, ji pagal 79 straipsnio 3 dalį nustato, kad tas įsipareigojimas būtų privalomas, ir nenustato jokių papildomų įpareigojimų pagal 68 straipsnį dėl naujo itin didelio pralaidumo tinklo elementų, kurių atžvilgiu taikomi įsipareigojimai, jeigu bent vienas potencialus investavimo dalininkas yra sudaręs bendro investavimo susitarimą su pripažinta didelę įtaką rinkoje turinčia įmone.

▼B

Pirma pastraipa nedaromas poveikis aplinkybių, kurios netenkina šio straipsnio 1 dalyje išdėstytų sąlygų, atsižvelgiant į bet kurio pagal 79 straipsnio 2 dalį atlikto rinkos bandymo rezultatus, tačiau kurios daro poveikį konkurencijai ir į kurias atsižvelgiama pagal 67 ir 68 straipsnius, reguliavimo tvarkai.

Nukrypstant nuo šios dalies pirmos pastraipos, nacionalinė reguliavimo institucija gali tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis nustatyti, palikti galioti arba pritaikyti taisomąsias priemones pagal 68–74 straipsnius dėl naujų itin didelio pralaidumo tinklų, siekiant spręsti dideles konkurencijos problemas konkrečiose rinkose, kai nacionalinė reguliavimo institucija nustato, kad, atsižvelgiant į šių rinkų specifines charakteristikas, tos konkurencijos problemos kitaip nebūtų išspręstos.

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos nuolat stebi, kaip laikomasi 1 dalyje išdėstytų sąlygų, ir gali reikalauti, kad didelę įtaką rinkoje turinčia pripažinta įmonė teiktų joms metinius pareiškimus dėl reikalavimų laikymosi.

Šiuo straipsniu nedaromas poveikis nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimams priimti sprendimus pagal 26 straipsnio 1 dalį kilus ginčui tarp įmonių dėl bendro investavimo susitarimo, kuris, institucijos nuomone, atitinka šio straipsnio 1 dalyje išdėstytas sąlygas.

4. BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, paskelbia gaires, kuriose nacionalinės reguliavimo institucijos skatinamos nuosekliai taikyti 1 dalyje išdėstytas sąlygas ir IV priede išdėstytus kriterijus.

*77 straipsnis***Funkcinis atskyrimas**

1. Kai nacionalinė reguliavimo institucija padaro išvadą, kad pagal 69–74 straipsnius nustatytais atitinkamais įpareigojimais nepavyko užtikrinti veiksmingos konkurencijos ir kad esama svarbių, nuolatos pasikartojančių konkurencijos problemų arba rinkos trūkumų, susijusių su tam tikrų prieigos produktų didmeninėmis rinkomis, ji gali išimties tvarka, laikydamosi 68 straipsnio 3 dalies antros pastraipos, nustatyti įpareigojimą vertikalčiai integruotoms įmonėms skirti visą su didmeniniu atitinkamų prieigos produktų teikimu susijusią veiklą vykdyti savarankiškai veikiančiam verslo subjektui.

Tas verslo subjektas teikia prieigos produktus ir paslaugas visoms įmonėms, įskaitant kitus patronuojančiosios bendrovės verslo skyrius, per tokius pačius terminus, tokiomis pačiomis sąlygomis, įskaitant kainas ir paslaugų lygį, bei naudodamas tas pačias sistemas ir procesus.

▼B

2. Kai nacionalinė reguliavimo institucija ketina nustatyti funkcinio atskyrimo įpareigojimą, ji pateikia Komisijai prašymą, į kurį įtraukia:

- a) įrodymą, kuriuo grindžiama 1 dalyje nurodyta nacionalinės reguliavimo institucijos išvada;
- b) pagrįstą įvertinimą, kuriame pateikiama išvada, kad per pagrįstą laikotarpį nebus užtikrinta veiksminga bei tvari infrastruktūra grindžiama konkurencija arba tikėtina, kad ji bus silpna;
- c) tikėtino poveikio nacionalinei reguliavimo institucijai, įmonei, visų pirma atskirtosios įmonės darbuotojams, ir visam elektroninių ryšių sektoriui, ir paskatoms į jį investuoti, visų pirma poreikiui užtikrinti socialinę ir teritorinę sanglaudą, ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams tyrimą, pirmiausia įskaitant tikėtiną poveikį konkurencijai ir potencialius atitinkamus padarinius vartotojams, analizę;
- d) priežasčių, kuriomis pagrindžiama, kodėl šis įpareigojimas būtų pati veiksmingiausia priemonė taisomųjų priemonių, kurias taikant siekiama spręsti nustatytas konkurencijos arba rinkos nepakankamumo problemas, vykdymui užtikrinti, analizę;

3. Į priemonės projektą įtraukiami šie aspektai:

- a) tikslus atskyrimo pobūdis ir lygis, pirmiausia nurodant atskiro verslo subjekto statusą;
- b) atskiro verslo subjekto turtas ir produktai bei paslaugos, kurias teiks tas subjektas;
- c) valdymo tvarka siekiant užtikrinti atskiro verslo subjekto samdomų darbuotojų nepriklausomumą, taip pat atitinkamų paskatų struktūrą;
- d) įpareigojimų laikymosi užtikrinimo taisyklės;
- e) veikimo procedūrų skaidrumo užtikrinimo taisyklės, pirmiausia suinteresuotųjų šalių atžvilgiu;
- f) atitikties užtikrinimo stebėsenos programa, įskaitant metinės ataskaitos skelbimą.

Vadovaudamasi Komisijos sprendimu pagal 68 straipsnio 3 dalį dėl to priemonės projekto, nacionalinė reguliavimo institucija atlieka koordinuotą įvairių su prieigos tinklu susijusių rinkų tyrimą 67 straipsnyje vadovaudamasi nustatyta procedūra. Remdamasi ta analize, nacionalinė reguliavimo institucija nustato, palieka galioti, iš dalies pakeičia ar panaikina įpareigojimus laikantis 23 ir 32 straipsniuose nustatytų procedūrų.

▼B

4. Įmonei, kuriai taikomas funkcinis atskyrimas, gali būti nustatyti bet kurie iš 69–74 straipsniuose nurodytų įpareigojimų bet kurioje konkrečioje rinkoje, jeigu ji pagal 67 straipsnį buvo pripažinta turinčia didelę įtaką rinkoje, arba nustatyti bet kurie kiti įpareigojimai, kuriuos nustatyti leido Komisija pagal 68 straipsnio 3 dalį.

*78 straipsnis***Vertikaliai integruotos įmonės savanoriškas atskyrimas**

1. Įmonės, kurios pagal 67 straipsnį buvo pripažintos turinčiomis didelę įtaką vienoje ar keliuose atitinkamose rinkose, informuoja nacionalinę reguliavimo instituciją bent prieš tris mėnesius iki bet kokio planuojamo savo vietos prieigos tinklo aktyvų arba didelės jų dalies perleidimo atskiram juridiniam subjektui, priklausančiam skirtingiems savininkams, arba atskiro verslo subjekto įsteigimo tam, kad galėtų teikti visiems mažmeniniams teikėjams, įskaitant savo mažmeninius skyrius, visiškai lygiaverčius prieigos produktus.

Tos įmonės taip pat informuoja nacionalinę reguliavimo instituciją apie visus tų ketinimų pasikeitimus ir apie galutinius atskyrimo proceso rezultatus.

Tokios įmonės taip pat gali pasiūlyti įsipareigojimų, susijusių su prieigos sąlygomis, kurie turi būti taikomi jų tinkle įgyvendinimo laikotarpiu įgyvendinus pasiūlytos formos atskyrimą, siekiant užtikrinti veiksmingą ir nediskriminacinę trečiųjų šalių prieigą. Įsipareigojimų pasiūlymas turėtų būti pakankamai išsamus ir jame, be kita ko, turėtų būti nustatytas įgyvendinimo laikas ir trukmė, kad nacionalinė reguliavimo institucija galėtų vykdyti savo užduotis pagal šio straipsnio 2 dalį. Tokie įsipareigojimai gali galioti ilgiau už 67 straipsnio 5 dalyje nustatytą ilgiausią rinkos peržiūrų laikotarpį.

2. Nacionalinė reguliavimo institucija įvertina, kokį poveikį numatytas sandoris ir atitinkamais atvejais pasiūlyti įpareigojimai turės galiojantiems reguliuojamiesiems įpareigojimams pagal šią direktyvą.

Tuo tikslu nacionalinė reguliavimo institucija pagal 67 straipsnyje nurodytą procedūrą atlieka su prieigos tinklu susijusių skirtingų rinkų tyrimą.

Nacionalinė reguliavimo institucija atsižvelgia į visus įmonės pasiūlytus įsipareigojimus, visų pirma atsižvelgdama į 3 straipsnyje nustatytus tikslus. Tuo tikslu nacionalinė reguliavimo institucija konsultuojasi su trečiosiomis šalimis pagal 23 straipsnį, visų pirma su tomis trečiosiomis šalimis, kurioms numatomas sandoris daro tiesioginį poveikį.

Remdamasi savo analize, nacionalinė reguliavimo institucija nustato, palieka galioti, iš dalies pakeičia ar panaikina įpareigojimus laikantis 23 ir 32 straipsniuose nustatytų procedūrų, jei tinkama, taikydama 80 straipsnį. Savo sprendime nacionalinė reguliavimo institucija įsipareigojimus gali padaryti visiškai arba iš dalies privalomus. Nukrypdama nuo 67 straipsnio 5 dalies, nacionalinė reguliavimo institucija gali nustatyti, kad įsipareigojimai būtų visiškai arba iš dalies privalomi visu laikotarpiu, kuriam jie yra pasiūlyti.

▼B

3. Nedarant poveikio 80 straipsniui, teisiškai atskiram arba savarankiškai veiklą vykdančiam verslo subjektui, kuris pagal 67 straipsnį buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką rinkoje bet kurioje konkrečioje rinkoje, prirėkus gali būti nustatyti bet kurie 69–74 straipsniuose nurodytieji įpareigojimai arba bet kurie kiti įpareigojimai, kuriuos nustatyti leido Komisija pagal 68 straipsnio 3 dalį, jeigu pasiūlytų įsipareigojimų nepakanka siekiant 3 straipsnyje nustatytų tikslų.

4. Nacionalinė reguliavimo institucija stebi įmonių pasiūlytų įsipareigojimų, kuriuos ji pagal 2 dalį nustatė privalomais, įgyvendinimą, ir pasibaigus pirminiam laikotarpiui, kuriam jie buvo pasiūlyti, sprendžia dėl jų vykdymo laikotarpio pratęsimo galimybes.

*79 straipsnis***Įsipareigojimų procedūra**

1. Didelę įtaką rinkoje turinčiomis pripažintos įmonės gali nacionalinei reguliavimo institucijai pasiūlyti įsipareigojimus, susijusius su prieigos, bendro investavimo ar jų abiejų sąlygomis taikytinomis jų tinklams, kiek tai susiję su, *inter alia*:

- a) bendradarbiavimo susitarimais, kurie yra susiję su tikslingu ir proporcingu įpareigojimų vertinimu pagal 68 straipsnį;
- b) bendru investavimu į itin didelio pralaidumo tinklus pagal 76 straipsnį arba
- c) veiksminga ir nediskriminacine trečiųjų šalių prieiga pagal 78 straipsnį ir vertikaliai integruotos įmonės savanoriško atskyrimo įgyvendinimo laikotarpiu, ir po to, kai įgyvendinamas pasiūlytos formos atskyrimas.

Pasiūlyme dėl įsipareigojimų turi būti pateikta pakankamai išsami informacija, be kita ko, apie jų įgyvendinimo laiką ir apimtį, ir jų trukmę, kad nacionalinė reguliavimo institucija galėtų atlikti savo vertinimą pagal šio straipsnio 2 dalį. Tokie įsipareigojimai gali galioti ilgiau nei 67 straipsnio 5 dalyje nustatyti rinkos tyrimo atlikimo laikotarpiai.

2. Siekdama įvertinti įmonės pagal šio straipsnio 1 dalį pasiūlytus įsipareigojimus, nacionalinė reguliavimo institucija – išskyrus atvejus, kai tokie įsipareigojimai akivaizdžiai netenkina vienos ar kelių susijusių sąlygų ir kriterijų – atlieka rinkos testavimą, visų pirma pasiūlytų sąlygų atžvilgiu, surengdama viešas konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis, visų pirma tiesiogiai paveiktomis trečiosiomis šalimis. Galimi investavimo dalininkai arba prieigą gauti norintys subjektai gali pateikti nuomones apie tai, ar pasiūlyti įsipareigojimai atitinka sąlygas, nustatytas atitinkamai 68, 76 arba 78 straipsnyje, ir gali pateikti pakeitimų.

▼B

Kalbant apie pagal šį straipsnį pasiūlytus įsipareigojimus, nacionalinė reguliavimo institucija, vertindama įpareigojimus pagal 68 straipsnio 4 dalį, ypač atsižvelgia į:

- a) įrodymus dėl siūlomų įsipareigojimų sąžiningumo ir pagrįstumo,
- b) įsipareigojimų atvirumą visiems rinkoje veikiantiems dalyviams,
- c) priegys, be kita ko, prie itin didelio pralaidumo tinklų, prieinamumą laiku sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis, prieš pradėdant teikti susijusias mažmenines paslaugas, ir
- d) siūlomų įsipareigojimų bendrą tinkamumą siekiant sudaryti sąlygas tvariai konkurencijai galutinės grandies rinkose ir palengvinti itin didelio pralaidumo tinklų bendradarbiavimu grindžiamą diegimą ir įsisavinimą galutinių naudotojų naudai.

Atsižvelgdama į visas konsultacijų metu pareikštas nuomones ir į tai, ar tas nuomones pareiškė įvairūs suinteresuotieji subjektai, nacionalinė reguliavimo institucija didelę įtaką rinkoje turinčia pripažinti įmonei pateikia savo preliminarį išvadą apie tai, ar siūlomi įsipareigojimai atitinka šiame straipsnyje ir atitinkamai 68, 76 arba 78 straipsnyje išdėstytus tikslus, kriterijus ir procedūras, ir kokiomis sąlygomis ji gali svarstyti galimybę nustatyti, kad įsipareigojimui būtų privalomi. Įmonė gali peržiūrėti savo pradinį siūlymą, kad atsižvelgtų į nacionalinės reguliavimo institucijos preliminarį išvadą ir kad būtų patenkinti šiame straipsnyje ir atitinkamai 68, 76 arba 78 straipsnyje išdėstyti kriterijai.

3. Nedarant poveikio 76 straipsnio 2 dalies pirmajai pastraipai, nacionalinė reguliavimo institucija gali priimti sprendimą nustatyti, kad kai kurie arba visi įsipareigojimai būtų visiškai arba iš dalies privalomi.

Nukrypdama nuo 67 straipsnio 5 dalies, nacionalinė reguliavimo institucija gali nustatyti, kad kai kurie arba visi įsipareigojimai būtų privalomi konkretų laikotarpį, kuris gali būti visas laikotarpis, kuriam jie yra pasiūlyti, o jei pagal 76 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą privalomais būtų nustatyti bendro investavimo įsipareigojimai, ji turi nustatyti, kad jie būtų privalomi bent septynerių metų laikotarpį.

Taikant 76 straipsnį, šiuo straipsniu nedaromas poveikis rinkos tyrimo procedūros taikymui pagal 67 straipsnį ir įpareigojimų nustatymui pagal 68 straipsnį.

Kai nacionalinė reguliavimo institucija pagal šį straipsnį nustato, kad įsipareigojimai yra privalomi, ji pagal 68 straipsnį įvertina to sprendimo pasekmes rinkos plėtrai ir įpareigojimų, kuriuos ji nustatė arba, nesant tų įsipareigojimų, būtų nustatę pagal tą straipsnį ar 69–74 straipsnius, tinkamumą. Pranešdama apie atitinkamą pagal 32 straipsnį priemonės projektą pagal 68 straipsnį, nacionalinė reguliavimo institucija kartu su priemonės projektu, kuris perduodamas, pateikia sprendimą dėl įsipareigojimų.

▼B

4. Nacionalinė reguliavimo institucija stebi ir prižiūri, kaip laikomasi įsipareigojimų, kuriuos ji pagal šio straipsnio 3 dalį nustatė privalomais, ir užtikrina, kad jų būtų laikomasi, tuo pačiu būdu, kaip ji stebi ir prižiūri, kaip laikomasi pagal 68 straipsnį nustatytų įpareigojimų, ir užtikrina, kad jų būtų laikomasi, o pasibaigus jų pradiniam galiojimo laikotarpiui, apsvarsto galimybę pratęsti laikotarpį, kuriame jie buvo nustatyti privalomais. Jeigu nacionalinė reguliavimo institucija padaro išvadą, kad įmonė nesilaikė įsipareigojimų, kurie pagal šio straipsnio 3 dalį buvo nustatyti privalomais, ji tokiai įmonei gali skirti sankcijas pagal 29 straipsnį. Nedarant poveikio specifinių įpareigojimų laikymosi užtikrinimo procedūrai pagal 30 straipsnį, nacionalinė reguliavimo institucija gali pakartotinai įvertinti įpareigojimus, nustatytus pagal 68 straipsnio 6 dalį.

*80 straipsnis***Tik didmeninę veiklą vykdančios įmonės**

1. Nacionalinė reguliavimo institucija, pagal 67 straipsnį pripažinusi, kad įmonė, nevykdanti veiklos mažmeninėse elektroninių ryšių paslaugų rinkose, turi didelę įtaką vienoje ar keliose didmeninėse rinkose, apsvarsto, ar tai įmonei būdingos šios savybės:

a) visos vienos įmonės bendrovės ir verslo padaliniai, visos bendrovės, kurias kontroliuoja tas pats galutinis savininkas, bet kurios nebūtinai visiškai jam priklauso, ir visi akcininkai, kurie gali kontroliuoti įmonę, dabartinę veiklą vykdo ir būsimą veiklą planuoja vykdyti tik didmeninėse elektroninių ryšių paslaugų rinkose ir todėl veiklos nevykdo mažmeninėse galutiniams naudotojams teikiamų elektroninių ryšių paslaugų Sąjungos rinkose,

b) įmonė neprivalo veiklą vykdyti su viena atskira galutinės grandies rinkoje veikiančia įmone, kuri vykdo veiklą bet kurioje mažmeninėje galutiniams naudotojams teikiamų elektroninių ryšių paslaugų rinkoje pagal išimtinį susitarimą arba susitarimą, kuris *de facto* prilygsta išimtiniam susitarimui.

2. Jei nacionalinė reguliavimo institucija padaro išvadą, kad įvykdytos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, ji gali tai įmonei nustatyti tik įpareigojimus pagal 70 ir 73 straipsnį arba įpareigojimus dėl sąžiningo ir pagrįsto kainų nustatymo, jei tai pateisinama rinkos tyrimu, kuris apima perspektyvinį pripažintos turinčia didelę įtaką rinkoje įmonės tikėtino elgesio vertinimą.

3. Jei nacionalinė reguliavimo institucija padaro išvadą, kad šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos nebetenkinamos, ji bet kuriuo metu peržiūri įmonei pagal šį straipsnį nustatytus įpareigojimus ir atitinkamais atvejais taiko 67–74 straipsnius. Įmonės nepagrįstai nedelsdamos informuoja nacionalinę reguliavimo instituciją apie bet kokią aplinkybę, susijusią su šio straipsnio 1 dalies a ir b punktais, pasikeitimą.

▼ B

4. Nacionalinė reguliavimo institucija taip pat peržiūri įmonei pagal šį straipsnį nustatytus įpareigojimus, jei, remdamasi sąlygomis, kurias įmonė siūlo savo galutinės grandies rinkos klientams, institucija padaro išvadą, kad kilo arba gali kilti galutiniams naudotojams neigiamą poveikį darančių konkurencijos problemų, dėl kurių reikia taikyti vieną ar daugiau 69, 71, 72 arba 74 straipsnyje nustatytų įpareigojimų arba iš dalies pakeisti pagal šio straipsnio 2 dalį nustatytus įpareigojimus.

5. Šiame straipsnyje numatyti įpareigojimai nustatomi ir jų peržiūra atliekama laikantis 23, 32 ir 33 straipsniuose nurodytų procedūrų.

*81 straipsnis***Perėjimas nuo senosios infrastruktūros**

1. Didelę įtaką vienoje ar keliuose atitinkamose rinkose turinčiomis pagal 67 straipsnį pripažintos įmonės nacionalinei reguliavimo institucijai iš anksto ir laiku praneša, kada jos planuoja nustoti eksploatuoti arba pakeisti nauja infrastruktūra tinklo dalis, įskaitant senąją infrastruktūrą, būtiną varinių laidų tinklui, kuriam taikomi įpareigojimai pagal 68–80 straipsnius, eksploatuoti.

2. Nacionalinė reguliavimo institucija užtikrina, kad į eksploataavimo nutraukimo arba pakeitimo procesą būtų įtrauktas skaidrus tvarkaraštis ir sąlygos, įskaitant tinkamą išankstinio pranešimo pereinamąjį laikotarpį, ir nustato galimybę gauti alternatyvių bent panašios kokybės produktų, teikiančių prieigą prie modernizuotos tinklo infrastruktūros, kuri naudojama vietoje pakeistų elementų, jei reikia užtikrinti konkurencijos ir galutinių naudotojų teisių apsaugą.

Kalbant apie turtą, kurio eksploatavimą siūloma nutraukti arba jį pakeisti, nacionalinė reguliavimo institucija gali panaikinti įpareigojimus nustačiusi, kad prieigos teikėjas:

- a) nustatė tinkamas perėjimo sąlygas, įskaitant galimybę gauti bent panašios kokybės alternatyvų prieigos produktą, leidžiantį pasiekti tuos pačius galutinius naudotojus, kokį buvo galima gauti naudojantis senąja infrastruktūra, ir
- b) laikosi visų sąlygų ir procesų, nacionalinei reguliavimo institucijai praneštų pagal šį straipsnį.

Įpareigojimai panaikinami laikantis 23, 32 ir 33 straipsniuose nurodytų procedūrų.

3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis reguliuojamųjų produktų, dėl kurių nacionalinė reguliavimo institucija laikantis 67 ir 68 straipsniuose nustatytų procedūrų nustato reikalavimus modernizuotai tinklo infrastruktūrai, pereinamumui.

82 straipsnis

BEREC gairės dėl itin didelio pralaidumo tinklų

Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d. BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, paskelbia gaires dėl kriterijų, kuriuos turi atitikti tinklas, kad būtų laikomas itin didelio pralaidumo tinklu, visų pirma žemynkryptės ir aukštynkryptės linijos greitaveikos, atsparumo, su klaidomis susijusių parametrų, delsos ir jos variacijų atžvilgiu. Nacionalinės reguliavimo institucijos kuo labiau atsižvelgia į tas gaires. BEREC gaires atnaujina ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 31 d., o vėliau – reguliariai.

V SKYRIUS

Mažmeninių paslaugų reguliuojamoji kontrolė

83 straipsnis

Mažmeninių paslaugų reguliuojamoji kontrolė

1. Valstybės narės gali užtikrinti, kad įmonėms, kurios pagal 63 straipsnį nustatytos kaip turinčios didelę įtaką tam tikroje mažmeninėje rinkoje, nacionalinės reguliavimo institucijos nustatytų atitinkamus reguliuojamuosius įpareigojimus, kai:

- a) atlikusi rinkos tyrimą pagal 67 straipsnį, nacionalinė reguliavimo institucija nusprendžia, kad tam tikroje mažmeninėje rinkoje, nustatytoje pagal 64 straipsnį, konkurencija nėra veiksminga, ir
- b) nacionalinė reguliavimo institucija padaro išvadą, kad pagal 69–74 straipsnius nustatyti įpareigojimai nepadėtų pasiekti 3 straipsnyje nustatytų tikslų.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį nustatyti įpareigojimai grindžiami nustatytos problemos pobūdžiu ir turi būti proporcingi ir pagrįsti atsižvelgiant į 3 straipsnyje nustatytus tikslus. Nustatyti įpareigojimai gali apimti reikalavimus, kad nustatytos įmonės netaikytų pernelyg didelių kainų, netrukdytų kitoms įmonėms patekti į rinką, nevaržytų konkurencijos nustatydamos nesąžiningas kainas, neteiktų nepagrįstų privilegijų tam tikriems galutiniams naudotojams ir nepagrįstai nesusietų paslaugų. Nacionalinės reguliavimo institucijos, siekdamos apsaugoti galutinių naudotojų interesus ir kartu skatinti veiksmingą konkurenciją, gali tokioms įmonėms taikyti tinkamas viršutinės mažmeninių kainų ribos nustatymo priemones, atskirų tarifų kontrolės priemones arba priemones, kuriomis tarifai pagrindžiami sąnaudomis arba kainomis panašiose rinkose.

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tais atvejais, kai įmonei taikomas mažmeninių tarifų reguliavimas ar kitos atitinkamos mažmeninės rinkos paslaugų kontrolės priemonės, būtų įgyvendintos būtinos ir tinkamos sąnaudų apskaitos sistemos. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali konkrečiai nurodyti, kokį formatą ir apskaitos metodiką naudoti. Nepriklausoma kvalifikuota institucija tikrina, ar laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad kasmet būtų skelbiamas pareiškimas dėl atitikties.

▼B

4. Nedarant poveikio 85 ir 88 straipsniams, nacionalinės reguliavimo institucijos netaiko mažmeninės rinkos paslaugų kontrolės mechanizmą pagal šio straipsnio 1 dalį geografinėms ar galutinių naudotojų rinkoms, kai jos įsitikina, kad jose yra veiksminga konkurencija.

III DALIS PASLAUGOS

I ANTRAŠTINĖ DALIS ĮPAREIGOJIMAI TEIKTI UNIVERSALIĄS PASLAUGAS

84 straipsnis

Įperkamos universaliosios paslaugos

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje visiems vartotojams priimtinais kainomis, atsižvelgiant į konkrečias nacionalines sąlygas, būtų suteikta galimybė naudotis prieinama pakankama plačiajuostės interneto prieigos paslauga ir kalbinio ryšio paslaugomis jų teritorijoje nustatyta kokybe, įskaitant pagrindinio sujungimo paslaugas, fiksuotoje vietoje.

2. Be to, valstybės narės taip pat gali užtikrinti 1 dalyje nurodytų paslaugų, kurios nėra teikiamos fiksuotoje vietoje, įperkumą, jei jos mano, kad tai būtina siekiant užtikrinti visapusišką vartotojų socialinį ir ekonominį dalyvavimą visuomeniniame gyvenime.

3. Kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į nacionalines sąlygas ir mažiausią juostos plotį, kuriuo gali naudotis dauguma vartotojų tos valstybės narės teritorijoje, ir į BEREC ataskaitą dėl geriausios praktikos, apibrėžia pakankamą plačiajuostės interneto prieigos paslaugą 1 dalies tikslais, siekdamas užtikrinti socialiniam ir ekonominiam dalyvavimui visuomeniniame gyvenime būtiną juostos plotį. Pakankama plačiajuostės interneto prieigos paslauga turi galėti užtikrinti juostos plotį, būtiną siekiant palaikyti bent V priede nustatytą minimalų paslaugų rinkinį.

Siekdama prisidėti prie nuoseklaus šio straipsnio taikymo, ne vėliau kaip 2020 m. birželio 21 d. BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, atsižvelgdama į turimus Komisijos (Eurostato) duomenis, priima ataskaitą dėl valstybių narių geriausios praktikos, pagrindžiant pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos apibrėžtį. Ta ataskaita reguliariai atnaujinama, kad būtų atspindėta technologijų pažanga ir vartotojų naudojimo modelių pokyčiai.

4. Kai to pageidauja vartotojas, 1 dalyje ir, kai taikytina, 2 dalyje nurodyta jungtis gali būti skirta tik kalbinio ryšio paslaugoms teikti.

5. Valstybės narės gali išplėsti šio straipsnio taikymo sritį galutiniams naudotojams, kurie yra labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės ir ne pelno organizacijos.

85 straipsnis

Iperkamų universaliųjų paslaugų teikimas

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos, savo veiklą koordinuodamos su kitomis kompetentingomis institucijomis, stebi 84 straipsnio 1 dalyje nurodytų rinkoje teikiamų paslaugų mažmeninių kainų pokyčius ir dydį, ypač atsižvelgdamos į nacionalines kainas ir nacionalinių vartotojų pajamas.

2. Jei valstybės narės nustato, kad, atsižvelgiant į nacionalines sąlygas, 84 straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų mažmeninės kainos yra neįperkamos, nes mažas pajamas gaunantiems ar specialių socialinių poreikių turintiems vartotojams nesudarytos sąlygos naudotis tokiomis paslaugomis, jos imasi priemonių, kad tokiems vartotojams būtų užtikrintos įperkamos pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir kalbinio ryšių paslaugų prieinamumas bent fiksuotoje vietoje.

Tuo tikslu valstybės narės gali užtikrinti, kad tokiems vartotojams būtų teikiama parama ryšių tikslais, arba jos gali reikalauti, kad tokių paslaugų teikėjai tiems vartotojams siūlytų tarifų pasirinkimo galimybes arba paketus, kurie skirtųsi nuo taikomų įprastomis komercinėmis sąlygomis, arba abu šiuos variantus. Tuo tikslu valstybės narės gali reikalauti, kad tokie paslaugų teikėjai visoje teritorijoje taikytų bendrus tarifus, įskaitant vidutines kainas pagal geografinius rajonus.

Išimtinėmis aplinkybėmis, ypač jei nustačius įpareigojimus pagal šios dalies antrą pastraipą visiems teikėjams ar valstybei narei kiltų įrodoma pernelyg didelė administracinė ar finansinė našta, valstybė narė gali išimtinai nuspręsti įpareigojimą dėl tų konkrečių tarifų pasirinkimo galimybių arba paketų pasiūlymo nustatyti tik paskirtoms įmonėms. Tokių paslaugų teikėjų paskyrimui *mutatis mutandis* taikomas 86 straipsnis. Jeigu valstybė narė paskiria įmones, ji užtikrina, kad visi mažas pajamas gaunantys arba specialių socialinių poreikių turintys vartotojai galėtų pasirinkti iš įmonių, siūlančių jų poreikius atitinkančias tarifų pasirinkimo galimybes, nebent tokio pasirinkimo užtikrinimas būtų neįmanomas arba sukeltų pernelyg didelę organizacinę ar finansinę naštą.

Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai, turintys teisę į tokias tarifų pasirinkimo galimybes arba paketus, turėtų teisę sudaryti sutartį arba su 84 straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikėju, arba su įmone, paskirta pagal šią dalį, ir kad jų numeris jiems liktų prieinamas pakankamą laiką, ir būtų išvengta nepagrįsto paslaugos teikimo nutraukimo.

3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės, pagal 2 dalį teikiančios tarifų pasirinkimo galimybes arba paketus, mažas pajamas gaunantiems ar specialių socialinių poreikių turintiems vartotojams, nacionalinėms reguliavimo ir kitoms kompetentingoms institucijoms praneštų išsamią informaciją apie tokius pasiūlymus. Nacionalinės reguliavimo institucijos, savo veiklą koordinuodamos su kitomis kompetentingomis institucijomis užtikrina, kad sąlygos, kuriomis įmonės teikia tarifų pasirinkimo galimybes ar paketus pagal 2 dalį, būtų visiškai skaidrios, skelbiamos ir taikomos laikantis nediskriminavimo principo. Nacionalinės reguliavimo institucijos, savo veiklą koordinuodamos su kitomis kompetentingomis institucijomis, gali reikalauti, kad būtų pakeisti ar panaikinti tokie tarifų pasirinkimo galimybes ar paketai.

▼B

4. Valstybės narės, atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas, užtikrina, kad prireikus būtų teikiama parama neįgaliems vartotojams ir, kai tinkama, būtų imamasi kitų konkrečių priemonių užtikrinti, kad susiję galiniai įrenginiai ir konkreti įranga bei konkrečios paslaugos, kuriomis gerinama lygiavertė prieiga, įskaitant prireikus įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslaugas ir perdavimo paslaugas, būtų prieinami ir įperkami.

5. Taikydamos šį straipsnį, valstybės narės siekia kuo labiau sumažinti rinkos iškraipymus.

6. Valstybės narės gali išplėsti šio straipsnio taikymo sritį galutiniams naudotojams, kurie yra labai mažos ir mažosios bei vidutinės įmonės ir ne pelno organizacijos.

*86 straipsnis***Universaliųjų paslaugų prieinamumas**

1. Kai valstybė narė, atsižvelgdama į pagal 22 straipsnio 1 dalį atlikto geografinio tyrimo rezultatus, jei jų yra, ir prireikus į visus papildomus įrodymus, nustato, kad fiksuotoje vietoje negalima užtikrinti pagal 84 straipsnio 3 dalį apibrėžtos pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir kalbinio ryšio paslaugos prieinamumo įprastomis komercinėmis sąlygomis arba taikant kitas galimas viešosios politikos priemones jos nacionalinėje teritorijoje ar skirtingose jos dalyse, ji gali nustatyti atitinkamus įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas, kad būtų patenkinti visi pagrįsti galutinių naudotojų prašymai dėl galimybės gauti prieigą prie šių paslaugų atitinkamose jos teritorijos dalyse.

2. Valstybės narės, laikydamosi objektyvumo, skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principų, nustato efektyviausią ir tinkamiausią būdą užtikrinti 84 straipsnio 3 dalyje apibrėžtos pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir kalbinio ryšio paslaugos prieinamumą fiksuotoje vietoje. Valstybės narės stengiasi kuo labiau sumažinti rinkos iškraipymus ir ypač siekia, kad kainos ir kitos paslaugų teikimo sąlygos nesiskirtų nuo įprastų komercinių sąlygų, kartu saugodamos visuomenės interesus.

3. Visų pirma, kai valstybės narės nusprendžia nustatyti įpareigojimus užtikrinti 84 straipsnio 3 dalyje apibrėžtos pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir kalbinio ryšio paslaugos prieinamumą galutiniams naudotojams, jos gali paskirti vieną arba daugiau įmonių užtikrinti tokį prieinamumą visoje nacionalinėje teritorijoje. Valstybės narės gali paskirti skirtingas įmones arba įmonių grupes pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugoms ir kalbinio ryšio paslaugoms fiksuotoje vietoje arba skirtingose nacionalinės teritorijos dalyse teikti.

▼B

4. Skirdamos įmonės, kurioms taikomas įpareigojimas visoje nacionalinėje teritorijoje ar jos dalyje užtikrinti paslaugų prieinamumą pagal šio straipsnio 3 dalį, jos naudoja efektyvų, objektyvų, skaidrų ir nediskriminacinį skyrimo mechanizmą, pagal kurį iš nė vienos įmonės nebūtų *a priori* atimta galimybė būti paskirtai. Tokiais paskyrimo metodais užtikrinama, kad pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslauga ir kalbinio ryšio paslaugos fiksuotoje vietoje būtų teikiamos ekonomiškai efektyviai, ir jie gali būti naudojami kaip priemonė įpareigojimų teikti universaliasias paslaugas grynosioms sąnaudoms apskaičiuoti pagal 89 straipsnį.

5. Kai pagal šio straipsnio 3 dalį paskirta įmonė ketina perleisti visą savo vietinio prieigos tinklo nuosavybę arba didelę jos dalį atskiram juridiniam asmeniui, priklausančiam kitam savininkui, ji iš anksto laiku apie tai informuoja nacionalinę reguliavimo arba kitą kompetentingą instituciją, kad ta institucija galėtų įvertinti numatyto sandorio poveikį pagal 84 straipsnio 3 dalį apibrėžtos pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir kalbinio ryšio paslaugos teikimui fiksuotoje vietoje. Nacionalinė reguliavimo arba kita kompetentinga institucija gali nustatyti, iš dalies pakeisti ar panaikinti specifinius įpareigojimus pagal 13 straipsnio 2 dalį.

*87 straipsnis***Esamos universaliosios paslaugos teikimo statusas**

Valstybės narės gali toliau užtikrinti kitų paslaugų nei pagal 84 straipsnio 3 dalį apibrėžta fiksuotoje vietoje teikiama pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslauga ir kalbinio ryšio paslaugos, kurios galiojo 2018 m. gruodžio 20 d., prieinamumą ir įperkamumą, jei atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes nustatomas tokių paslaugų poreikis. Skirdamos įmonės toms paslaugoms teikti visoje nacionalinėje teritorijoje ar jos dalyje, valstybės narės taiko 86 straipsnį. Tie įpareigojimai finansuojami laikantis 90 straipsnio.

Ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 21 d., o vėliau – kas trejus metus valstybės narės peržiūri pagal šį straipsnį nustatytus įpareigojimus.

*88 straipsnis***Išlaidų kontrolė**

1. Valstybės narės užtikrina, kad paslaugų teikėjai, teikiantys pakankamos plačiajuostės interneto prieigos ir balso ryšio paslaugas pagal 84–87 straipsnius, teikdami papildomas priemones ir paslaugas šalia tų, kurios yra nurodytos 84 straipsnyje, nustatytų tokias sąlygas, kad galutiniam naudotojui nereikėtų mokėti už priemones ir paslaugas, kurios nėra būtinos arba kurių nereikia tai paslaugai, kurios galutinis naudotojas prašo.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 84 straipsnyje nurodytų pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir balso ryšio paslaugų teikėjai, kurie teikia paslaugas pagal 85 straipsnį, vartotojams, kuriems tokios paslaugos priklauso, atitinkamai siūlytų konkrečias VI priedo A dalyje nurodytas priemones ir paslaugas, kad vartotojai galėtų stebėti ir

▼B

kontroliuoti išlaidas. Valstybės narės užtikrina, kad tokie paslaugų teikėjai įdiegtų sistemą, kuri padėtų išvengti kalbinio ryšio paslaugos arba pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos 85 straipsnyje nurodytiems vartotojams nepagrįsto nutraukimo, įskaitant tinkamą mechanizmą sekti nuolatinį suinteresuotumą naudotis paslauga.

Valstybės narės gali išplėsti šios dalies taikymo sritį galutiniams naudotojams, kurie yra labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės ir ne pelno organizacijos.

3. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad kompetentinga institucija visoje nacionalinėje teritorijoje ar tam tikroje jos dalyje galėtų netaikyti 2 dalyje nurodytų reikalavimų, jei kompetentinga institucija įsitikina, kad tokios priemonės yra plačiai prieinamos.

*89 straipsnis***Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas sąnaudos**

1. Jeigu nacionalinės reguliavimo institucijos mano, kad pagal 84 straipsnio 3 dalį apibrėžtos pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir kalbinio ryšio paslaugos teikimas, kaip nustatyta 84, 85 ir 86 straipsniuose, arba 87 straipsnyje nustatytos esamos universaliosios paslaugos teikimo tęsimas gali būti pernelyg didelė našta tokių paslaugų teikėjams, kurie prašo kompensacijos, nacionalinės reguliavimo institucijos apskaičiuoja tokio paslaugų teikimo grynąsias sąnaudas.

Tuo tikslu nacionalinės reguliavimo institucijos:

a) apskaičiuoja įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynąsias sąnaudas atsižvelgdamos į rinkos naudą, kurią gauna pagal 84 straipsnio 3 dalį apibrėžtos pakankamos plačiajuostės interneto prieigos paslaugos ir kalbinio ryšio paslaugų, kaip nustatyta 84, 85 ir 86 straipsniuose, teikėjas, arba tęsiant 87 straipsnyje nustatytos esamos universaliosios paslaugos teikimą pagal VII priedą arba

b) remiasi universaliųjų paslaugų teikimo grynosiomis sąnaudomis, kurios yra nustatytos taikant paskyrimo mechanizmą pagal 86 straipsnio 4 dalį.

2. Sąskaitas ir kitą informaciją, kuriomis remiantis apskaičiuojamos įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynosios sąnaudos pagal 1 dalies antros pastraipos a punktą, patikrina arba auditą atlieka nacionalinė reguliavimo institucija arba nuo atitinkamų šalių nepriklausoma įstaiga, o patvirtina nacionalinė reguliavimo institucija. Sąnaudų apskaičiavimo rezultatai ir audito išvados turi būti viešai prieinami.

*90 straipsnis***Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas finansavimas**

1. Kai, remdamosi 89 straipsnyje nurodytu gryųjų sąnaudų apskaičiavimu, nacionalinės reguliavimo institucijos nustato, kad teikėjui universaliosios paslaugos įpareigojimai yra nesąžininga našta, valstybės narės atitinkamos įmonės prašymu nusprendžia atlikti vieną ar abu šiuos veiksmus:

▼B

- a) pradėti skaidriai taikyti tam paslaugų teikėjui nustatytą grynujų sąnaudų kompensavimo iš viešųjų lėšų mechanizmą,
- b) paskirstyti įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynąsias sąnaudas elektroninių ryšių tinklą ir paslaugų teikėjams.

2. Kai grynosios sąnaudos paskirstomos pagal šio straipsnio 1 dalies b punktą, valstybės narės nustato sąnaudų paskirstymo mechanizmą, kurį administruoja nacionalinė reguliavimo institucija arba nuo naudos gavėjų nepriklausoma įstaiga, prižiūrint nacionalinei reguliavimo institucijai. Finansuoti galima tik 84–87 straipsniuose nustatytų įpareigojimų grynąsias sąnaudas, apskaičiuotas pagal 89 straipsnį.

Sąnaudų paskirstymo mechanizmas taikomas laikantis skaidrumo, kuo mažesnio rinkos iškreipimo, nediskriminavimo ir proporcingumo principų laikantis VII priedo B dalyje nustatytų principų. Valstybės narės gali nuspręsti nereikalauti įnašų iš įmonių, kurių nacionalinė apyvarta yra mažesnė už nustatytą ribą.

Visi mokesčiai, susiję su įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas sąnaudų paskirstymu, turi būti išskaidyti ir kiekvienai įmonei nurodyti atskirai. Tokie mokesčiai neturi būti nustatomi ir jie nerenkami iš įmonių, kurios neteikia paslaugų valstybės narės, nustačiusios sąnaudų paskirstymo mechanizmą, teritorijoje.

*91 straipsnis***Skaidrumas**

1. Kai įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynosios sąnaudos apskaičiuojamos pagal 89 straipsnį, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad grynujų sąnaudų apskaičiavimo principai, įskaitant išsamią informaciją apie naudotiną metodiką, būtų vieši.

Nustačius įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynujų sąnaudų paskirstymo mechanizmą, kaip nurodyta 90 straipsnio 2 dalyje, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad sąnaudų paskirstymo ir grynujų sąnaudų kompensavimo principai būtų skelbiami viešai.

2. Atsižvelgdamos į Sąjungos ir nacionalines komercinio konfidencialumo taisykles, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad būtų skelbiama metinė ataskaita, kurioje būtų pateikta išsami informacija apie įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas apskaičiuotas sąnaudas, nurodant visų dalyvaujančių įmonių sumokėtus įnašus, įskaitant informaciją apie bet kokią rinkos naudą, kurią įmonės gauna pagal įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas, nustatytus 84–87 straipsniuose.

*92 straipsnis***Papildomos privalomos paslaugos**

Valstybės narės gali nuspręsti, kad be paslaugų, kurias apima 84–87 straipsniuose nurodyti įpareigojimai teikti universaliąsias paslaugas, jų teritorijoje būtų viešai prieinamos papildomos paslaugos. Tokiais atvejais konkrečioms įmonėms negalima taikyti kompensavimo mechanizmo.

II ANTRAŠTINĖ DALIS NUMERACIJOS IŠTEKLIAI

93 straipsnis

Numeracijos ištekliai

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos kontroliuotų visų nacionalinių numeracijos išteklių naudojimo teisių suteikimą ir nacionalinių numeracijos planų valdymą ir kad visoms viešai prieinamoms elektroninių ryšių paslaugoms teikti jos skirtų pakankamai numeracijos išteklių. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyta nacionalinių numeracijos išteklių naudojimo teisių suteikimo objektyvi, skaidri ir nediskriminacinė tvarka.

2. Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos taip pat gali suteikti teises naudoti nacionaliniame numeracijos plane nurodytus numeracijos išteklius teikiant konkrečias paslaugas įmonėms, kurios neteikia elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų, su sąlyga, kad suteikiama tinkamų numeracijos išteklių dabartiniams ir numatomiems ateičiai poreikiams patenkinti. Tos įmonės įrodo, kad sugeba administruoti numeracijos išteklius ir laikytis visų atitinkamų reikalavimų, nustatytų pagal 94 straipsnį. Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos gali sustabdyti tolesnį numeracijos išteklių naudojimo teisių skyrimą tokioms įmonėms, jei įrodoma, kad kyla rizika, jog numeracijos ištekliai bus išnaudoti.

Kad ši dalis būtų nuosekliai taikoma, BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, ne vėliau kaip 2020 m. birželio 21 d. priima bendrųjų gebėjimo administruoti numeracijos išteklius ir numeracijos išteklių išnaudojimo rizikos vertinimo kriterijų gaires.

3. Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos užtikrina, kad nacionaliniai numeracijos planai ir procedūros būtų taikomi vienodai visiems viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams ir įmonėms, kurios atitinka reikalavimus pagal 2 dalį. Visų pirma, valstybės narės užtikrina, kad įmonė, kuriai buvo suteikta teisė naudoti numeracijos išteklius, nediskriminuotų kitų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų numeracijos išteklių, naudojamų siekiant suteikti prieigą prie jų paslaugų, atžvilgiu.

4. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos suteiktų negeografinių numerių, kurie gali būti naudojami elektroninių ryšių paslaugoms, išskyrus asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, visoje Sąjungos teritorijoje teikti, intervalą, nedarant poveikio Reglamentui (ES) Nr. 531/2012 ir šios direktyvos 97 straipsnio 2 daliai. Jeigu numeracijos išteklių naudojimo teisės buvo suteiktos pagal šio straipsnio 2 dalį įmonėms, išskyrus elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas teikiančias įmones, ši dalis taikoma konkrečioms paslaugoms, kurioms teikti buvo suteiktos naudojimo teisės.

▼B

Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos užtikrina, kad su numeracijos išteklių, naudojamų paslaugoms už valstybės narės, kuriai taikomas atitinkamas šalies kodas, ribų teikti, naudojimo teisėmis siejamos sąlygos, išvardytos I priedo E dalyje, ir jų laikymosi užtikrinimas būtų tokie pat griežti, kaip valstybėje narėje, kuriai taikomas tas šalies kodas, teikiamoms paslaugoms taikomos sąlygos ir jų laikymosi užtikrinimas, kaip nustatyta šioje direktyvoje. Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos pagal 94 straipsnio 6 dalį taip pat užtikrina, kad paslaugų teikėjai, naudojantys savo šalies kodo numeracijos išteklius kitose valstybėse narėse, laikytųsi tose valstybėse narėse, kuriose yra naudojami numeracijos ištekliai, taikytinų vartotojų apsaugos ir kitų nacionalinių taisyklių, susijusių su numeracijos išteklių naudojimu. Šiam įpareigojimui nedaroma poveikio tų valstybių narių kompetentingų institucijų vykdymo užtikrinimo įgaliojimai.

Nacionalinėms reguliavimo arba kitoms kompetentingoms institucijoms paprašius BEREC padeda koordinuoti jų veiklą, siekiant užtikrinti, kad numeracijos ištekliai, kuriuos galima naudoti Sąjungoje už šalies teritorijos ribų, būtų valdomi veiksmingai.

Siekdama palengvinti nacionalinių reguliavimo arba kitų kompetentingų institucijų vykdomą šios dalies reikalavimų vykdymo stebėseną, BEREC sukuria numeracijos išteklių, kurie gali būti naudojami Sąjungoje už teritorijos ribų, duomenų bazę. Šiuo tikslu nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos perduoda BEREC reikiamą informaciją. Jeigu numeracijos išteklius, kurie gali būti naudojami Sąjungoje už teritorijos ribų, suteikia ne nacionalinė reguliavimo institucija, už jų suteikimą ir valdymą atsakinga kompetentinga institucija konsultuojasi su nacionaline reguliavimo institucija.

5. Valstybės narės užtikrina, kad kodas „00“ būtų standartinis tarptautinės prieigos kodas. Su numeru siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugoms naudoti tarp skirtingose valstybėse narėse esančių kaimyninių vietovių galima nustatyti specialią tvarką arba toliau taikyti esamą specialią tvarką.

Valstybės narės gali susitarti dalytis visų ar konkrečių numerių kategorijų bendru numeracijos planu.

Galutiniai naudotojai tokios tvarkos ar tokių susitarimų paveiktose vietovėse apie juos turi būti išsamiai informuoti.

6. Nedarant poveikio 106 straipsniui, kai techniškai įmanoma, valstybės narės skatina belaidį teikimą, siekdamas galutiniams naudotojams sudaryti palankesnes sąlygas keisti elektroninių ryšių tinklą ar paslaugų teikėjus, visų pirma mašinių sąveikos paslaugų teikėjus ir galutinius naudotojus.

7. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai numeracijos planai ir visi vėlesni jų papildymai ar pakeitimai būtų skelbiami ir jiems būtų taikomi tik nacionalinio saugumo sumetimais pateisinami apribojimai.

▼B

8. Valstybės narės remia konkrečių numerių ar numeracijos intervalų suderinimą Sąjungoje, jei tuo kartu skatinamas vidaus rinkos veikimas ir visoje Europoje teikiamų paslaugų plėtojimas. Kai tai būtina dėl tarp-tautinių arba visos Europos numeracijos išteklių paklausos patenkinimo, Komisija, kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, priima įgyvendinimo aktus, kuriais suderinami konkretūs numeriai arba numeracijos intervalai.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*94 straipsnis***Numeracijos išteklių naudojimo teisių suteikimo procedūra**

1. Tais atvejais, kai būtina suteikti individualias numeracijos išteklių naudojimo teises, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos, gavusios prašymą, suteikia tokias teises įmonėms, kad jos galėtų teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas, kurioms taikomas 12 straipsnyje nurodytas bendrasis leidimas, taikant 13 straipsnį bei 21 straipsnio 1 dalies c punktą ir kitas taisykles, kuriomis užtikrinamas veiksmingas tų numeracijos išteklių naudojimas pagal šią direktyvą.

2. Numeracijos išteklių naudojimo teisės suteikiamos laikantis atvirų, objektyvių, skaidrių, nediskriminacinių ir proporcingų procedūrų.

Suteikdamos numeracijos išteklių naudojimo teises, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos išsamiai nurodo, ar tas teises teisių turėtojas gali perduoti ir kokiomis sąlygomis.

Jeigu nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos suteikia numeracijos išteklių naudojimo teises ribotam laikui, tas laikotarpis turi būti pritaikomas pagal atitinkamą paslaugą, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, taip pat deramai atsižvelgiant į poreikį skirti pakankamai laiko investicijų amortizacijai.

3. Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos sprendimus dėl numeracijos išteklių naudojimo teisių suteikimo priima kuo greičiau, kai tik gauna visą paraišką, o numeracijos išteklių, kurie nacionaliniame numeracijos plane skirti specialiais tikslais, atveju – per tris savaites. Tokie sprendimai skelbiami viešai.

4. Jei, pasikonsultavusios su suinteresuotosiomis šalimis pagal 23 straipsnį, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos nusprendžia, kad išskirtinės ekonominės vertės numeracijos išteklių naudojimo teisės turi būti suteikiamos konkurencinės ar lyginamosios atrankos tvarka, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos šio straipsnio 3 dalyje nurodytą trijų savaičių laikotarpį gali pratęsti dar iki trijų savaičių.

▼B

5. Nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos neriboja suteiktinų naudojimo individualių teisių skaičiaus, išskyrus atvejus, kai tai būtina veiksmingam numeracijos išteklių naudojimui užtikrinti.

6. Jeigu numeracijos išteklių naudojimo teisės apima jų naudojimą Sąjungoje už teritorijos ribų pagal 93 straipsnio 4 dalį, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos toms naudojimo teisėms nustato specialias sąlygas, siekdamas užtikrinti, kad būtų laikomasi visų atitinkamų nacionalinių vartotojų apsaugos taisyklių ir nacionalinės teisės aktų, susijusių su valstybėse narėse, kuriose numeracijos ištekliai yra naudojami, galiojančių numeracijos išteklių naudojimu.

Gavusi valstybės narės, kurioje numeracijos ištekliai yra naudojami, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos prašymą, kuriame įrodoma, kad buvo pažeistos atitinkamos tos valstybės narės vartotojų apsaugos taisyklės arba nacionalinės teisės aktai, susiję su numeracijos išteklių naudojimu, valstybės narės, kurioje buvo suteiktos numeracijos išteklių naudojimo teisės, nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos pagal 30 straipsnį užtikrina pagal šios dalies pirmą pastraipą siejamų sąlygų vykdymą, be kita ko, rimtais atvejais panaikindama atitinkamai įmonei suteiktas teises naudoti numeracijos išteklius už teritorijos ribų.

BEREC sudaro palankias sąlygas ir koordinuoja skirtingų susijusių valstybių narių kompetentingų institucijų keitimąsi informacija ir užtikrina tinkamą jų tarpusavio darbo koordinavimą.

7. Šis straipsnis taip pat taikomas, jeigu nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos pagal 93 straipsnio 2 dalį suteikia numeracijos išteklių naudojimo teises įmonėms, kurios nėra elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas teikiančios įmonės.

*95 straipsnis***Mokesčiai už numeracijos išteklių naudojimo teises**

Valstybės narės gali leisti nacionalinėms reguliavimo arba kitoms kompetentingoms institucijoms taikyti tokius mokesčius už numeracijos išteklių naudojimo teises, kurie atitinka būtinybę užtikrinti tų išteklių optimalų naudojimą. Valstybės narės užtikrina, kad tokie mokesčiai būtų objektyviai pagrįsti, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi savo paskirčiai, ir atsižvelgia į 3 straipsnyje nustatytus tikslus.

*96 straipsnis***Karštosios pranešimų apie dingusius vaikus ir pagalbos vaikams linijos**

1. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniams naudotojams būtų suteikta nemokama prieiga prie tarnybos, kuri valdo karštąją pranešimų apie dingusius vaikus liniją. Karštoji linija turi būti pasiekiamą numeriu 116000.

▼B

2. Valstybės narės užtikrina, kad neįgaliems galutiniams naudotojams būtų suteikiama kuo didesnė galimybė naudotis paslaugomis, teikiamomis skambinant telefono ryšio numeriu 116000. Priemonės, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas neįgaliems galutiniams naudotojams naudotis tokiais paslaugomis keliaujant kitose valstybėse narėse, turi būti grindžiamos atitinkamų standartų arba specifikacijų, priimtų pagal 39 straipsnį, laikymusi.

3. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad institucija arba įmonė, kuriai priskiriamas numeris 116000, skirtų reikiamų išteklių karštajai linijai valdyti.

4. Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad galutiniams naudotojams būtų deramai pranešta apie paslaugų, teikiamų skambinant telefono ryšio numeriais 116000 ir atitinkamais atvejais 116111, egzistavimą ir naudojimą.

*97 straipsnis***Galimybė naudotis numeriais ir paslaugomis**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos, kiek tai ekonominiu požiūriu įmanoma, išskyrus atvejus, kai galutinis naudotojas, kuriam skambinama, dėl komercinių priežasčių yra apribojęs asmenų, skambinančių iš tam tikrų geografinių vietovių, prieigą, imtųsi visų būtinų veiksmų siekdamas užtikrinti, kad galutiniai naudotojai:

- a) turėtų prieigą prie paslaugų ir jomis naudotųsi skambinant negeografiniais numeriais Sąjungoje ir
- b) nepriklausomai nuo operatoriaus naudojamų technologijų ir įrenginių rūšies, turėtų prieigą prie visų Sąjungoje teikiamų telefono ryšio numerių, įskaitant nurodytuosius valstybių narių nacionaliniuose telefono ryšio numeracijos planuose ir nemokamo tarptautinio telefono ryšio numerius (UIFN).

2. Valstybės narės užtikrina, kad toms nacionalinėms reguliavimo arba kompetentingoms institucijoms būtų sudaryta galimybė reikalauti, kad viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai kiekvienu atskiru atveju blokuotų galimybę naudotis telefono ryšio numeriais arba paslaugomis, kai tai pagrįdžiama sukčiavimo arba neteisėto naudojimo motyvais, ir reikalauti, kad tokiais atvejais elektroninių ryšių paslaugų teikėjai neteiktų atitinkamo sujungimo arba atsisakytų kitų pajamų už paslaugas.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

GALUTINIŲ NAUDOTOJŲ TEISĖS*98 straipsnis***Išlyga dėl tam tikrų labai mažų įmonių**

Ši antraštinė dalis, išskyrus 99 ir 100 straipsnius, netaikoma labai mažoms įmonėms, kurios teikia su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, nebent jos, teiktų ir kitas elektroninių ryšių paslaugas.

▼B

Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai naudotojai būtų informuoti apie pirmoje pastraipoje nurodytą išimtį prieš sudarydami sutartį su labai maža įmone, kuriai suteikta tokia išimtis.

*99 straipsnis***Nediskriminavimas**

Elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjai galutiniams naudotojams netaiko jokių skirtingų reikalavimų ar bendrųjų sąlygų, susijusių su prieiga prie tinklų arba paslaugų ar jų naudojimu, dėl priežasčių, susijusių su galutinių naudotojų pilietybe, gyvenamąja vieta arba įsisteigimo vieta, išskyrus atvejus, kai tokios skirtingos sąlygos yra objektyviai pagrįstos.

*100 straipsnis***Pagrindinių teisių apsauga**

1. Nacionalinės priemonės, susijusios su galutinių naudotojų prieiga prie paslaugų bei taikomųjų programų arba naudojimosi jomis pasitelkiant elektroninių ryšių tinklus, turi atitikti Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija) ir bendruosius Sąjungos teisės principus.

2. Priemonės, susijusios su galutinių naudotojų prieiga prie paslaugų ir taikomųjų programų arba naudojimosi jomis pasitelkiant elektroninių ryšių tinklus, galinčios apriboti naudojimąsi Chartijoje pripažintomis teisėmis ar laisvėmis, nustatomos tik tuo atveju, jei tai yra numatyta pagal teisę ir jomis gerbiamos tos teisės ar laisvės, jos yra proporcingos, būtinos ir iš tikrųjų atitinka pagal Sąjungos teisę pripažįstamus bendrojo intereso tikslus arba būtinybę apsaugoti kitų teisių ir laisvės pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį ir bendruosius Sąjungos teisės principus, įskaitant teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą. Atitinkamai tokių priemonių turi būti imtasi tik deramai laikantis nekal-tumo prezumpcijos principo ir užtikrinant teisę į privatumą. Turi būti garantuojamas išankstinis, teisingas ir nešališkas procesas, įskaitant atitinkamo asmens ar asmenų teisę būti išklausytiems, esant būtinybei – tinkamai pagrįstais skubos atvejais turi būti taikomos atitinkamos sąlygos ir procedūrinės priemonės, kurios yra nustatytos laikantis Chartijos.

*101 straipsnis***Suderinimo lygis**

1. Valstybės narės neturi palikti galioti ar priimti nacionalinės teisės nuostatų dėl galutinių naudotojų apsaugos, kuriomis nukrypstama nuo 102–115 straipsnių, įskaitant griežtesnes ar švelnesnes nuostatas, kuriomis užtikrinama skirtingo lygio apsauga, nebent šioje antraštinėje dalyje būtų numatyta kitaip.

2. Iki 2021 m. gruodžio 21 d. valstybės narės gali toliau taikyti griežtesnes nacionalines vartotojų apsaugą reglamentuojančias nuostatas, kuriomis nukrypstama nuo 102–115 straipsniuose nustatytų nuostatų, jeigu tos nuostatos galiojo 2018 m. gruodžio 20 d. ir visi dėl jų susidarantys vidaus rinkos veikimo apribojimai yra proporcingi vartotojų apsaugos tikslui.

▼B

Valstybės narės ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 21 d. praneša Komisijai apie nacionalines nuostatas, kurios bus taikomos pagal šią dalį.

*102 straipsnis***Informacijos reikalavimai, taikomi sudarant sutartis**

1. Prieš vartotojui išpareigojant pagal sutartį ar bet kurią atitinkamą pasiūlymą, viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinų sąveikos paslaugoms teikti, teikėjai pateikia informaciją, nurodytą Direktyvos 2011/83/ES 5 ir 6 straipsniuose ir, papildomai, šios direktyvos VIII priede nurodytą informaciją, kiek ta informacija yra susijusi su jų teikiama paslauga.

Ši informacija pateikiama aiškiai ir suprantamai patvariojoje laikmenoje, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/83/ES 2 straipsnio 10 punkte, arba, jeigu ją pateikti patvariojoje laikmenoje neįmanoma, paslaugų teikėjo pateiktame dokumente, kuri paprasta atsisiųsti. Paslaugų teikėjas aiškiai atkreipia vartotojo dėmesį į tai, kad tas dokumentas yra prieinamas ir kad svarbu jį atsisiųsti dokumentavimo, informacijos ateityje ir informacijos atgaminimo jos nepakeičiant tikslais.

Informacija, gavus prašymą, pateikiama neįgaliems galutiniams naudotojams prieinama forma pagal Sąjungos teisę, kuria suderinami produktų ir paslaugų prieinamumo reikalavimai.

2. 1, 3 ir 5 dalyse nurodyta informacija taip pat teikiama galutiniams naudotojams, kurie yra labai mažos arba mažosios įmonės arba ne pelno organizacijos, išskyrus tuos atvejus, kai jos aiškiai sutiko netaikyti visų ar dalies šių nuostatų.

3. Viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinų sąveikos paslaugoms teikti, teikėjai pateikia vartotojams glaustą ir lengvai suprantamą sutarties santrauką. Toje santraukoje nustatomi pagrindiniai informacijos reikalavimų elementai pagal 1 dalį. Tie pagrindiniai elementai apima bent:

- a) teikėjo pavadinimą, adresą ir kontaktinę informaciją ir, jei jie skiriasi, kontaktinę informaciją, kur galima siųsti bet kokius skundus;
- b) kiekvienos teikiamos paslaugos pagrindines charakteristikas;
- c) atitinkamas elektroninių ryšių paslaugų aktyvavimo kainas ir periodinius arba nuo vartojimo priklausančius mokesčius, kai paslauga teikiama už tiesioginį piniginių atsiskaitymą;
- d) sutarties trukmę ir jos pratęsimo bei nutraukimo sąlygas;

▼B

- e) informaciją apie tai, kiek produktai ir paslaugos yra skirti neįgaliems galutiniams naudotojams,
- f) informacijos apie interneto prieigos paslaugas atveju, informacijos, kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2015/2120 4 straipsnio 1 dalies d ir e punktus, santrauką.

Ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 21 d. Komisija, pasikonsultavusi su BEREC, priima įgyvendinimo aktus, kuriuose pateikiamas sutarties santraukos šablonas, kurį turi naudoti teikėjai, kad įvykdytų savo įsipareigojimus pagal šią dalį.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 118 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Teikėjai, kuriems taikomi 1 dalyje nustatyti įpareigojimai, tinkamai užpildo tą sutarties santraukos šabloną reikalaujama informacija ir prieš sudarant sutartį, be kita ko, ir nuotolinės prekybos sutarčių atveju, sutarties santrauką nemokamai pateikia vartotojams. Jeigu dėl objektyvių techninių priežasčių tuo metu neįmanoma pateikti sutarties santraukos, ji nepagrįstai nedelsiant pateikiama vėliau, o sutartis pradeda galioti, kai vartotojas, gavęs sutarties santrauką, patvirtina savo sutikimą.

4. 1 ir 3 dalyse nurodyta informacija yra neatsiejama sutarties dalis ir nėra keičiama, nebent susitariančiosios šalys aiškiai susitartų kitaip.

5. Kai už interneto prieigos paslaugas arba viešai prieinamas asmenų tarpusavio ryšio paslaugas sąskaitos teikiamos pagal naudojimosi laiką arba išnaudotą paslaugų kiekį, tų paslaugų teikėjai turi pasiūlyti vartotojams galimybę stebėti ir kontroliuoti, kaip naudojamosi kiekviena iš tų paslaugų. Tai apima galimybę laiku gauti informaciją apie į tarifų planą įtrauktų paslaugų naudojimo lygį. Visų pirma teikėjai vartotojams praneša prieš pasiekiant į jų tarifų planą įtrauktą bet kokią išnaudotų duomenų kiekio ribą, kurią nustato kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, ir kai į jų tarifų planą įtraukta paslauga yra visiškai išnaudota.

6. Valstybės narės gali savo nacionalinėje teisėje palikti galioti arba nustatyti nuostatas, pagal kurias reikalaujama, kad teikėjai teiktų papildomą informaciją apie naudojimosi lygį, ir kuriomis laikinai neleidžiama toliau naudotis atitinkama paslauga, kai viršijama finansinė arba duomenų kiekio riba, kurią nustato kompetentinga institucija.

7. Valstybėms narėms paliekama laisvė savo nacionalinėje teisėje palikti galioti arba priimti nuostatas, susijusias su šiame straipsnyje nereglamentuojamais aspektais, visų pirma siekiant spręsti naujai kylančias problemas.

*103 straipsnis***Skaidrumas, pasiūlymų palyginimas ir informacijos skelbimas**

1. Kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, užtikrina, kad, kai interneto prieigos paslaugų arba viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai tų paslaugų teikimui taiko sąlygas, visų tų teikėjų arba pačios kompetentingos institucijos, koordinuojant veiklą, kai aktualu, su nacionaline reguliavimo institucija, IX priede nurodyta informacija būtų skelbiama aiškiai, išsamiai ir kompiuterio skaitomu būdu bei prieinamu formatu neįgaliems galutiniams naudotojams, vadovaujantis Sąjungos teise, kuria suderinami produktų ir paslaugų prieinamumo reikalavimai. Tokia informacija reguliariai atnaujinama. Kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, gali nurodyti papildomus su tokios informacijos skelbimo forma susijusius reikalavimus. Gavus prašymą, ta informacija teikiama kompetentingai institucijai ir, kai aktualu, nacionalinei reguliavimo institucijai prieš ją paskelbiant.

2. Kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, užtikrina, kad galutiniai naudotojai galėtų nemokamai naudotis bent viena nepriklausoma palyginimo priemone, kuri leistų jiems palyginti ir įvertinti skirtingas interneto prieigos paslaugas ir viešai prieinamų su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, ir, kai taikytina, viešai prieinamų su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, šiais požūriais:

- a) teikiamų už periodinius arba nuo naudojimo kiekio priklausančius tiesioginius piniginius atsiskaitymus paslaugų kainų bei tarifų ir
- b) paslaugų kokybės, kai siūlomas mažiausias paslaugos kokybės lygis arba įmonė turi paskelbti tokią informaciją pagal 104 straipsnį.

3. 2 dalyje nurodyta palyginimo priemonė turi:

- a) veikti nepriklausomai nuo tokių paslaugų teikėjų, taip užtikrinant, kad tiems teikėjams būtų taikomos vienodos rezultatų paieškos sąlygos;
- b) aiškiai atskleisti palyginimo priemonės savininkus ir naudotojus;
- c) nurodyti aiškius ir objektyvius kriterijus, kuriais bus grindžiamas palyginimas;
- d) teikti informaciją paprasta ir nedviprasmiška kalba;
- e) teikti tikslią naujausią informaciją ir nurodyti, kada ji buvo paskutinį kartą atnaujinta;

▼B

- f) būti atvira visiems interneto prieigos paslaugų arba viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjams pateikiant aktualią informaciją ir teikti platų didelę rinkos dalį apimančių pasiūlymų pasirinkimą ir, jei pateikta informacija nėra išsami rinkos apžvalga, tai aiškiai nurodyti prieš pateikiant rezultatus;
- g) joje turi būti įdiegta veiksminga pranešimo apie neteisingą informaciją procedūra;
- h) apimti galimybę palyginti vartotojams teikiamų pasiūlymų paslaugų ir, jei to reikalauja valstybės narės, tų pasiūlymų ir standartinių pasiūlymų, viešai prieinamų kitiems galutiniams naudotojams, kainas, tarifus ir kokybę.

Palyginimo priemonės, atitinkančias a–h punktuose nustatytus reikalavimus, priemonės teikėjo prašymu sertifikuoja kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis.

Trečiosios šalys turi turėti teisę nemokamai ir atviru duomenų formatu naudotis interneto prieigos paslaugų arba viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjų skelbiama informacija, kad jos galėtų sukurti tokias nepriklausomas palyginimo priemones.

4. Valstybės narės gali reikalauti, kad interneto prieigos paslaugų arba viešai prieinamų su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų, arba abiejų šių paslaugų teikėjai nemokamai platintų viešojo intereso informaciją esamiems ir būsimiems galutiniams naudotojams, kai taikoma, tokiomis priemonėmis, kuriomis jie paprastai naudojami palaikydami ryšius su galutiniais naudotojais. Tokiu atveju viešojo intereso informaciją teikia atitinkamos valdžios institucijos – ji teikiama standartine forma ir, *inter alia*, apima šiuos klausimus:

- a) dažniausius interneto prieigos paslaugų ir viešai prieinamų su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų naudojimo neteisėtai veiklai vykdyti ar žalingam turiniui platinti, būdus, ypač jei tokiais būdais gali būti pažeistos kitų asmenų teisės ir laisvės, įskaitant duomenų apsaugos teisių, autorių ir gretutinių teisių pažeidimus bei jų teises pasekmes, ir
- b) apsaugos nuo pavojų asmens saugumui, privatumui ir asmens duomenų saugumui naudojantis interneto prieigos paslaugomis ir viešai prieinamomis su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugomis priemones.

*104 straipsnis***Paslaugų kokybė, susijusi su interneto prieigos paslaugomis ir viešai prieinamomis asmenų tarpusavio ryšio paslaugomis**

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos, savo veiklą koordinuodamos su kitomis kompetentingomis institucijomis, gali reikalauti, kad interneto prieigos paslaugų ir viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai skelbtų galutiniams naudotojams skirtą išsamią, palyginamą, patikimą, patogią naudoti ir naujausią informaciją apie savo paslaugų kokybę tiek, kiek reikia, kad jie kontroliuotų bent kai kuriuos tinklo elementus tiesiogiai arba tuo tikslu sudarius susitarimą dėl paslaugų lygio, ir apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti lygiavertę prieigą neįgaliems galutiniams naudotojams. Nacionalinės reguliavimo institucijos, savo veiklą koordinuodamos su kitomis kompetentingomis institucijomis, taip pat gali reikalauti, kad viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai informuotų vartotojus, jeigu jų teikiamų paslaugų kokybė priklauso nuo išorinių veiksnių, pavyzdžiui, signalo perdavimo kontrolės ar tinklo junglumo.

Gavus prašymą, ta informacija teikiama nacionalinei reguliavimo institucijai ir, kai aktualu, kitoms kompetentingoms institucijoms prieš ją paskelbiant.

Paslaugų kokybės užtikrinimo priemonės turi atitikti Reglamentą (ES) 2015/2120.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos, savo veiklą koordinuodamos su kitomis kompetentingomis institucijomis, kuo labiau atsižvelgdamos į BEREC gaires, nurodo paslaugos kokybės parametrus, kuriuos reikia vertinti, taikomus vertinimo metodus, skelbtinos informacijos turinį, formą bei skelbimo būdą, įskaitant galimus kokybės sertifikavimo mechanizmus. Atitinkamais atvejais taikomi X priede pateikti parametrai, apibūdinimai ir matavimo metodai.

Siekiant prisidėti prie nuoseklaus šios dalies ir X priedo taikymo, BEREC, pasikonsultavusi su suinteresuotosiomis šalimis ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, ne vėliau kaip 2020 m. birželio 21 d. priima gaires, kuriose išsamiai išdėsto atitinkamus paslaugos kokybės parametrus, įskaitant neįgaliems galutiniams naudotojams svarbius parametrus, taikomus vertinimo metodus, skelbiamos informacijos turinį bei formatą ir kokybės sertifikavimo mechanizmus.

*105 straipsnis***Sutarties galiojimo trukmė ir nutraukimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad sutarties nutraukimo sąlygos ir procedūros neatgrasytų nuo paslaugų teikėjo keitimo ir kad vartotojų ir viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas ir išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinų sąveikos paslaugoms teikti, teikėjų sudarytose sutartyse nebūtų numatytas ilgesnis nei 24 mėnesių įsipareigojimo laikotarpis. Valstybės narės gali priimti arba palikti galioti nuostatas, kuriomis įpareigojama taikyti trumpesnius ilgiausius sutartinio įsipareigojimo laikotarpius.

▼B

Ši dalis netaikoma mokėjimo dalimis sutarties trukmei, kai vartotojas atskiroje sutartyje sutinka dalimis mokėti vien tik už fizinės jungties, visų pirma prie itin didelio pralaidumo tinklų, įdiegimą. Į mokėjimo dalimis už fizinės jungties įdiegimą sutartį neįtraukiami galiniai įrenginiai, pavyzdžiui, maršruto parinktuvas arba modemas, ir ji neužkerta kelio vartotojams naudotis savo teisėmis pagal šį straipsnį.

2. 1 dalis taip pat taikoma tokiems galutiniams naudotojams, kurie yra labai mažos, mažosios įmonės arba ne pelno organizacijos, išskyrus atvejus, kai jos aiškiai sutiko netaikyti tų nuostatų.

3. Jei sutartyje arba nacionalinėje teisėje numatyta, kad terminuota sutartis dėl elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas ir išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinų sąveikos paslaugoms teikti, automatiškai pratęsiama, valstybės narės užtikrina, kad po tokio pratęsimo galutiniai naudotojai turėtų teisę bet kada nutraukti sutartį, apie tai pranešę likus valstybių narių nustatytam įspėjimo laikotarpiui, kurio trukmė negali viršyti vieno mėnesio, be jokių išlaidų, išskyrus mokesčius už gaunamą paslaugą įspėjimo laikotarpiu. Prieš automatiškai pratęsiant sutartį, teikėjai aiškiai ir laiku patvariojoje laikmenoje pateikia galutiniams naudotojus informaciją apie sutartinio įsipareigojimo pabaigą ir apie priemones, kuriomis sutartį galima nutraukti. Be to, tuo pačiu metu teikėjai pataria galutiniams naudotojams dėl geriausių tarifų, susijusių su jų paslaugomis. Teikėjai informaciją apie geriausius tarifus galutiniams naudotojams teikia bent kartą per metus.

4. Galutiniai naudotojai turi teisę nutraukti sutartį be jokių papildomų išlaidų, kai jiems pranešama apie viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, teikėjų siūlomus sutarties sąlygų pakeitimus, išskyrus tuos atvejus, kai siūlomi pakeitimai yra išskirtinai galutinio naudotojo naudai, yra grynai administracinio pobūdžio ir nedaro neigiamo poveikio galutiniam naudotojui, arba yra tiesiogiai nustatyti pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę.

Teikėjai galutiniams naudotojams ne vėliau kaip prieš mėnesį praneša apie sutarties sąlygų pakeitimus ir tuo pačiu metu praneša apie jų teisę nutraukti sutartį be jokių papildomų išlaidų, jei naujos sąlygos jiems nepriimtinos. Teise nutraukti sutartį galima pasinaudoti per vieną mėnesį nuo pranešimo. Valstybės narės tą laikotarpį gali pratęsti daugiausia trimis mėnesiais. Valstybės narės užtikrina, kad pranešimas būtų aiškus, suprantamas ir teikiamas patvariojoje laikmenoje.

5. Bet koks reikšmingas nuolatinis ar dažnai pasikartojantis skirtumas tarp elektroninių ryšių paslaugos, išskyrus interneto prieigos paslaugą arba su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugą, faktinio veikimo ir sutartyje nurodyto veikimo laikomas pagrindu, kuriuo remiantis galima pasinaudoti nacionalinės teisės vartotojui teikiamomis teisėmis gynimo priemonėmis, įskaitant teisę be jokių išlaidų nutraukti sutartį.

▼B

6. Tais atvejais, kai galutinis naudotojas pagal šią direktyvą arba kitas Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatas turi teisę nutraukti sutartį dėl viešai prieinamos elektroninių ryšių paslaugos, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslauga, prieš pasibaigiant sutarties galiojimo laikotarpiui, galutinis naudotojas neturi mokėti jokios kompensacijos, išskyrus kompensaciją už pasiliktus subsidijuojamus galinius įrenginius.

Kai galutinis naudotojas nusprendžia pasilikti galinius įrenginius, kurie buvo įtraukti į paketą sudarant sutartį, mokėtina kompensacija negali būti didesnė nei jų *pro rata temporis* vertė, sutarta sutarties sudarymo metu, arba iki sutarties pabaigos likusi paslaugų mokesčio dalis, priklausomai nuo to, kuri suma yra mažesnė.

Valstybės narės gali nustatyti kitus naudotinus metodus kompensacijos dydžiui apskaičiuoti, jeigu naudojant tokį metodą negaunamas kompensacijos dydis, kuris viršytų kompensaciją, apskaičiuotą laikantis antros pastraipos.

Bet kokias sąlygas, taikomas tų galinių įrenginių naudojimui kituose tinkluose, teikėjas nemokamai panaikina valstybės narės nustatytu laiku ir ne vėliau kaip sumokėjus kompensaciją.

7. Kiek tai susiję su perdavimo paslaugomis, naudojamomis mašinų sąveikos paslaugoms teikti, 4 ir 6 dalyse nurodytos teisės skirtos tik tiems galutiniams naudotojams, kurie yra vartotojai, labai mažos, mažosios įmonės arba ne pelno organizacijos.

*106 straipsnis***Paslaugų teikėjo keitimas ir numerio perkeliamumas**

1. Interneto prieigos paslaugų teikėjų keitimo atveju atitinkami teikėjai galutiniams naudotojams suteikia reikiamą informaciją prieš keitimo procesą ir jo metu ir užtikrina interneto prieigos paslaugos teikimo tęstinumą, nebent tai būtų techniškai neįmanoma. Naujasis teikėjas užtikrina, kad interneto prieigos paslaugos būtų pradėtos teikti kuo greičiau, tą dieną ir per tokį laikotarpį, dėl kurių aiškiai susitarta su galutiniu naudotoju. Paslaugų teikimą perduodantis teikėjas tęsia interneto prieigos paslaugų teikimą tokiomis pačiomis sąlygomis iki tol, kol paslaugas pradeda teikti naujasis teikėjas. Keitimo proceso metu naudotojas negali likti be paslaugos ilgiau kaip vieną darbo dieną.

Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad keitimo procesas galutiniams naudotojams būtų ekonomiškai ir paprastas.

2. Valstybės narės užtikrina, kad visi nacionaliniame numeracijos plane nurodytus numerius turintys galutiniai naudotojai, kurie to pageidauja, turėtų teisę išlaikyti savo numerius nepriklausomai nuo paslaugą teikiančios įmonės pagal VI priedo C dalį.

▼B

3. Tais atvejais, kai galutinis naudotojas nutraukia sutartį, valstybės narės užtikrina, kad galutinis naudotojas ne trumpiau kaip vieną mėnesį po nutraukimo datos galėtų išlaikyti teisę perkelti nacionalinio numeracijos plano numerį pas kitą teikėją, nebent galutinis naudotojas tos teisės atsisako.

4. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad su numerių perkėlimu susijusi kainodara, kurią nustato operatoriai arba paslaugų teikėjai, būtų pagrįstos sąnaudomis, ir kad galutiniams naudotojams nebūtų taikoma jokių tiesioginių mokesčių.

5. Numerių perkėlimas ir jų aktyvavimas po perkėlimo vykdomi kuo greičiau, tą dieną, dėl kurios aiškiai susitarta su galutiniu naudotoju. Bet kokių atveju, galutiniams naudotojams, kurie sudarė sutartį dėl numerio perkėlimo pas naują teikėją, tas numeris aktyvuojamas per vieną darbo dieną nuo dienos, sutartos su galutiniu naudotoju. Nepavykus perkelti numerio, paslaugų teikimą perduodantis teikėjas iš naujo suaktyvina galutinio naudotojo numerį ir susijusias paslaugas iki tol, kol tą numerį pavyksta perkelti. Paslaugų teikimą perduodantis teikėjas toliau tokiomis pačiomis sąlygomis teikia paslaugas iki tol, kol paslaugas pradeda teikti naujasis teikėjas. Bet kuriuo atveju, teikėjo keitimo ir numerio perkėlimo proceso metu naudotojas negali likti be paslaugos ilgiau kaip vieną darbo dieną. Operatoriai, kurių prieigos tinklais arba įrenginiais naudojasi paslaugų teikimą perduodantis teikėjas arba naujasis teikėjas, arba jie abu, užtikrina, kad nebūtų paslaugos teikimo pertrūkio, dėl kurio užtruktų keitimo ir perkėlimo procesas.

6. Naujasis teikėjas vadovauja 1 ir 5 dalyse nustatytiems keitimo ir numerio perkėlimo procesams, ir tiek naujasis, tiek paslaugų teikimą perduodantis teikėjai geranoriškai bendradarbiauja. Jie nevilkina keitimo ir numerio perkėlimo proceso ir juo nepiktnaudžiauja, taip pat neperkelia numerių ir nekeičia paslaugų teikėjo be aiškaus galutinių naudotojų sutikimo. Galutinių naudotojų sutartys su perduodančiuoju teikėju automatiškai nutraukiamos pasibaigus perėjimo procesui.

Nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti keitimo ir numerių perkėlimo procedūros detales, atsižvelgdamos į nacionalines nuostatas dėl sutarčių, technines galimybes ir poreikį toliau teikti paslaugas galutiniams naudotojams. Kai techniškai įmanoma, tai apima reikalavimą perkėlimą atlikti naudojant atnaujinimą beleidžiu būdu, nebent galutinis naudotojas paprašytų tai atlikti kitaip. Nacionalinės reguliavimo institucijos taip pat imasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad galutiniai naudotojai viso teikėjo keitimo ir numerio perkėlimo proceso metu būtų tinkamai informuoti ir apsaugoti ir kad teikėjas nebūtų pakeistas be jų sutikimo.

Paslaugų teikimą perduodantys teikėjai, pateikus prašymą, grąžina likusį kreditą vartotojams, kurie naudojami išankstinio mokėjimo paslaugomis. Kredito grąžinimui mokestis gali būti taikomas tik tuo atveju, jei tai nurodyta sutartyje. Bet koks toks mokestis turi būti proporcingas ir atitikti faktines paslaugos teikimą perduodančio teikėjo išlaidas, susijusias su kredito grąžinimu.

▼B

7. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų tam atvejui, jei paslaugų teikėjas nevykdo šiame straipsnyje nustatytų pareigų, be kita ko, paslaugų teikėjui ar jo įgaliotiniui vilkinant perkelti numerį arba piktnaudžiaujant perkėlimu.

8. Valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias galutiniams naudotojams jų paslaugų teikėjai nesunkiai ir laiku išmokėtų kompensaciją tuo atveju, jei paslaugų teikėjas nevykdo šiame straipsnyje nustatytų pareigų, taip pat atveju, kai perkėlimo ir teikėjo keitimo procesai vilkinami arba jais piktnaudžiaujama, ir už neįvykusius apsilankymus aptarnavimo ir diegimo tikslais.

9. Be informacijos, kurią reikalaujama pateikti pagal VIII priedą, valstybės narės užtikrina, kad galutiniai naudotojai būtų tinkamai informuoti apie teises į kompensaciją, nurodytą 7 ir 8 dalyse.

*107 straipsnis***Pasiūlymų paketai**

1. Jei vartotojui siūlomas paslaugų paketas arba paslaugų ir galinių įrenginių paketas apima bent interneto prieigos paslaugą arba viešai prieinamas su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, 102 straipsnio 3 dalis, 103 straipsnio 1 dalis, 105 straipsnis ir 106 straipsnio 1 dalis taikomi visiems paketo elementams, įskaitant *mutatis mutandis* elementus, kuriems kitu atveju tos nuostatos nebūtų taikomos.

2. Kai vartotojas turi teisę pagal Sąjungos teisę arba nacionalinę teisę nutraukti bet kurį paketo elementą, kaip nurodyta 1 dalyje, prieš pasibaigiant sutartam sutarties terminui, nes esama neatitikties sutarčiai arba nevykdomas teikimas, valstybės narės nustato, kad vartotojas turi teisę nutraukti sutartį dėl visų paketo elementų.

3. Užsisakius papildomų paslaugų ar galinius įrenginius, kuriuos teikia ar platina tas pats interneto prieigos paslaugų arba viešai prieinamų su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjas, esamos sutarties, prie kurios pridėamos tokios paslaugos arba įrenginiai, pradinė trukmė nepratęsiamą, nebent vartotojas, užsisakydamas papildomų paslaugų ar galinius įrenginius, aiškiai sutiktų su tokiu pratęsimu.

4. 1 ir 3 dalys taip pat taikomos tokiems galutiniams naudotojams, kurie yra labai mažos, mažosios įmonės arba ne pelno organizacijos, išskyrus atvejus, kai jos aiškiai sutiko netaikyti visų šių nuostatų arba jų dalies.

5. Valstybės narės 1 dalį gali taikyti ir kitoms šios antraštinės dalies nuostatoms.

*108 straipsnis***Galimybė gauti paslaugas**

Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų visas įmanomas galimybes gauti kalbinio ryšio paslaugas ir interneto prieigos paslaugas, teikiamas viešaisiais elektroninių ryšių tinklais, tinklo gedimo katastrofos arba force majeure atvejais. Valstybės narės užtikrina, kad kalbinio ryšio paslaugų teikėjai imtųsi visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrinama galimybė nepertraukiamai susisiekti su skubios pagalbos tarnybomis ir nepertraukiamas viešųjų perspėjimų perdavimas.

*109 straipsnis***Skubios pagalbos ryšiai ir bendrasis Europos skubios pagalbos numeris**

1. Valstybės narės užtikrina, kad visi 2 dalyje nurodytos paslaugos galutiniai naudotojai, įskaitant taksofonų naudotojus, nemokamai ir nenaudodami jokios mokėjimo priemonės galėtų skubios pagalbos ryšiais susisiekti su skubios pagalbos tarnybomis paskambinę bendruoju Europos skubios pagalbos numeriu „112“, taip pat valstybių narių nurodytais nacionaliniais skubios pagalbos numeriais.

Valstybės narės skatina prieigą prie skubios pagalbos tarnybų bendruoju Europos skubios pagalbos numeriu „112“ iš elektroninių ryšių tinklų, kurie nėra viešai prieinami, tačiau suteikia galimybę skambinti į viešuosius tinklus, visų pirma tais atvejais, kai už tą tinklą atsakinga įmonė nesuteikia alternatyvios ir lengvos prieigos prie skubios pagalbos tarnybos.

2. Valstybės narės, pasikonsultavusios su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, skubios pagalbos tarnybomis ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjais, užtikrina, kad viešai prieinamų su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai, kai tos paslaugos suteikia galimybę galutiniams naudotojams skambinti nacionaliniame arba tarptautiniame numeracijos plane nurodytu numeriu, suteiktų prieigą prie skubios pagalbos tarnybų naudojant skubios pagalbos ryšius su tinkamiausiu BPC.

3. Valstybės narės užtikrina, kad į visus skubios pagalbos ryšius bendruoju Europos skubios pagalbos telefono numeriu „112“ būtų tinkamai atsakoma, ir jie būtų tvarkomi taip, kad geriausiai atitiktų nacionalinę skubios pagalbos iškvietimo tarnybų sistemų darbo organizavimo tvarką. Į tokius skubios pagalbos ryšius atsakoma ir į juos reaguojama bent jau taip pat greitai ir veiksmingai, kaip atsakoma ir reaguojama į skubios pagalbos ryšius nacionaliniu skubios pagalbos iškvietimo telefono ryšio numeriu arba numeriais, jei tie ir toliau naudojami.

4. Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d., o po to – kas dvejus metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl bendrojo Europos skubios pagalbos numerio „112“ įgyvendinimo veiksmingumo.

▼B

5. Valstybės narės užtikrina, kad neįgaliems galutiniams naudotojams būtų užtikrinta galimybė skubios pagalbos ryšiais susisiekti su skubios pagalbos tarnybomis ir kad ji būtų lygiavertė kitų galutinių naudotojų turimoms galimybėms, vadovaujantis Sąjungos teise, kuria suderinami produktų ir paslaugų prieinamumo reikalavimai. Komisija ir nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kompetentingos institucijos imasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad neįgalūs galutiniai naudotojai, keliaudami kitoje valstybėje narėje, galėtų susisiekti su skubios pagalbos tarnybomis lygiavertėmis sąlygomis su kitais asmenimis, kai įmanoma, be jokios išankstinės registracijos. Tomis priemonėmis siekiama užtikrinti sąveikumą skirtingose valstybėse narėse. Tokios priemonės kiek įmanoma grindžiamos Europos standartais arba pagal 39 straipsnį nustatytomis specifikacijomis, taip pat jos netrukdo valstybėms narėms patvirtinti papildomų reikalavimų siekiant šiame straipsnyje nustatytą tikslą.

6. Valstybės narės užtikrina, kad užtikrinus skubios pagalbos ryšį tinkamiausiam BPC nedelsiant būtų pateikta informacija apie skambinančio asmens buvimo vietą. Tai apima tinklo priemonėmis gautą vietos informaciją ir, kai toliau nurodyta informacija turima, iš nešiojamojo aparato duomenų nustatytą skambintojo vietos informaciją. Valstybės narės užtikrina, kad visų skubios pagalbos ryšių bendruoju Europos skubios pagalbos numeriu „112“ atveju informacijos apie skambinančio asmens buvimo vietą nustatymas ir perdavimas būtų nemokamas galutiniam naudotojui ir BPC. Valstybės narės tą įpareigojimą gali taikyti ir skubios pagalbos ryšiams nacionaliniais skubios pagalbos iškvietimo numeriais. Kompetentingos reguliavimo institucijos, prirėkus pasikonsultavusius su BEREC, nustato informacijos apie skambinančio asmens buvimo vietą tikslumo ir patikimumo kriterijus.

7. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai naudotojai būtų pakankamai informuoti apie bendrąjį Europos skubios pagalbos numerį „112“ ir jo naudojimą, taip pat jo prieinamumo savybes, be kita ko, iniciatyvomis, konkrečiai skirtomis asmenims, keliaujantiems iš vienos valstybės narės į kitą, ir neįgaliems galutiniams naudotojams. Ta informacija pateikiama prieinamais formatais, atsižvelgiant į įvairių rūšių negalią. Komisija remia ir papildoma valstybių narių veiksmus.

8. Kad būtų užtikrinta veiksminga prieiga prie skubios pagalbos tarnybų skubios pagalbos ryšiais susisiekus su bendru Europos skubios pagalbos numeriu „112“ valstybėse narėse, Komisija, pasikonsultavusi su BEREC, pagal 117 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais papildomos šio straipsnio 2, 5 ir 6 dalys dėl priemonių, susijusių su skambintojo vietos informacijos nustatymo sprendimais, neįgalių galutinių naudotojų prieiga ir maršruto prie tinkamiausio BPC parinkimu, kurių reikia siekiant užtikrinti skubios pagalbos ryšių Sąjungoje suderinamumą, sąveikumą, kokybę, patikimumą ir tęstinumą. Pirmasis toks deleguotasis aktas priimamas ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 21 d.

Tie deleguotieji aktai priimami nedarant poveikio skubios pagalbos tarnybų organizacinei struktūrai ir neturi daryti jai įtakos, nes ji toliau priklauso išimtinai valstybių narių kompetencijai.

▼B

BEREC tvarko valstybių narių skubios pagalbos tarnybų E.164 numerių duomenų bazę (jeigu tokios duomenų bazės netvarko kita organizacija) siekdama užtikrinti, kad vienos valstybės narės tarnybos galėtų susisiekti su kitos valstybės narės tarnybomis.

*110 straipsnis***Viešojo perspėjimo sistema**

1. Ne vėliau kaip 2022 m. birželio 21 d. valstybės narės užtikrina, kad, sukūrus viešojo perspėjimo sistemas dėl artėjančių arba vykstančių didelio masto ekstremaliųjų situacijų ir nelaimių, su judriojo ryšio numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai persiųstų viešuosius perspėjimus atitinkamiems galutiniams naudotojams.

2. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės gali nustatyti, kad viešieji perspėjimai būtų siunčiami pasitelkiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas, išskyrus nurodytąsias 1 dalyje, ir išskyrus transliavimo paslaugas, arba pasitelkiant mobiliąją programėlę, grindžiamą interneto prieigos paslauga, su sąlyga, kad viešojo perspėjimo sistemos efektyvumas yra lygiavertis aprėpties ir pajėgumo atžvilgiu siekiant aprėpti galutinius naudotojus, įskaitant tuos, kurie tik laikinai yra atitinkamame rajone, kuo labiau atsižvelgiant į BEREC gaires. Viešieji perspėjimai galutiniams naudotojams turi būti lengvai gaunami.

Ne vėliau kaip 2020 m. birželio 21 d. BEREC, pasikonsultavusi su institucijomis, atsakingomis už BPC, paskelbia gaires, kaip įvertinti, ar viešųjų perspėjimo sistemų pagal šią dalį efektyvumas yra lygiavertis perspėjimų pagal 1 dalį efektyvumui.

*111 straipsnis***Lygiavertės neįgalių galutinių naudotojų galimybės naudotis paslaugomis ir pasirinkimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos nurodytų reikalavimus, kurių turi laikytis viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, siekdamos užtikrinti, kad neįgalūs galutiniai naudotojai:

- a) turėtų galimybę naudotis elektroninių ryšių paslaugomis, įskaitant susijusią pagal 102 straipsnį pateikiamą sutarties informaciją, kurios būtų lygiavertės paslaugoms, kuriomis naudojasi dauguma galutinių naudotojų, ir
- b) galėtų naudotis daugumai galutinių naudotojų prieinamų įmonių ir jų paslaugų pasirinkimo teikiamais privalumais.

2. Imdamosi šio straipsnio 1 dalyje nurodytų priemonių, valstybės narės skatina laikytis atitinkamų standartų arba specifikacijų, nustatytų pagal 39 straipsnį.

*112 straipsnis***Informacijos apie abonentus teikimo paslaugos**

1. Valstybės narės užtikrina, kad visi su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai, priskiriantys telefono numerius iš numeracijos plano, tenkintų visus pagrįstus prašymus, siekiant tiekti viešai prieinamos informacijos apie abonentus paslaugas ir abonentų knygas, suteikti atitinkamą informaciją sutarta forma sąžiningomis, objektyviomis, sąnaudomis pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojamos pagal 61 straipsnį nustatyti įpareigojimus ir sąlygas įmonėms, kurios kontroliuoja galutinių naudotojų prieigą prie informacijos apie abonentus teikimo paslaugų. Tokie įpareigojimai ir sąlygos turi būti objektyvūs, nešališki, nediskriminaciniai ir skaidrūs.

3. Valstybės narės nepalieka galioti norminių apribojimų, dėl kurių vienoje valstybėje narėje esantys galutiniai naudotojai negalėtų, naudodamiesi balso skambučiais ar siųsdami SMS, tiesiogiai gauti informacijos apie abonentus kitoje valstybėje narėje, ir imasi priemonių tokiai prieigai užtikrinti pagal 97 straipsnį.

4. Šis straipsnis taikomas laikantis Sąjungos teisės reikalavimų dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, ir ypač Direktyvos 2002/58/EB 12 straipsnio.

*113 straipsnis***Automobilių radijo ir vartotojų radijo imtuvų ir vartotojų skaitmeninės televizijos įrangos sąveika**

1. Valstybės narės užtikrina automobilių radijo imtuvų ir vartotojų skaitmeninės televizijos įrangos sąveiką pagal XI priedą.

2. Valstybės narės gali priimti priemones, skirtas kitų vartotojų radijo imtuvų sąveikai užtikrinti, kartu ribodamos pasekmes nedidelės vertės radijo imtuvų rinkai ir užtikrindamos, kad tokios priemonės nebūtų taikomos gaminiams, kuriuose radijo imtuvas yra vien tik pagalbinė funkcija, pavyzdžiui, išmaniesiems telefonams ir radijo mėgėjų naudojamiems įrenginiams.

3. Valstybės narės skatina skaitmeninės televizijos paslaugų teikėjus, kai tikslinga, užtikrinti, kad jų galutiniams naudotojams teikiami skaitmeninės televizijos įrenginiai būtų sąveikūs, siekiant, kad, kai tai techniškai įmanoma, skaitmeninės televizijos įrenginius būtų galima pakartotinai naudoti naudojantis kitų skaitmeninės televizijos paslaugų teikėjų paslaugomis.

▼B

Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/19/ES ⁽¹⁾ 5 straipsnio 2 daliai, valstybės narės užtikrina, kad pasibaigus galutinių naudotojų sutartims jie turėtų galimybę grąžinti skaitmeninės televizijos įrenginį taikant nemokamą ir paprastą procedūrą, išskyrus atvejus, kai teikėjas įrodo, kad jis yra visiškai sąveikus su kitų teikėjų, įskaitant teikėjus, pas kuriuos perėjo galutinis naudotojas, skaitmeninėmis televizijos paslaugomis.

Skaitmeninės televizijos įrenginiai, atitinkantys darniuosius standartus arba jų dalis, apie kuriuos informacija paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, laikomi atitinkančiais antroje pastraipoje nustatytą sąveikos reikalavimą, kuriam taikomi tie standartai arba jų dalys.

*114 straipsnis***Privalomojo programų siuntimo įpareigojimai**

1. Valstybės narės savo jurisdikcijoje esančioms įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, skirtus radijo ar televizijos programoms transliuoti visuomenei, jeigu didelė dalis tokių tinklų ir paslaugų galutinių naudotojų naudojami jais kaip pagrindine priemone radijo ir televizijos programoms priimti, gali nustatyti pagrįstus privalomojo programų siuntimo („must carry“) įpareigojimus perduoti nurodytas radijo ir televizijos programas bei susijusias jas papildančias paslaugas, visų pirma siekdamas neįgaliems galutiniams naudotojams sudaryti tinkamas galimybes naudotis tomis paslaugomis, ir perduoti duomenis, kuriais grindžiamos televizijos su ryšio galimybėmis paslaugos, bei elektroninių programų vadovus (EPG). Tokius įpareigojimus galima nustatyti tik tais atvejais, kai jie yra būtini kiekvienos valstybės narės aiškiai apibrėžtiems bendrojo intereso tikslams pasiekti; jie turi būti proporcingi ir skaidrūs.

2. Ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 21 d., o po to – kas penkerius metus, valstybės narės peržiūri 1 dalyje nurodytus įpareigojimus, išskyrus atvejus, kai valstybės narės atliko tokią peržiūrą per praėjusius ketverius metus.

3. Nei šio straipsnio 1 dalis, nei 59 straipsnio 2 dalis nedaro poveikio valstybių narių teisei nustatyti atitinkamą atlygį, jei toks yra, už priemonės, kurių imtasi pagal šį straipsnį, kartu užtikrinant, kad panašiomis aplinkybėmis kiti elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikėjai nebūtų diskriminuojami. Jei atlygis yra numatytas, valstybės narės užtikrina, kad įpareigojimas atlyginti būtų aiškiai nustatytas nacionalinėje teisėje, įskaitant, kai aktualu, tokio atlygio apskaičiavimo kriterijus. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad jis būtų taikomas proporcingai ir skaidriai.

⁽¹⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (OL L 197, 2012 7 24, p. 38).

115 straipsnis

Galimybė naudotis papildomomis priemonėmis

1. Nedarant poveikio 88 straipsnio 2 daliai, valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, galėtų reikalauti, kad visi teikėjai, teikiantys interneto prieigos paslaugas arba viešai prieinamas su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, suteiktų galimybę nemokamai naudotis visomis arba kai kuriomis VI priedo B dalyje išvardytomis papildomomis priemonėmis, jei tai įgyvendinama techniniu požiūriu, ir visomis arba kai kuriomis VI priedo A dalyje išvardytomis papildomomis priemonėmis.
2. Taikydamos 1 dalį valstybės narės gali neapsiriboti VI priedo A ir B dalyse išvardytų papildomų priemonių sąrašu, kad užtikrintų aukštesnį vartotojų apsaugos lygį.
3. Valstybė narė gali nuspręsti visoje savo teritorijoje ar tam tikroje jos dalyje atsisakyti taikyti šio straipsnio 1 dalį, jei, atsižvelgusi į suinteresuotųjų šalių nuomonę, ji mano, kad yra pakankamos galimybės naudotis tomis priemonėmis.

116 straipsnis

Priedų derinimas

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 117 straipsnį, kuriais iš dalies keičiami V, VI, IX, X ir XI priedai, siekiant atsižvelgti į technologinę ir socialinę raidą arba rinkos paklausos pokyčius.

IV DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

117 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 75, 109 ir 116 straipsniuose nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2018 m. gruodžio 20 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 75, 109 ir 116 straipsniuose nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnį jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

▼B

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 75, 109 ir 116 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

*118 straipsnis***Komitetas**

1. Komisijai padeda komitetas (toliau – Ryšių komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. 28 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nurodytų įgyvendinimo aktų atveju Komisijai padeda Radijo spektro komitetas, įsteigtas pagal Sprendimo Nr. 676/2002/EB 3 straipsnio 1 dalį. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo komiteto narys. Tokiais atvejais pirmininkas per priimtina laikotarpį surengia komiteto posėdį

4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis, atsižvelgiant į to reglamento 8 straipsnį.

Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo komiteto narys. Tokiais atvejais pirmininkas per priimtina laikotarpį surengia komiteto posėdį

*119 straipsnis***Keitimasis informacija**

1. Komisija Ryšių komitetui pateikia visą svarbią informaciją apie reguliarių konsultacijų su tinklų operatorių, paslaugų teikėjų, naudotojų, vartotojų, gamintojų ir profsąjungų, taip pat trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų atstovais rezultatus.

▼B

2. Atsižvelgdamas į Sąjungos elektroninių ryšių politiką, Ryšių komitetas skatina, kad valstybės narės tarpusavyje ir su Komisija keis-tūsi informacija apie elektroninių ryšių tinklą ir paslaugų padėtį bei jų reguliavimo veiklą.

*120 straipsnis***Informacijos skelbimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad naujausia informacija apie šios direktyvos įgyvendinimą būtų viešai skelbiama taip, kad būtų lengvai prieinama visoms suinteresuotosioms šalims. Savo nacionaliniuose oficialiuose leidiniuose jos skelbia pranešimus, kuriuose nurodo, kur ir kaip toji informacija yra skelbiama. Pirmas toks pranešimas skelbiamas anksčiau nei 2020 m. gruodžio 21 d., o po to – pranešimas skelbiamas, jei jame pateiktoje informacijoje yra pakeitimų.

2. Skelbdamos pranešimą, valstybės narės Komisijai pateikia tokių skelbimų kopiją. Komisija informaciją atitinkamai pateikia Ryšių komitetui.

3. Valstybės narės užtikrina, kad visa svarbi informacija apie teises, sąlygas, procedūras, mokesčius, rinkliavas ir sprendimus dėl bendrųjų leidimų, naudojimo teisių ir teisių įrengti įrenginius būtų skelbiama ir nuolat tinkamai atnaujinama, siekiant kad ji būtų lengvai prieinama visoms suinteresuotosioms šalims.

4. Kai šio straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją turi įvairaus lygio valdymo institucijos, ypač informaciją apie procedūras ir sąlygas, taikomas teisėms įrengti įrenginius, kompetentinga institucija, atsižvelgdama į sąnaudas, deda visas pastangas sukurti lengvai prieinamą ir suprantamą tokios informacijos, įskaitant informaciją apie atitinkamo lygio valdymo ir atsakingas institucijas, apžvalgą, kad būtų lengviau pateikti paraiškas dėl teisių įrengti įrenginius.

5. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šią direktyvą įmonėms nustatyti konkretūs įpareigojimai būtų skelbiami ir kad būtų įvardytas konkretus produktas ir paslauga arba geografinė rinka. Atsižvelgdamos į poreikį saugoti komercinį konfidencialumą, jos užtikrina, kad naujausia informacija būtų viešai ir lengvai prieinama visoms suinteresuotosioms šalims.

6. Valstybės narės Komisijai pateikia informaciją, kurią jos paskelbia pagal 5 dalį. Komisija tą informaciją paskelbia lengvai prieinama forma ir atitinkamai nusiunčia Ryšių komitetui.

121 straipsnis

Pranešimai ir stebėseną

1. Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d., o vėliau iškart po to, kai pasikeičia įmonių, paskirtų vykdyti įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas pagal 85 straipsnio 2 dalį, 86 straipsnį arba 87 straipsnį, pavadinimai, nacionalinės reguliavimo institucijos apie tai praneša Komisijai.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos Komisijai praneša įmonių, kurios šios direktyvos tikslais pripažintos turinčiomis didelę įtaką rinkoje, pavadinimus ir jiems pagal šią direktyvą nustatytus įpareigojimus. Apie visus pakeitimus, darančius poveikį įpareigojimams, nustatytiems įmonėms, ir apie įmones, kurioms daro poveikį ši direktyva, nedelsiant pranešama Komisijai.

122 straipsnis

Peržiūros tvarka

1. Ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 21 d., o po to – kas penkerius metus, Komisija peržiūri šios direktyvos veikimą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

Atliekant peržiūrą visų pirma įvertinamas 61 straipsnio 3 dalies, 76, 78 ir 79 straipsnių poveikis rinkai ir tai, ar *ex ante* ir kiti intervencijos įgaliojimai pagal šią direktyvą yra pakankami, kad nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų spręsti klausimus, susijusius su nekonkurencinėmis oligopolinėmis rinkos struktūromis, ir užtikrinti, kad elektroninių ryšių rinkose toliau klestėtų konkurencija galutinių naudotojų naudai.

Tuo tikslu Komisija gali prašyti valstybių narių informacijos, ir ji turi būti suteikta nedelsiant.

2. Ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 21 d., o po to – kas penkerius metus, Komisija peržiūri universaliųjų paslaugų apimtį, ypač tais atvejais, kai Europos Parlamentui ir Tarybai ketina siūlyti keisti apimtį ar iš naujo ją nustatyti.

Ta peržiūra atliekama atsižvelgiant į socialinius, ekonomikos ir technologijos pokyčius, *inter alia*, į mobilumą ir duomenų dažnius bei daugumos galutinių naudotojų naudojamas technologines priemones. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia peržiūros rezultatų ataskaitą.

3. Ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 21 d., o vėliau – kas trejus metus BEREC skelbia nuomonę dėl bendrojo leidimo įgyvendinimo ir veikimo nacionaliniu mastu ir jų poveikio vidaus rinkos veikimui.

▼B

Kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, Komisija gali paskelbti I dalies II antraštinės dalies II skyriaus ir I priedo taikymo ataskaitą ir gali pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo tos nuostatos būtų iš dalies pakeistos, jeigu ji mano, kad tai būtina siekiant šalinti kliūtis tinkamam vidaus rinkos veikimui.

*123 straipsnis***Speciali galutinių naudotojų teisių peržiūros procedūra**

1. BEREC vykdo rinkos ir technologinių pokyčių stebėseną įvairių elektroninių ryšių paslaugų rūšių srityse ir ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 21 d., o vėliau – kas trejus metus arba bent dviem jos nariams iš valstybių narių pateikus pagrįstą prašymą, skelbia nuomonę dėl tokių pokyčių ir dėl jų poveikio III skyriaus III antraštinės dalies taikymui.

Toje nuomonėje BEREC įvertina, kiek III skyriaus III antraštinė dalis atitinka 3 straipsnyje nustatytus tikslus. Toje nuomonėje visų pirma atsižvelgiama į III skyriaus III antraštinės dalies taikymo sritį, kiek tai susiję su įtrauktomis elektroninių ryšių paslaugų rūšimis. Savo nuomonei pagrįsti BEREC visų pirma analizuoja:

- a) kokių mastu visų elektroninių ryšių paslaugų galutiniai gavėjai gali padaryti nepriklausomus ir pakankama turima informacija pagrįstus pasirinkimus, be kita ko, remiantis visa sutarties informacija, ir kaip lengvai jie gali pakeisti savo elektroninio ryšio paslaugų teikėjus;
- b) kokių mastu a punkte nurodytų galimybių trūkumas nulėmė rinkos iškraipymus arba dėl to daroma žala galutiniams naudotojams;
- c) kokių mastu veiksmingai prieigai prie skubios pagalbos tarnybų kyla reali grėsmė, visų pirma dėl padidėjusio su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų naudojimo, nes trūksta sąveikos ar dėl technologinių pokyčių,
- d) tikėtinas šioje III skyriaus III antraštinėje dalyje nustatytų įpareigojimų galimo pakartotinio koregavimo sąnaudas arba poveikį inovacijų srityje elektroninių ryšių paslaugų teikėjams.

2. Kuo labiau atsižvelgdama į BEREC nuomonę, Komisija skelbia III skyriaus III antraštinės dalies taikymo ataskaitą ir pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo ta antraštinė dalis būtų iš dalies pakeista, jeigu ji mano, kad tai būtina siekiant užtikrinti, kad ir toliau būtų įgyvendinami 3 straipsnyje išdėstyti tikslai.

*124 straipsnis***Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės taiko tas nuostatas nuo 2020 m. gruodžio 21 d.

▼B

Valstybės narės, tvirtindamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į direktyvas, kurias panaikina ši direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir minėto teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, šios direktyvos 53 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys taikomos nuo 2018 m. gruodžio 20 d., kai techninėmis įgyvendinimo priemonėmis pagal Sprendimą Nr. 676/2002/EB nustatytos suderintos sąlygos, kad radijo spektrą būtų galima naudoti belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio tinklams ir paslaugoms. Radijo spektro juostų, dėl kurių suderintos sąlygos iki 2018 m. gruodžio 20 d. nenustatytos, atžvilgiu šios direktyvos 53 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys taikomos nuo techninių įgyvendinimo priemonių pagal Sprendimo Nr. 676/2002/EB priėmimo dienos.

Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės taiko nuostatas, būtinas laikyti 54 straipsnio nuo 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

*125 straipsnis***Panaikinimas**

Direktyvos 2002/19/EB, 2002/20/EB, 2002/21/EB, 2002/22/EB, nurodytos XII priedo A dalyje, panaikinamos nuo 2020 m. gruodžio 21 d., nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę terminu ir taikymo pradžios datomis, nustatytais XII priedo B dalyje.

Sprendimo Nr. 243/2012/ES 5 straipsnis išbraukiamas nuo 2020 m. gruodžio 21 d.

Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal XIII priede pateiktą atitikties lentelę.

*126 straipsnis***Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja trečią dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

*127 straipsnis***Adresatai**

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

I PRIEDAS

SĄLYGŲ, KURIOS GALI BŪTI NUSTATOMOS BENDRIESIEMS LEIDIMAMS, RADIO SPEKTRO NAUDOJIMO TEISĖMS IR NUMERACIJOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO TEISĖMS, SĄRAŠAS

Šiame priede išvardytos sąlygos – pats didžiausias sąrašas sąlygų, kurios gali būti nustatomos bendriesiems elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas (A dalis), elektroninių ryšių tinklų (B dalis), elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas (C dalis), leidimams, radijo spektro naudojimo teisėms (D dalis) ir numeracijos išteklių naudojimo teisėms (E dalis).

- A. Bendrosios sąlygos, kurias galima nustatyti bendrajam leidimui
1. Administraciniai mokesčiai pagal 16 straipsnį.
 2. Asmens duomenų ir privatumo apsauga, skirta elektroninių ryšių sektoriui, pagal Direktyvą 2002/58/EB.
 3. Informacija, kuri turi būti pateikta laikantis pranešimų teikimo tvarkos pagal 12 straipsnį ir kitais tikslais, kaip nurodyta 21 straipsnyje.
 4. Leidimas kompetentingoms nacionalinėms institucijoms teisėtai perimti informaciją pagal Reglamentą (ES) 2016/679 ir Direktyvą 2002/58/EB.
 5. Valdžios institucijų pranešimų plačiajai visuomenei, skirtų įspėti visuomenę apie tiesioginį pavojų ir sumažinti didžiulių katastrofų pasekmes, naudojimo sąlygos.
 6. Naudojimo sąlygos didelių nelaimių ar nacionalinių ekstremalių situacijų atveju siekiant užtikrinti ryšį tarp skubios pagalbos tarnybų ir institucijų.
 7. Prieigos įpareigojimai, išskyrus 13 straipsnyje numatytus įpareigojimus, taikomi įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas.
 8. Priemonės, kuriomis siekiama, kad būtų laikomasi standartų arba specifikacijų, nurodytų 39 straipsnyje.
 9. Skaidrumo įpareigojimai, nustatyti viešųjų elektroninių ryšių tinklų teikėjams, kurie teikia viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas, siekiant užtikrinti ryšių tiesioginį sujungimą pagal 3 straipsnyje išdėstytus tikslus ir principus ir, kai tinkama ir proporcinga, – galimybę kompetentingoms institucijoms gauti šią informaciją, būtiną šios atskleistos informacijos tikslumui patikrinti.
- B. Konkrečios sąlygos, kurios gali būti nustatomos elektroninių ryšių tinklų teikimo bendriesiems leidimams
1. Tinklų sujungimas pagal šią direktyvą.
 2. Privalomojo programų siuntimo įpareigojimai pagal šią direktyvą.
 3. Priemonės, kuriomis visuomenės sveikata saugoma nuo elektroninių ryšių tinklų elektromagnetinio lauko pagal Sąjungos teisę, kuo labiau atsižvelgiant į Rekomendaciją 1999/519/EB.

▼B

4. Viešųjų elektroninių ryšio tinklų vientisumo palaikymas pagal šią direktyvą, be kita ko, nustatant reikalavimus užkirsti kelią elektromagnetiniams trukdžiams tarp elektroninių ryšių tinklų arba paslaugų pagal Direktyvą 2014/30/ES.
 5. Viešųjų tinklų apsauga nuo neteisėtos prieigos pagal Direktyvą 2002/58/EB.
 6. Radijo spektro naudojimo sąlygos pagal Direktyvos 2014/53/ES 7 straipsnio 2 dalį, kai tokiam naudojimui netaikomos individualios naudojimo teisės pagal šios direktyvos 46 straipsnio 1 dalį ir 48 straipsnį.
- C. Konkrečios sąlygos, kurios gali būti nustatomos elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, teikimo bendriesiems leidimams
1. Paslaugų sąveika pagal šią direktyvą.
 2. Galimybė galutiniams naudotojams paskambinti į nacionaliniame numeracijos plane, nemokamo tarptautinio telefono ryšio ir, kai tai įmanoma techniniu ir ekonominiu požiūriu, kitų valstybių narių numeracijos planuose nurodytus numerius ir sąlygos pagal šią direktyvą.
 3. Vartotojų apsaugos taisyklės, skirtos elektroninių ryšių sektoriui.
 4. Apribojimai, susiję su neteisėto turinio perdavimu, pagal Direktyvą 2000/31/EB ir apribojimai, susiję su žalingo turinio perdavimu, pagal Direktyvą 2010/13/ES.
- D. Sąlygos, kurias galima nustatyti radijo spektro naudojimo teisėms
1. Įpareigojimas teikti paslaugą ar naudoti tam tikros rūšies technologiją laikantis 45 straipsnyje nustatytų apribojimų, įskaitant, kai tikslinga, aprėpties ir paslaugos kokybės reikalavimus.
 2. Veiksmingas ir ekonomiškasis radijo spektro naudojimas pagal šią direktyvą.
 3. Techninės ir eksploatacinės sąlygos, būtinos siekiant išvengti žalingųjų trukdžių ir apsaugoti visuomenės sveikatą nuo elektromagnetinių laukų, kuo labiau atsižvelgiant į Rekomendaciją 1999/519/EB, kai tokios sąlygos skiriasi nuo sąlygų, įrašytų į bendrąjį leidimą.
 4. Ilgiausia trukmė pagal 49 straipsnį, atsižvelgiant į nacionalinio dažnių plano pakeitimus.
 5. Teisių perleidimas arba išnuomojimas teisės turėtojo iniciatyva ir sąlygos tokiam perleidimui pagal šią direktyvą.
 6. Naudojimo mokesčiai pagal 42 straipsnį.
 7. Bet kokie įsipareigojimai, kuriuos įmonė prisiėmė gaudama naudojimo teisę taikant leidimo arba leidimo atnaujinimo procesą iki leidimo išdavimo arba, kai taikytina, iki kvietimo teikti prašymus naudojimo teisėms gauti.
 8. Įpareigojimai sutelkti radijo spektrą ar juo dalytis arba leisti prieigą prie radijo spektro kitiems naudotojams konkrečiuose regionuose arba nacionaliniu lygmeniu.

▼B

9. Įpareigojimai pagal atitinkamus tarptautinius susitarimus, susijusius su radijo spektro juostų naudojimu.
 10. Įpareigojimai, būdingi eksperimentiniam radijo spektro juostų naudojimui.
- E. sąlygos, kurias galima nustatyti teisėms naudoti numeracijos išteklius
1. Paslaugos, kuriai bus naudojamas numeris, nurodymas, įskaitant visus reikalavimus, susijusius su tos paslaugos teikimu ir, siekiant išvengti abejonių, tarifų nustatymo principai ir didžiausios kainos, kurie gali būti taikomi konkrečiam numerių intervalui, siekiant užtikrinti vartotojų apsaugą pagal 3 straipsnio 2 dalies d punktą.
 2. Veiksmingas ir ekonomiškasis numeracijos išteklių naudojimas pagal šią direktyvą.
 3. Numerio perkeliavimo reikalavimai pagal šią direktyvą.
 4. Įpareigojimas teikti viešosios galutinių naudotojų knygos informaciją 112 straipsnio tikslais.
 5. Ilgiausia trukmė pagal 94 straipsnį, atsižvelgiant į nacionalinio numeracijos plano pakeitimus.
 6. Teisių perleidimas teisės turėtojo iniciatyva ir tokio perleidimo sąlygos pagal šią direktyvą, įskaitant galimą sąlygą, kad numerio naudojimo teisė turėtų būti privaloma visos įmonės, kurioms teisės perleidžiamos.
 7. Mokesčiai už naudojimo teises pagal 95 straipsnį.
 8. Bet kokie įsipareigojimai, kuriuos įmonė prisiėmė gaudama naudojimo teisę taikant konkurencinę ar lyginamąją atrankos procedūrą.
 9. Įpareigojimai pagal atitinkamus tarptautinius susitarimus, susijusius su numerių naudojimu.
 10. Įpareigojimai, susiję su numerių naudojimu už teritorijos ribų Sąjungoje, siekiant užtikrinti, kad valstybėse narėse būtų laikomasi vartotojų apsaugos ir kitų su numeriu susijusių (ne šalies kodo) taisyklių.

▼B*II PRIEDAS***PRIEIGOS PRIE SKAITMENINĖS TELEVIZIJOS IR RADIO PASLAUGŲ,
TRANSLIUOJAMŲ ŽIŪROVAMS IR KLAUSYTOJAMS SĄJUNGOJE,
SĄLYGOS***I dalis***Sąlyginės prieigos sistemų sąlygos, taikomos pagal 62 straipsnio 1 dalį**

Pagal 62 straipsnį valstybės narės užtikrina, kad sąlyginei prieigai prie skaitmeninės televizijos ir radijo paslaugų, transliuojamų žiūrovams ir klausytojams Sąjungoje, nepriklausomai nuo šių paslaugų perdavimo būdo, būtų taikomos šios sąlygos:

- a) nepriklausomai nuo perdavimo būdo visos sąlyginės prieigos paslaugas teikiančios įmonės, kurios teikia prieigą prie skaitmeninės televizijos ir radijo paslaugų ir nuo kurių prieigos paslaugų priklauso transliuotojai norėdami pasiekti bet kurią potencialių žiūrovų ar klausytojų grupę, privalo:

— visiems transliuotojams sąžiningais, pagrįstais ir nediskriminavimo pagrindais, suderinamais su Sąjungos konkurencijos teise, siūlyti technines paslaugas, kurios žiūrovams ir klausytojams, turintiems paslaugų operatorių administruojamus teisėtus dekoderius, leistų priimti transliuotojų skaitmeniniu būdu perduodamas paslaugas ir laikytis Sąjungos konkurencijos teisės,

— sąlyginės prieigos teikimo veiklai turėti atskiras finansines sąskaitas;

- b) suteikiant vartotojų įrangos gamintojams, pramoninės nuosavybės teisių turėtojams licencijas sąlyginei prieigai, produktai ir sistemos turi užtikrinti, kad tai būtų daroma sąžiningais, pagrįstais ir nediskriminavimo pagrindais. Atsižvelgdami į techninius ir komercinius veiksnius, teisių turėtojai licencijų teikimui neturi taikyti sąlygų, kurios draustų, trukdytų ar neskatintų į tą patį produktą įtraukti:

— bendrą sąsają, leidžiančią susijungti su keliomis kitomis prieigos sistemomis, arba

— priemonę, būdingą kitai prieigos sistemai, jei licencijos turėtojas laikosi atitinkamų ir pagrįstų sąlygų, jo atžvilgiu užtikrinančių sąlyginės prieigos sistemos operatorių sandorių saugumą.

*II dalis***Kitos priemonės, kurioms gali būti taikomos sąlygos pagal 61 straipsnio
2 dalies D punktą**

- a) prieiga prie API;
- b) prieiga prie EPG.

III PRIEDAS

DIDMENINIŲ BALSO SKAMBUČIO UŽBAIGIMO TARIFŲ NUSTATYMO KRITERIJAI

75 straipsnio 1 dalyje nurodyti didmeninių balso skambučio užbaigimo tarifų, taikomų fiksuotojo ir judriojo ryšio rinkose, nustatymo principai, kriterijai ir parametrai:

- a) tarifai grindžiami efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus patirtų sąnaudų padengimu; efektyvių sąnaudų vertinimas grindžiamas einamųjų sąnaudų vertėmis; efektyvių sąnaudų apskaičiavimo metodika grindžiama modeliavimo metodu „iš apačios į viršų“, kurį taikant remiamasi ilgalaikėmis padidėjusiomis su srautu susijusiomis didmeninės balso skambučių užbaigimo paslaugos teikimo trečiosioms šalims sąnaudomis;
- b) didmeninės balso skambučių užbaigimo paslaugos atitinkamos papildomos sąnaudos turi būti nustatomos remiantis operatoriaus, teikiančio visas paslaugas, visų ilgalaikių sąnaudų ir operatoriaus, neteikiančio didmeninės balso skambučių užbaigimo paslaugos trečiosioms šalims, visų ilgalaikių sąnaudų skirtumu;
- c) prie atitinkamo skambučių užbaigimo priedo priskiriamos tik tos su srautu susijusios sąnaudos, kurių nebūtų, jei didmeninė balso skambučių užbaigimo paslauga nebūtų teikiama;
- d) su papildomu tinklo pajėgumu susijusių sąnaudų turi būti pridedama tik tiek, kiek jų reikia tinklo pajėgumui padidinti, kad būtų galima tinklu siųsti papildomą dėl didmeninių balso skambučių užbaigimo paslaugų susidarantį duomenų srautą;
- e) radijo spektro mokesčiai į judriojo ryšio balso skambučių užbaigimo priedą neįskaičiuojami;
- f) įskaičiuojamos tik tos didmeninės komercinės sąnaudos, kurios yra tiesiogiai susijusios su trečiosioms šalims teikiamomis didmeninėmis balso skambučių užbaigimo paslaugomis;
- g) turi būti laikoma, kad visi fiksuotojo ryšio tinklo operatoriai, nesvarbu, kokio jie dydžio, teikdami balso skambučių užbaigimo paslaugas turi tokias pačias vieneto sąnaudas kaip efektyviai veiklą vykdančias operatorius;
- h) judriojo ryšio tinklų operatoriams taikomas mažiausias efektyvios veiklos mastas turi būti ne mažiau kaip 20 proc. rinkos dalis;
- i) atitinkamas turto dėvėjimosi metodas turi būti ekonominio nuvertėjimo metodas ir
- j) pasirenkamos modeliuojamų tinklų technologijos turi būti perspektyvios, pasirenkamos remiantis IP pagrindiniu tinklu ir atsižvelgiant į įvairias technologijas, kurios, veikiausiai, bus naudojamos visą didžiausio tarifo galiojimo laikotarpį; jei tinklas yra fiksuotojo ryšio tinklas, turi būti laikoma, kad skambučiams naudojamas tik paketinis ryšys.

IV PRIEDAS

BENDRO INVESTAVIMO PASIŪLYMŲ VERTINIMO KRITERIJAI

Pagal 76 straipsnio 1 dalį pateiktą bendro investavimo pasiūlymą nacionalinė reguliavimo institucija vertina tikrindama, ar tenkinami bent toliau nurodyti kriterijai. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali apsvarstyti galimybę taikyti papildomus kriterijus tiek, kiek jie yra būtini siekiant užtikrinti potencialių bendro investavimo dalininkų prieinamumą, atsižvelgiant į konkrečias vietas sąlygas ir rinkos struktūrą:

- a) bendro investavimo pasiūlymas turi būti be diskriminacinių sąlygų atviras visoms įmonėms, kol eksploatuojamas pagal bendro investavimo pasiūlymą sukurtas tinklas. Didelę įtaką rinkoje turinčia pripažinta įmonė gali į tokį pasiūlymą įrašyti pagrįstas sąlygas, taikomas kiekvienos įmonės finansiniam pajėgumui, pavyzdžiui, kad potencialūs investavimo dalininkai įrodytų, kad yra pajėgūs sumokėti periodines įmokas, remiantis kuriomis yra planuojamas diegimas, sutiktų su strateginiu planu atsižvelgiant į rengiamus vidutinio laikotarpio diegimo planus ir t. t.;
- b) bendro investavimo pasiūlymas turi būti skaidrus:
 - pasiūlymas skelbiamas ir lengvai randamas didelę įtaką rinkoje turinčia pripažintos įmonės svetainėje,
 - visos išsamios sąlygos (be kitų dalykų, teisinė bendro investavimo susitarimo forma ir, jei aktualu, bendro investavimo priemonės valdymo taisyklių pagrindiniai požymiai) nedelsiant pateikiamos kiekvienam besidominčiam potencialiam investavimo pretendentui ir
 - procesas, kaip bendro investavimo projekto parengimo ir plėtros planas, nustatomas iš anksto, jis raštu paaiškinamas kiekvienam potencialiam investavimo dalininkui, o apie visus reikšmingiausias etapus aiškiai pranešama visoms įmonėms be diskriminacijos;
- c) bendro investavimo pasiūlyme nurodomos potencialiems investavimo dalininkams taikomos sąlygos, kuriomis būtų skatinama tvari ilgalaikė konkurencija, ypač:
 - visoms įmonėms siūlomos sąžiningos, pagrįstos ir nediskriminacinės dalyvavimo bendro investavimo susitarime sąlygos, kurios būtų priklausomos nuo laiko, kada tos įmonės prisijungia prie sutarties, be kitų dalykų, koks finansinis įnašas būtinas tam tikroms teisėms gauti, kokia apsauga tomis teisėmis užtikrinama investavimo dalininkams statybos ir eksploatavimo etapais, pavyzdžiui, visam tinklo, sukurto bendromis investicijomis, numatomam eksploatavimo laikui suteikiamos neatimamos naudojimo teisės, ir kokios prisijungimo prie bendro investavimo susitarimo ir jo galimo nutraukimo sąlygos. Reikalavimas, kad teisės būtų nediskriminacinės, šiame kontekste reiškia ne tai, kad visiems potencialiems investavimo dalininkams turi būti pasiūlytos visiškai vienodos sąlygos, įskaitant finansines sąlygas, o tai, kad visi pasiūlytų sąlygų variantai turi būti grindžiami tais pačiais objektyviais, skaidriais, nediskriminaciniais ir nuspėjamais kriterijais, pavyzdžiui, galutinio naudotojo linijų, dėl kurių įsipareigota, skaičiumi,
 - visų bendro investavimo dalininkų įsipareigojimo vertės ir terminų atžvilgiais pasiūlymas turi būti lankstus, pavyzdžiui, nustačius sutartą ir galimai didėjančią galutinio naudotojo linijų tam tikroje vietovėje procentinį dydį, dėl kurio investavimo dalininkai galėtų įsipareigoti palaipsniui ir kuris būtų nustatomas vieneto lygmeniu, kad mažieji investavimo dalininkai, neturintys didelių išteklių, galėtų prisidėti prie bendro investavimo pagrįstai minimaliu mastu ir savo dalyvavimą galėtų didinti palaipsniui, tačiau būtų užtikrinti pakankami pradinio įsipareigojimo lygiai. Sprendžiant, kokio dydžio finansinį įnašą turi suteikti kiekvienas investavimo dalininkas, reikia atsižvelgti į tai, kad pirmutiniai investuotojai prisiima didesnę riziką ir paskiria kapitalą anksčiau,

▼B

- laikoma pagrįsta, kad įsipareigojimams, kurių prisiimama vėlesniais etapais, ir naujiems investavimo dalininkams, kurie prie bendro investavimo prisideda po projekto pradžios, yra taikomas ilgainiui didėjantis priedas, siekiant atsižvelgti į mažtančią riziką ir užkirsti kelią visoms paskatoms neskirti kapitalo ankstyvaisiais etapais,
 - pagal bendro investavimo susitarimą investavimo dalininkai turi galėti savo gautas teises perduoti kitiems investavimo dalininkams arba trečio-sioms šalims, norinčioms prisijungti prie bendro investavimo susitarimo, jei teises gausianti įmonė įsipareigoja įvykdyti visus pirminius teisių perdavėjo įsipareigojimus pagal bendro investavimo susitarimą,
 - laikydamiesi skaidrių sąlygų, kurios turi būti išaiškintos bendro investavimo pasiūlyme ir paskesniame susitarime, ypač jei investavimo dalininkai yra pavieniui ir atskirai atsakingi už tam tikrų tinklo dalių įdiegimą, investavimo dalininkai turi vieni kitiems suteikti lygiavertes teises sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis gauti prieigą prie infrastruktūros, sukurtos bendromis investicijomis, kad galėtų teikti galutinės grandies paslaugas, įskaitant paslaugas galutiniams naudotojams. Jei sukuriama bendro investavimo priemonė, pagal ją prieiga prie tinklo visiems investavimo dalininkams turi būti tiesiogiai arba netiesiogiai suteikiama remiantis indėlio lygiavertiškumo principu ir laikantis sąžiningų ir pagrįstų sąlygų, įskaitant finansines sąlygas, nustatytas atsižvelgiant į pavienių investavimo dalininkų prisiimtą įvairių lygmenų riziką.
- d) Bendro investavimo pasiūlymu turi būti užtikrintas tvarus investavimas, kurio veikiausiai bus patenkinti būsimi poreikiai, – šiuo tikslu turi būti diegiami nauji tinklo elementai, kuriais būtų reikšmingai prisidedama prie itin didelio pralaidumo tinklų diegimo.

▼B

V PRIEDAS

MINIMALUS PASLAUGŲ, KURIAS TURI BŪTI GALIMA PALAIKYTI
PAKANKAMA PLAČIAJUOSTĖS INTERNETO PRIEIGOS PASLAUGA
PAGAL 84 STRAIPSNIO 3 DALĮ, RINKINYS

- 1) e. paštas
- 2) paieškos sistemos, kuriomis naudojantis galima ieškoti ir surasti visų rūšių informaciją
- 3) bazinio mokymo ir švietimo elektroninės priemonės
- 4) elektroniniai laikraščiai arba naujienos
- 5) elektroninis prekių arba paslaugų pirkimas arba užsakymas
- 6) darbo paieška ir darbo paieškos priemonės
- 7) profesinių ryšių tinklų kūrimas
- 8) elektroninė bankininkystė
- 9) naudojimasis e. valdžios paslaugomis
- 10) socialiniai tinklai ir tikralaikiai pokalbiai
- 11) skambučiai ir (standartinės kokybės) vaizdo skambučiai

VI PRIEDAS

88 STRAIPSNYJE (IŠLAIDŲ KONTROLĖ), 115 STRAIPSNYJE (PAPILDOMOS PRIEMONĖS) IR 106 STRAIPSNYJE (PASLAUGŲ TEIKĖJO KEITIMAS IR TELEFONO RYŠIO NUMERIO PERKELIAMUMAS) NURODYTŲ PRIEMONIŲ IR PASLAUGŲ APIBŪDINIMAS

A dalis

88 ir 115 straipsniuose nurodytos priemonės ir paslaugos

Kai A dalis taikoma remiantis 88 straipsniu, ji yra taikytina vartotojams ir kitoms galutinių naudotojų kategorijoms, kai valstybės narės išplečia 88 straipsnio 2 dalies naudos gavėjų sąrašą.

Kai A dalis taikoma remiantis 115 straipsniu, ji yra taikytina valstybių narių nustatytoms galutinių naudotojų kategorijoms, išskyrus šios dalies c, d ir g punktus – šie elementai taikytini tik vartotojams.

a) detalizuotos sąskaitos

Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, laikydamosi atitinkamų teisės aktų dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos reikalavimų, galėtų nustatyti sąskaitų, kurias teikėjai turi nemokamai pasiūlyti galutiniams naudotojams, pagrindinį detalizavimo lygį, kad jie galėtų:

- i) patikrinti ir kontroliuoti mokesčius už naudojimąsi interneto prieigos arba kalbinio ryšio paslaugomis, arba su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugomis, jei taikomas 115 straipsnis, ir
- ii) tinkamai stebėti šių paslaugų naudojimą ir išlaidas ir taip galėtų pakankamai gerai kontroliuoti savo sąskaitas.

Kai tikslinga, taikant pagrįstus tarifus arba nemokamai galutiniams naudotojams gali būti pasiūlyta sąskaitą papildomai detalizuoti.

Tokiose detalizuotose sąskaitose aiškiai nurodoma paslaugų teikėjo tapatybė ir už padidinto tarifo numerius suteiktų paslaugų trukmė, nebent galutinis naudotojas paprašo, kad ta informacija nebūtų nurodyta.

Nemokamų skambinančių galutinių naudotojų skambučių, įskaitant skambučius į pagalbos linijas, skambinančio galutinio naudotojo detalioje sąskaitoje nurodyti nereikalaujama.

Nacionalinės reguliavimo institucijos gali reikalauti, kad operatoriai nemokamai suteiktų skambinančios linijos nustatymo paslaugą;

b) atrankinis siunčiamų skambučių arba padidinto tarifo SMS ar MMS, arba, jei techniškai įmanoma, kitų panašių programų blokavimas nemokamai

t. y. priemonė, kuria naudodamiesi galutiniai naudotojai gali, paprašę kalbinio ryšio paslaugų arba su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjų, jei taikomas 115 straipsnis, nemokamai blokuoti siunčiamus skambučius, padidinto tarifo SMS ar MMS arba kitas panašias nustatytų rūšių programas, arba skambučius į nustatytų rūšių numerius;

▼ B

c) išankstinio apmokėjimo sistemos

Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, galėtų reikalauti, kad teikėjai pasiūlytų vartotojams galimybę sumokėti už prisijungimą prie viešojo elektroninių ryšių tinklo ir už naudojamą kalbinio ryšio paslaugomis arba interneto prieigos paslaugomis, arba su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugomis, jei taikomas 115 straipsnis, išankstinio apmokėjimo būdu;

d) prijungimo mokesčio mokėjimas dalimis

Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, galėtų reikalauti, kad teikėjai leistų vartotojams dalimis sumokėti mokesťį už prijungimą prie viešojo elektroninių ryšių tinklo;

e) sąskaitų neapmokėjimas

Valstybės narės leidžia taikyti tam tikras proporcingas, nediskriminuojančias ir skelbiamas priemones, kai neapmokamos teikėjų išrašytos sąskaitos. Šiomis priemonėmis turi būti užtikrinama, kad galutiniai naudotojai iš anksto būtų tinkamai įspėjami apie galimą paslaugos teikimo nutraukimą arba atjungimą nuo tinklo. Išskyrus sukčiavimo atvejus, nuolatinį vėlavimą apmokėti sąskaitas ar sąskaitų neapmokėjimą, šios priemonės turi užtikrinti, kiek tai techniškai įmanoma, kad paslaugos nutraukimas būtų taikomas tik tai paslaugai. Nuo tinklo už sąskaitų neapmokėjimą atjungiamas tik po to, kai galutinis naudotojas apie tai tinkamai įspėjamas. Prieš visišką atjungimą valstybės narės gali leisti tam tikrą laiką teikti tam tikras paslaugas, kai galutiniam naudotojui leidžiami tik tokie skambučiai, už kuriuos nereikia mokėti (pavyzdžiui, skambučiai numeriu „112“), ir žemiausias interneto prieigos paslaugų lygis, kurį apibrėžia valstybės narės atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas;

f) konsultacijos dėl tarifų

t. y. priemonė, kuria naudodamiesi galutiniai naudotojai gali prašyti teikėjo pasiūlyti informacijos apie alternatyvius mažesnius tarifus, jei tokių yra;

g) išlaidų kontrolė

t. y. priemonė, kuria naudodamiesi teikėjai pasiūlo kitų priemonių, jei kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis nusprendžia, kad šios priemonės tinkamos, kalbinio ryšio paslaugų arba interneto prieigos, arba su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų, jei taikomas 115 straipsnis, išlaidoms kontroliuoti, pvz., nemokamai pranešti vartotojams apie neįprastus ar per intensyvius vartojimo modelius;

h) priemonė siekiant deaktyvuoti trečiųjų šalių sąskaitų išrašymą

t. y. priemonė, kuria naudodamiesi galutiniai naudotojai deaktyvuoja trečiųjų šalių paslaugų teikėjų galimybę pasinaudoti interneto prieigos paslaugos teikėjo arba viešai prieinamos asmenų tarpusavio ryšio paslaugos teikėjo sąskaita nuskaičiuojant mokesťį už jų produktus ar paslaugas.

*B dalis***115 straipsnyje nurodytų priemonių sąrašas**

a) Skambinančios linijos nustatymas

t. y. prieš sujungiant, asmeniui, kuriam skambinama, parodomas skambinančiojo numeris.

▼B

Galimybė naudotis šia priemone suteikiama laikantis atitinkamų teisės aktų dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, visų pirma Direktyvos 2002/58/EB.

Kiek techniškai įmanoma, operatoriai perduoda duomenis ir signalus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos nurodyti linijos, iš kurios skambinama, numerį ir užtikrinti toninį numerio rinkimą skambinant į kitas valstybes nares;

- b) el. laiškų persiuntimas arba prieiga prie el. laiškų nutraukus sutartį su interneto prieigos paslaugos teikėju.

Ši priemonė, pateikus prašymą ir nemokamai suteikia galutiniams naudotojams, kurie yra nutraukę sutartį su interneto prieigos paslaugos teikėju, galimybę laikotarpiu, kurį nacionalinė reguliavimo institucija laiko būtinu ir proporcingu, gauti prieigą prie savo el. laiškų, gautų jų ankstesnio teikėjo prekybiniu pavadinimu arba prekės ženklu grindžiamu (-ais) el. pašto adresu (-ais), arba užtikrinti tuo (arba tais) adresu (-ais) nusiųstų el. laiškų persiuntimą per tą laikotarpį į naują el. pašto adresą, kurį nurodo galutinis naudotojas.

*C dalis***106 straipsnyje nurodytų telefono ryšio numerio perkeliavimo nuostatų įgyvendinimas**

Reikalavimas, kad visi nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane nurodytus telefono ryšio numerius turintys galutiniai naudotojai, kurie to pageidauja, galėtų išlaikyti savo telefono ryšio numerius nepriklausomai nuo paslaugą teikiančios įmonės, taikomas:

- a) geografinių numerių atveju – konkrečioje vietoje; ir
b) negeografinių numerių atveju – bet kurioje vietoje.

Ši dalis netaikoma telefono ryšio numerių perkėlimui tarp tinklų, teikiančių paslaugas fiksuotoje vietoje, ir judriojo ryšio tinklų.

VII PRIEDAS

IPAREIGOJIMŲ TEIKTI UNIVERSALIĄSIAS PASLAUGAS GRYNŲJŲ
SĄNAUDŲ APSKAIČIAVIMAS IR SĄNAUDŲ KOMPENSAVIMO AR
PASKIRSTYMO MECHANIZMO NUSTATYMAS PAGAL 89 IR
90 STRAIPSNIUS

A dalis

Grynųjų sąnaudų apskaičiavimas

Įpareigojimai teikti universaliąsias paslaugas – valstybės narės įmonei nustatyti įpareigojimai, susiję su universaliosios paslaugos, kaip nustatyta 84–87 straipsniuose, teikimu.

Nacionalinės reguliavimo institucijos privalo apsvarstyti visas priemones, kurios užtikrintų įmonių (paskirtų ar nepaskirtų) tinkamas paskatas ekonomiškai vykdyti įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas. Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynosios sąnaudos turi būti apskaičiuojamos kaip įmonės grynųjų sąnaudų, kai ji dirba vykdydama įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas, ir jos grynųjų sąnaudų, kai ji dirba nevykdydama įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas, skirtumas. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad būtų teisingai apskaičiuotos sąnaudos, kurių įmonė būtų nusprendusi vengti, jei jai nebūtų nustatytas įpareigojimas teikti universaliąsias paslaugas. Apskaičiuojant grynąsias sąnaudas, reikia įvertinti ir naudą, įskaitant nematerialią naudą, kurią gauna universaliųjų paslaugų teikėjas.

Apskaičiuojama remiantis sąnaudomis, priskiriamomis:

- i) konkrečių paslaugų elementams, kurie gali būti teikiami tik nuostolingai arba tokiomis sąlygomis, kurios peržengia įprastų komercinių normų ribas.

Į šią kategoriją gali įeiti tokie paslaugos elementai: prieiga prie telefono ryšio paslaugų ypatingais atvejais, galimybė naudotis tam tikrais taksofonais, tam tikros paslaugos ar įranga neįgaliesiems galutiniams vartotojams ir t. t.

- ii) konkrečioms galutiniams naudotojams ar jų grupėms, kurie, atsižvelgiant į konkretaus tinklo ir paslaugos teikimo sąnaudas, gaunamas pajamas ir valstybės narės nustatytas vidutines kainas geografiniu pagrindu, gali būti aptarnaujami tik su nuostoliu ar tokiomis sąnaudomis, kurios viršija įprastas komercines normas.

Į šią kategoriją įeina tie galutiniai naudotojai ar jų grupės, kurių komercinis teikėjas, neturintis įpareigojimo teikti universaliąsias paslaugas, neaptarnautų.

Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas specifinių aspektų grynosios sąnaudos apskaičiuojamos atskirai, siekiant išvengti dvigubo tiesioginės ar netiesioginės naudos ir sąnaudų apskaitymo. Bendros įmonės patiriamos pareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynosios sąnaudos – įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas visų konkrečių komponentų grynųjų sąnaudų suma atsižvelgiant į nematerialią naudą. Nacionalinė reguliavimo institucija atsako už grynųjų sąnaudų patikrinimą.

▼B*B dalis***Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynųjų sąnaudų kompensavimas**

Siekiant susigrąžinti ar finansuoti įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynąsias sąnaudas įmonėms, kurioms nustatyti įpareigojimai teikti universaliąsias paslaugas, gali tekti kompensuoti už paslaugas, kurias jos teikia nekomercinėmis sąlygomis. Kadangi kompensuojant pervedami pinigai, valstybės narės privalo užtikrinti, kad tie pervedimai būtų vykdomi objektyviai, skaidriai, be diskriminacijos ir proporcingai. Tai reiškia, kad tokie pervedimai turi kuo mažiau iškraipyti konkurenciją ir naudotojų paklausą.

Pagal 90 straipsnio 3 dalį sąnaudų paskirstymo mechanizmas, paremtas fondu, turi taikyti skaidrias ir neutralias įnašų surinkimo priemones ir taip išvengti, kad įnašai nebūtų renkami du kartus, apskaičiuojant pagal įmonių produkciją ir sąnaudas.

Fondą administruojanti nepriklausoma institucija turi būti atsakinga už įnašų, kurie yra apskaičiuoti taip, kad galėtų padengti įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynąsias sąnaudas valstybėje narėje, surinkimą iš įmonių, ir privalo prižiūrėti sumų arba administracinių mokesčių pervedimą įmonėms, turinčioms teisę gauti išmokas iš fondo.

▼ **B**

VIII PRIEDAS

REIKALAVIMAI DĖL INFORMACIJOS, TEIKTINOS PAGAL
102 STRAIPSNĮ (INFORMACIJOS REIKALAVIMAI, TAIKOMI
SUDARANT SUTARTIS)

A. Informacijos reikalavimai, taikomi viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinių sąveikos paslaugoms teikti, teikėjams

Viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinių sąveikos paslaugoms teikti, teikėjai pateikia šią informaciją:

1) kaip dalį informacijos apie pagrindines kiekvienos teikiamos paslaugos charakteristikas – informaciją apie minimalius paslaugos kokybės lygius, jei jie siūlomi, ir kitų nei interneto prieigos paslaugų atveju – konkrečius užtikrinamus kokybės parametrus.

Tais atvejais, kai minimalūs paslaugos kokybės lygiai nėra siūlomi, apie tai pateikiamas pareiškimas;

2) kaip dalį informacijos apie kainą – jei taikytina ir ta apimtimi, kiek taikytina, atitinkamas elektroninių ryšių paslaugų aktyvavimo kainas ir visų periodinių arba nuo vartojimo priklausančių mokesčių dydį;

3) kaip dalį informacijos apie sutarties trukmę ir jos pratęsimo bei nutraukimo sąlygas, įskaitant galimus nutraukimo mokesčius, tiek, kiek tokios sąlygos taikomos:

i) visą minimalų naudojamą paslauga ar minimalų laikotarpį, kurie būtini norint pasinaudoti reklamine akcija,

ii) su teikėjo keitimu susijusius mokesčius ir kompensavimo bei grąžinimo tvarką, taikomą tuo atveju, kai delsiama pakeisti teikėją ar tuo piktnaudžiaujama, taip pat informaciją apie atitinkamas procedūras,

iii) informaciją apie vartotojų, kurie naudojami išankstinio mokėjimo paslaugomis, teisę į pakeitus teikėją likusio kredito grąžinimą pateikus prašymą, kaip nurodyta 106 straipsnio 6 dalyje,

iv) mokesčius, mokėtinus anksčiau laiko nutraukiant sutartį, įskaitant informaciją apie galinių įrenginių atblokovimą ir su galiniais įrenginiais susijusių sąnaudų padengimą;

4) kompensavimo ir grąžinimo tvarką, įskaitant, kai taikytina, aiškią nuorodą į vartotojų teises, kuri taikoma tuo atveju, jei paslaugų kokybė neatitinka sutartyje numatytos kokybės arba jei teikėjas netinkamai reaguoja į saugumo incidentą, grėsmę ar pažeidžiamumą;

5) tai, kokių veiksmų gali imtis teikėjas reaguodamas į saugumo incidentus arba į grėsmes ar pažeidžiamumus.

B. Informacijos reikalavimai, taikomi interneto prieigos paslaugų ir viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjams

I. Be A dalyje išdėstytų reikalavimų, interneto prieigos paslaugų ir viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai suteikia šią informaciją:

▼B

- 1) kaip dalį informacijos apie kiekvienos teikiamos paslaugos pagrindines charakteristikas:
 - i) minimalius kokybės paslaugos lygius tiek, kiek jie siūlomi, kuo labiau atsižvelgiant į pagal 104 straipsnio 2 dalį priimtas BEREC gaires, susijusius su:
 - interneto prieigos paslaugų atveju – bent delsa, drebejimu, paketų praradimu,
 - viešai prieinamų tarpusavio ryšio paslaugų, kurių teikėjai kontroliuoja bent kai kuriuos tinklo elementus arba turi atitinkamą susitarimą dėl paslaugų lygio su prieigą prie tinklo teikiančiomis įmonėmis, atveju – bent pradinio sujungimo laiku, sujungimo nesėkmės tikimybe, signalų perdavimo vėlavimu pagal X priedą ir
 - ii) nedarant poveikio galutinių naudotojų teisei naudotis pasirinktais galiniais įrenginiais pagal Reglamento (ES) 2015/2120/EB 3 straipsnio 1 dalį, visas teikėjo nustatytas sąlygas, įskaitant mokesčius, susijusias su pateiktų galinių įrenginių naudojimu;
- 2) kaip dalį informacijos apie kainą – jei taikytina ir ta apimtimi, kiek taikytina, atitinkamas elektroninių ryšių paslaugų aktyvavimo kainas ir visų periodinių arba nuo vartojimo priklausančių mokesčių dydį:
 - i) išsamią informaciją apie konkretų sutartyje numatytą tarifų planą ar planus ir kiekvienam tokiam tarifų planui – siūlomų paslaugų rūšis, įskaitant, kai taikoma, ryšių duomenų kiekį (pavyzdžiui, MB, minutes, žinutes) per sąskaitų pateikimo laikotarpį ir papildomų ryšio vienetų kainą,
 - ii) tarifų plano ar planų atveju, kai yra iš anksto nustatyta ryšių apimtis – galimybę vartotojams perkelti nepanaudotą apimtį iš praėjusio sąskaitų pateikimo laikotarpio į kitą sąskaitų pateikimo laikotarpį, kai ši galimybė įtraukta į sutartį,
 - iii) sąskaitų skaidrumo užtikrinimo ir suvartojimo lygio stebėjimo priemonės,
 - iv) informaciją apie telefono ryšio numeriams ar paslaugoms, kuriems taikomos specifinės kainų sąlygos, nustatytus tarifus; atskirų kategorijų paslaugų atveju kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis gali, be to, reikalauti, kad tokia informacija būtų suteikiama prieš pat skambučio sujungimą arba prisijungimą prie paslaugos teikėjo,
 - v) į paketų įtrauktų paslaugų ir paketų, apimančių paslaugas ir galinius įrenginius, atveju – atskirų paketo elementų (su sąlyga, kad jie taip pat parduodami atskirai) kainą,
 - vi) išsamią informaciją ir sąlygas, įskaitant mokesčius, susijusias su po pardavimo teikiamomis paslaugomis, technine priežiūra ir pagalba vartotojams, ir
 - vii) priemonės, kuriomis galima gauti naujausią informaciją apie visus taikomus tarifus ir techninės priežiūros mokesčius;

▼B

- 3) kaip dalį informacijos apie sutarties dėl į paketą įtrauktų paslaugų trukmę ir sutarties atnaujinimo bei nutraukimo sąlygas, kai taikoma – paketo arba jo elementų teikimo nutraukimo sąlygas;
 - 4) nedarant poveikio Reglamento (ES) 2016/679 13 straipsniui, informaciją apie tai, kokie asmens duomenys turi būti pateikti prieš teikiant paslaugą arba kokie asmens duomenys renkami teikiant paslaugą;
 - 5) išsamią informaciją apie neįgaliems galutiniams naudotojams skirtus produktus ir paslaugas ir apie tai, kaip galima gauti naujausią tokią informaciją;
 - 6) ginčų, įskaitant nacionalinius ir tarpvalstybinius ginčus, sprendimo procedūrų taikymo priemones pagal 25 straipsnį.
- II. Be A dalyje ir I punkte išdėstytų reikalavimų, viešai prieinamų su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai taip pat suteikia šią informaciją:
- 1) visus prieigos prie skubios pagalbos tarnybų arba skambinančio asmens buvimo vietos nustatymo duomenų apribojimus dėl techninių galimybių trūkumo, jeigu paslauga leidžia galutiniams naudotojams inicijuoti skambučius į numerį, esantį nacionaliniame arba tarptautiniame telefono ryšio numeracijos plane;
 - 2) galutinio naudotojo teisę pasirinkti, ar įtraukti jo asmens duomenis į abonentų sąrašą, ir atitinkamų duomenų rūšis pagal Direktyvos 2002/58/EB 12 straipsnį.
- III. Be A dalyje ir I punkte išdėstytų reikalavimų, interneto prieigos paslaugų teikėjai taip pat suteikia informaciją, kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2015/2120 4 straipsnio 1 dalį.

IX PRIEDAS

PAGAL 103 STRAIPSNĮ SKELBTINA INFORMACIJA (INFORMACIJOS SKAIDRUMAS IR SKELBIMAS)

Kompetentinga institucija, kai aktualu, savo veiklą koordinuodama su nacionaline reguliavimo institucija, pagal 103 straipsnį yra atsakinga už užtikrinimą, kad šiame priede nurodyta informacija būtų skelbiama. Kompetentinga institucija, kai aktualu, savo veiklą koordinuodama su nacionaline reguliavimo institucija, turi nuspręsti, kokią atitinkamą informaciją turi skelbti interneto prieigos paslaugų arba viešai prieinamų asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjai ir kokią informaciją turi skelbti pati kompetentinga institucija, kai aktualu, savo veiklą koordinuodama su nacionaline reguliavimo institucija, siekiant užtikrinti, kad visi galutiniai naudotojai galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus. Kompetentingos institucijos, kai aktualu, savo veiklą koordinuodamos su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, prieš nustatydamos įpareigojimą gali skatinti taikyti savireguliacinio ar bendrai vykdomo reguliavimo priemones, jei mano tai esant reikalinga.

1. Įmonės duomenys ryšiams
2. Teikiamų paslaugų apibūdinimas
 - 2.1. Teikiamų paslaugų apimtis ir pagrindinės kiekvienos teikiamos paslaugos charakteristikos, įskaitant minimalius paslaugos kokybės lygius, kai jie siūlomi, ir paslaugos teikėjo nustatytus suteiktų galinių įrenginių naudojimo apribojimus.
 - 2.2. Siūlomų paslaugų tarifai, įskaitant informaciją apie konkrečiuose tarifų planuose nustatytą ryšio apimtį (pvz., duomenų naudojimo apribojimus, balso ryšio minučių skaičių, žinučių skaičių) ir tarifus, taikomus už papildomus ryšio vienetus, apie numerius arba paslaugas, kuriems nustatytos specialios kainos sąlygos, prisijungimo ir techninės priežiūros mokesčiai, visų rūšių mokesčiai už naudojamą paslaugomis, specialios ir tikslinės tarifų schemas ir visi papildomi mokesčiai, taip pat su galiniais įrenginiais susijusios sąnaudos.
 - 2.3. Po pardavimo teikiamos paslaugos, techninės priežiūros ir pagalbos klientams paslaugos ir duomenys ryšiams dėl tokių paslaugų.
 - 2.4. Standartinės sutarčių sąlygos, įskaitant, kai aktualu, sutarties galiojimo trukmę, sutarties nutraukimo prieš terminą mokesčius, teises atsisakyti paslaugų paketų arba jų dalių bei su telefono ryšio numerių perkeliamumu ir kitais identifikatoriais susijusias procedūras ir tiesioginius mokesčius.
 - 2.5. Jei įmonė yra su numeriu siejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėja, informacija apie prieigą prie skubios pagalbos tarnybų ir apie skambinančiojo buvimo vietą arba apie bet kokius pastarųjų aspektų apribojimus. Jei įmonė teikia su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas, informacija apie tai, kokia apimtimi gali būti palaikoma ar nepalaikoma prieiga prie skubios pagalbos tarnybų.
 - 2.6. Išsami informacija apie produktus ir paslaugas, įskaitant visas funkcijas, praktiką, politiką, procedūras ir paslaugos teikimo pakeitimus, konkrečiai pritaikytus neįgaliems galutiniams naudotojams pagal Sąjungos teisę, kuria suderinami produktų ir paslaugų prieinamumo reikalavimai.
3. Ginčų sprendimo mechanizmai, įskaitant pačios įmonės sukurtus mechanizmus.

X PRIEDAS

PASLAUGOS KOKYBĖS PARAMETRAI

104 straipsnyje nurodyti paslaugos kokybės parametrai, apibūdinimai ir matavimo metodai

Prieigos prie viešojo elektroninių ryšių tinklo teikėjams

PARAMETRAS (1 pastaba)	APIBŪDINIMAS	MATAVIMO METODAS
Pirmo sujungimo trukmė	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Gedimų kiekis vienoje prieigos linijoje	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Gedimų šalinimo trukmė	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Asmenų tarpusavio ryšio paslaugų teikėjams, kontroliuojantiems bent kai kuriuos tinklo elementus arba turinčius atitinkamą susitarimą dėl paslaugų lygio su prieiga prie tinklo teikiančiomis įmonėmis

PARAMETRAS (2 pastaba)	APIBŪDINIMAS	MATAVIMO METODAS
Skambučio sujungimo trukmė	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Skundai dėl sąskaitų teisingumo	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Kalbinio ryšio sujungimo kokybė	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Nutrūkusių skambučių dalis	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Nesėkmingų skambučių dalis (2 pastaba)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Trikties tikimybė		
Skambučio signalizavimo delsa		

ETSI EG 202 057-1 versijos numeris yra 1.3.1 (2008 m. liepos mėn.).

Interneto prieigos paslaugų teikėjams

PARAMETRAS	APIBŪDINIMAS	MATAVIMO METODAS
Gaištis (delsa)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Drebėjimas	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Paketų praradimas	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

▼B

1 pastaba

Pagal parametrus turi būti galima analizuoti veiklos rezultatus regiono lygmeniu (t. y. ne žemesniu nei Eurostato nustatytos Teritorinių statistinių vienetų klasifikacijos (NUTS) 2 lygmeniu).

2 pastaba

Valstybės narės gali nuspręsti nereikalauti saugoti naujausios informacijos, susijusios su rezultatais taikant šiuos du parametrus, jei turima įrodymų, kad šiose dviejose srityse rezultatai yra patenkinami.

XI PRIEDAS

113 STRAIPSNYJE NURODYTA AUTOMOBILIŲ RADIO IMTUVŲ IR VARTOTOJŲ SKAITMENINĖS TELEVIZIJOS ĮRANGOS SĄVEIKA

1. Įprastas kodavimo algoritmas ir laisvas priėmimas

Visa vartotojams skirta įranga skaitmeniniams televizijos signalams priimti (t. y. transliavimas antžemine, kabeline ar palydovine perdavimo sistema), parduodama, nuomojama ar kitaip teikiama Sąjungoje, galinti iškoduoti skaitmeninius televizijos signalus, turi galėti:

- a) leisti iškoduoti tokius signalus bendruoju Europos kodavimo algoritmu, kurį administruoja pripažinta Europos standartizacijos organizacija, šiuo metu – ETSI;
- b) rodyti ekrane aiškiai perduotus signalus, jei tais atvejais, kai įranga yra nuomojama, nuomininkas laikosi atitinkamo nuomos susitarimo.

2. Skaitmeninių televizorių sąveika

Visi skaitmeniniai televizoriai su integruotu ekranu, kurio įstrižainė didesnė kaip 30 cm, teikiami parduoti ar nuomoti Sąjungos rinkoje, turi turėti bent vieną atviros sąsajos lizdą (kurio standartą nustatė pripažinta Europos standartizacijos organizacija arba kuris atitinka tos organizacijos priimtus standartus, arba kuris atitinka visoje pramonės šakoje taikomas specifikacijas), per kurį galima paprastai prijungti periferinę įrangą ir kuris gali perduoti visus reikiamus skaitmeninės televizijos signalų elementus, įskaitant informaciją apie interaktyvias ir tam tikromis sąlygomis prieinamas paslaugas.

3. Automobilių radijo imtuvų sąveika

Naujoje M kategorijos transporto priemonėje, kuri teikiama parduoti ar nuomoti Sąjungos rinkoje nuo 2020 m. gruodžio 21 d., įdiegtame automobilių radijo imtuve turi būti imtuvas, galintis priimti ir atkurti bent radijo paslaugas, teikiamas vykdant skaitmeninį antžeminį radijo transliavimą. Darniuosius standartus arba jų dalis, apie kuriuos informacija paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, atitinkantys imtuvai laikomi atitinkančiais tą reikalavimą, kuriam taikomi tie standartai arba jų dalys.

XII PRIEDAS

A dalis

Panaikinamos direktyvos ir jų vėlesnių pakeitimų sąrašas

(nurodyta 125 straipsnyje)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB

(OL L 108, 2002 4 24, p. 33)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB 1 straipsnis

(OL L 337, 2009 12 18, p. 37)

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 544/2009 2 straipsnis

(OL L 167, 2009 6 29, p. 12)

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 717/2007 10 straipsnis

(OL L 171, 2007 6 29, p. 32)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB

(OL L 108, 2002 4 24, p. 21)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB 3 straipsnis ir priedas

(OL L 337, 2009 12 18, p. 37)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/19/EB

(OL L 108, 2002 4 24, p. 7)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB 2 straipsnis

(OL L 337, 2009 12 18, p. 37)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/22/EB

(OL L 108, 2002 4 24, p. 51)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB 1 straipsnis ir I priedas

(OL L 337, 2009 12 18, p. 11)

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/2120 8 straipsnis

(OL L 310, 2015 11 26, p. 1)

B dalis

Perkėlimo į nacionalinę teisę terminai ir taikymo pradžios datos

(nurodyta 125 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo į nacionalinę teisę terminas	Taikymo data
2002/19/EB	2003 m. liepos 24 d.	2003 m. liepos 25 d.
2002/20/EB	2003 m. liepos 24 d.	2003 m. liepos 25 d.
2002/21/EB	2003 m. liepos 24 d.	2003 m. liepos 25 d.
2002/22/EB	2003 m. liepos 24 d.	2003 m. liepos 25 d.

XIII PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
1 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys				1 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
1 straipsnio 3a dalis				1 straipsnio 4 dalis
1 straipsnio 4 ir 5 dalys				1 straipsnio 5 ir 6 dalys
2 straipsnio a punktas				2 straipsnio 1 punktas
—	—	—	—	2 straipsnio 2 punktas
2 straipsnio b punktas				2 straipsnio 3 punktas
2 straipsnio c punktas				2 straipsnio 4 punktas
—	—	—	—	2 straipsnio 5 punktas
—	—	—	—	2 straipsnio 6 punktas
—	—	—	—	2 straipsnio 7 punktas
2 straipsnio d punktas				2 straipsnio 8 punktas
2 straipsnio da punktas				2 straipsnio 9 punktas
2 straipsnio e punktas				2 straipsnio 10 punktas
2 straipsnio ea punktas				2 straipsnio 11 punktas
2 straipsnio f punktas				2 straipsnio 12 punktas
2 straipsnio g punktas				—
2 straipsnio h punktas				2 straipsnio 13 punktas
2 straipsnio i punktas				2 straipsnio 14 punktas
2 straipsnio j punktas				—
2 straipsnio k punktas				—
2 straipsnio l punktas				—
2 straipsnio m punktas				2 straipsnio 15 punktas
2 straipsnio n punktas				2 straipsnio 16 punktas
2 straipsnio o punktas				2 straipsnio 17 punktas
2 straipsnio p punktas				2 straipsnio 18 punktas
2 straipsnio q punktas				2 straipsnio 19 punktas
2 straipsnio r punktas				2 straipsnio 20 punktas
2 straipsnio s punktas				2 straipsnio 21 punktas
—	—	—	—	2 straipsnio 22 punktas
3 straipsnio 1 dalis				5 straipsnio 1 dalis
—	—	—	—	5 straipsnio 2 dalis
3 straipsnio 2 dalis				6 straipsnio 1 dalis
3 straipsnio 3 dalis				6 straipsnio 2 dalis

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
3 straipsnio 3a dalies pirma pastraipa				8 straipsnio 1 dalis
—	—	—	—	8 straipsnio 2 dalis
—	—	—	—	7 straipsnio 1 dalis
3 straipsnio 3a dalies antra pastraipa				7 straipsnio 2 ir 3 dalys
3 straipsnio 3a dalies trečia pastraipa				9 straipsnio 1 ir 3 dalys
—	—	—	—	9 straipsnio 2 dalis
3 straipsnio 3b dalis				10 straipsnio 1 dalis
3 straipsnio 3c dalis				10 straipsnio 2 dalis
3 straipsnio 4 dalis				5 straipsnio 3 dalis
3 straipsnio 5 dalis				11 straipsnis
3 straipsnio 6 dalis				5 straipsnio 4 dalis
4 straipsnis				31 straipsnis
5 straipsnis				20 straipsnis
—	—	—	—	22 straipsnis
6 straipsnis				23 straipsnis
7 straipsnis				32 straipsnis
7a straipsnis				33 straipsnis
—	—	—	—	33 straipsnio 5 dalies c punktas
8 straipsnio 1 ir 2 dalys				3 straipsnio 1 ir 2 dalys
8 straipsnio 5 dalis				3 straipsnio 3 dalis
8a straipsnio 1 ir 2 dalys				4 straipsnio 1 ir 2 dalys
—	—	—	—	4 straipsnio 3 dalis
8a straipsnio 3 dalis				4 straipsnio 4 dalis
—	—	—	—	29 straipsnis
9 straipsnio 1 ir 2 dalys				45 straipsnio 1 ir 2 dalys
—	—	—	—	45 straipsnio 3 dalis
9 straipsnio 3 dalis				45 straipsnio 4 dalis
9 straipsnio 4 ir 5 dalys				45 straipsnio 5 ir 6 dalys
9 straipsnio 6 ir 7 dalys				—
9a straipsnis				—

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
9b straipsnio 1 ir 2 dalys				51 straipsnio 1 ir 2 dalys
9b straipsnio 3 dalis				51 straipsnio 4 dalis
—	—	—	—	51 straipsnio 3 dalis
10 straipsnio 1 dalis				95 straipsnio 1 dalis
10 straipsnio 2 dalis				95 straipsnio 3 dalis
—	—	—	—	95 straipsnio 2 dalis
—	—	—	—	95 straipsnio 4 dalis
—	—	—	—	95 straipsnio 5 dalis
—	—	—	—	95 straipsnio 6 dalis
10 straipsnio 3 dalis				95 straipsnio 7 dalis
10 straipsnio 4 dalis				95 straipsnio 8 dalis
10 straipsnio 5 dalis				—
11 straipsnis				43 straipsnis
12 straipsnio 1 dalis				44 straipsnio 1 dalis
12 straipsnio 2 dalis				—
12 straipsnio 3 dalis				61 straipsnio 2 dalis
12 straipsnio 4 dalis				—
12 straipsnio 5 dalis				44 straipsnio 2 dalis
13 straipsnis				17 straipsnis
13a straipsnio 1, 2 ir 3 dalys				40 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
13a straipsnio 4 dalis				—
—				40 straipsnio 5 dalis
—	—	—	—	40 straipsnio 4 dalis
13b straipsnio 1, 2 ir 3 dalys				41 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
—	—	—	—	41 straipsnio 4 dalis

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
13b straipsnio 4 dalis				41 straipsnio 7 dalis
—	—	—	—	41 straipsnio 5 dalis
—	—	—	—	41 straipsnio 6 dalis
14 straipsnis				63 straipsnis
15 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys				64 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
15 straipsnio 4 dalis	—	—	—	—
—	—	—	—	66 straipsnis
16 straipsnis				67 straipsnis
17 straipsnis				39 straipsnis
18 straipsnis				—
19 straipsnis				38 straipsnis
20 straipsnis				26 straipsnis
21 straipsnio 1 dalis				27 straipsnio 1 dalis
21 straipsnio 2 dalies pirma ir antra pastraipos				27 straipsnio 2 dalis
21 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa				27 straipsnio 3 dalis
21 straipsnio 2 dalies ketvirta ir penkta pastraipos				27 straipsnio 4 dalis
—				27 straipsnio 5 dalis
21 straipsnio 3 dalis				—
21 straipsnio 4 dalis				27 straipsnio 6 dalis
21a straipsnis				29 straipsnis
22 straipsnio 1 dalis				118 straipsnio 1 dalis
22 straipsnio 2 dalis				118 straipsnio 3 dalis
22 straipsnio 3 dalis				118 straipsnio 4 dalis
—	—	—	—	11 straipsnio 2 dalis
—	—	—	—	118 straipsnio 5 dalis
—	—	—	—	117 straipsnis
23 straipsnis				119 straipsnis

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
24 straipsnis				120 straipsnio 1 ir 2 dalys
25 straipsnis				122 straipsnio 1 dalis
26 straipsnis				125 straipsnis
28 straipsnis				124 straipsnis
29 straipsnis				127 straipsnis
30 straipsnis				128 straipsnis
II priedas				—
	1 straipsnis			1 straipsnio 1 dalis
	2 straipsnio 1 dalis			—
	2 straipsnio 2 dalis			2 straipsnio 22 punktą
—	—	—	—	2 straipsnio 23 punktą
—	—	—	—	2 straipsnio 24 punktą
—	—	—	—	2 straipsnio 25 punktą
—	—	—	—	2 straipsnio 26 punktą
	3 straipsnio 1 dalis			12 straipsnio 1 dalis
	3 straipsnio 2 dalies pirmas sakiny			12 straipsnio 2 dalis
	3 straipsnio 2 dalies antras, trečias ir ketvirtas sakiniai			12 straipsnio 3 dalis
	3 straipsnio 3 dalis			12 straipsnio 4 dalis
—	—	—	—	—
	4 straipsnis			15 straipsnis
	5 straipsnio 1 dalis			46 straipsnio 1 dalis
—	—	—	—	46 straipsnio 2 ir 3 dalys
	5 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa			48 straipsnio 1 dalis
	5 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pirmas sakiny			48 straipsnio 2 dalis
	5 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa			48 straipsnio 5 dalis
	5 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antras sakiny			48 straipsnio 3 dalis
—	—	—	—	48 straipsnio 4 dalis

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
	5 straipsnio 3 dalis			48 straipsnio 6 dalis
	5 straipsnio 4 ir 5 dalys			93 straipsnio 4 ir 5 dalys
	5 straipsnio 6 dalis			52 straipsnis
—	—	—	—	93 straipsnis
	6 straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalys			13 straipsnis
—	—	—	—	47 straipsnis
	7 straipsnis			—
	—			55 straipsnis
	8 straipsnis			36 straipsnis
	9 straipsnis			14 straipsnis
	10 straipsnis			30 straipsnis
—	—	—	—	—
	11 straipsnis			21 straipsnis
	12 straipsnis			16 straipsnis
	13 straipsnis			42 straipsnis
—	—	—	—	94 straipsnis
	14 straipsnio 1 dalis			18 straipsnis
	14 straipsnio 2 dalis			19 straipsnis
	15 straipsnis			120 straipsnio 3 ir 4 dalys
	16 straipsnis			—
	17 straipsnis			—
	18 straipsnis			—
	19 straipsnis			—
	20 straipsnis			—
	Priedas			I priedas
		1 straipsnio 1 ir 2 dalys		1 straipsnio 2 ir 3 dalys
		2 straipsnio punktas a		2 straipsnio 27 punktas
		2 straipsnio punktas b		2 straipsnio 28 punktas
		2 straipsnio punktas c		2 straipsnio 29 punktas
		2 straipsnio punktas d		—
		2 straipsnio punktas e		2 straipsnio 30 punktas
		3 straipsnis		59 straipsnis

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
		4 straipsnis		60 straipsnis
		5 straipsnis		61 straipsnis
		6 straipsnis		62 straipsnis
				—
		8 straipsnis		68 straipsnis
		9 straipsnis		69 straipsnis
		10 straipsnis		70 straipsnis
		11 straipsnis		71 straipsnis
—	—	—	—	72 straipsnis
		12 straipsnis		73 straipsnis
		13 straipsnis		74 straipsnis
—	—	—	—	75 straipsnis
—	—	—	—	76 straipsnis
		13a straipsnis		77 straipsnis
		13b straipsnis		78 straipsnis
—	—	—	—	80 straipsnis
—	—	—	—	81 straipsnis
		14 straipsnis		—
		15 straipsnis		120 straipsnio 5 dalis
		16 straipsnio 1 dalis		—
		16 straipsnio 2 dalis		121 straipsnio 4 dalis
		17 straipsnis		—
		18 straipsnis		—
		19 straipsnis		—
		20 straipsnis		—
		I priedas		II priedas
		II priedas		—
—	—	—	—	III priedas
			1 straipsnis	1 straipsnio 4 ir 5 dalys
			2 straipsnio a punktas	—
			2 straipsnio c punktas	2 straipsnio 32 punktas
			2 straipsnio d punktas	2 straipsnio 33 punktas
			2 straipsnio f punktas	2 straipsnio 34 punktas
—	—	—	—	2 straipsnio 35 punktas

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
—	—	—	—	2 straipsnio 37 punktą
—	—	—	—	2 straipsnio 38 punktą
—	—	—	—	2 straipsnio 39 punktą
—	—	—	—	84 straipsnis
—	—	—	—	85 straipsnis
			3 straipsnis	86 straipsnio 1 ir 2 dalys
			4 straipsnis	—
			5 straipsnis	—
			6 straipsnis	—
			7 straipsnis	—
			8 straipsnio 1 dalis	86 straipsnio 3 dalis
			8 straipsnio 2 dalis	86 straipsnio 4 dalis
			8 straipsnio 3 dalis	86 straipsnio 5 dalis
			9 straipsnis	—
—	—	—	—	87 straipsnis
			10 straipsnis	88 straipsnis
			11 straipsnis	—
			12 straipsnis	89 straipsnis
			13 straipsnis	90 straipsnis
			14 straipsnis	91 straipsnis
			15 straipsnis	122 straipsnio 2 ir 3 dalys
			17 straipsnis	—
—	—	—	—	99 straipsnis
—	—	—	—	101 straipsnis
			20 straipsnio 1 dalis	102 straipsnis
			20 straipsnio 2 dalis	105 straipsnio 3 dalis
			21 straipsnis	103 straipsnis
			22 straipsnis	104 straipsnis
			23 straipsnis	108 straipsnis
			23a straipsnis	111 straipsnis
			24 straipsnis	113 straipsnis

▼B

Direktyva 2002/21/EB	Direktyva 2002/20/EB	Direktyva 2002/19/EB	Direktyva 2002/22/EB	Ši direktyva
			25 straipsnis	112 straipsnis
			26 straipsnis	109 straipsnis
			27 straipsnis	—
			27a straipsnis	96 straipsnis
			28 straipsnis	97 straipsnis
			29 straipsnis	115 straipsnis
			30 straipsnio 1 dalis	106 straipsnio 2 dalis
			30 straipsnio 2 dalis	106 straipsnio 4 dalis
			30 straipsnio 3 dalis	106 straipsnio 4 dalis
			30 straipsnio 4 dalis	106 straipsnio 5 dalis
			30 straipsnio 5 dalis	105 straipsnio 1 dalis
			31 straipsnis	114 straipsnis
			32 straipsnis	92 straipsnis
			33 straipsnis	24 straipsnis
			34 straipsnis	25 straipsnis
			35 straipsnis	116 straipsnis
			36 straipsnis	121 straipsnis
			37 straipsnis	—
			38 straipsnis	—
			39 straipsnis	—
			40 straipsnis	—
			I priedas	V priedas
			II priedas	VII priedas
			III priedas	IX priedas
			IV priedas	VI priedas
			V priedas	—
			VI priedas	X priedas
				IV priedas